

GODS ONVERANDERLIJKE TROUW

PREKENBUNDEL DIVERSE STOFFEN

Door

DS. F. MALLAN

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2008

INHOUD

1. Jozef leeft nog. Ná Pasen. De Wachter Sions 6 april – 4 mei 1956

Toen boodschapten zij hem, zeggende: Jozef leeft nog, ja, ook is hij regeerder in gans Egypteland! Genesis 45 : 26

2. DE VERSCHIJNING VAN DE MEERDERE JOZUA AAN JOZUA OP DE DREMPEL VAN HET BELOOFDE LAND. Jaarboek 1998

Voorts geschiedde het, als Jozua bij Jericho was, dat hij zijn ogen ophief en zag toe, en ziet, daar stond een Man tegenover hem, Die een uitgetogen zwaard in Zijn hand had. En Jozua ging tot Hem, en zeide tot Hem: Zijt gij onzer, of onzer vijanden? En Hij zeide: Neen, maar Ik ben de Vorst van het heir de s HEEREN: Ik ben nu gekomen! Toen viel Jozua op zijn aangezicht ter aarde en bad aan, en zeide tot Hem: Wat spreekt mijn HEERE tot Zijn knecht? Toen zeide de Vorst van het heir de HEEREN tot Jozua: Trek uw schoenen af van uw voeten; want de plaats, waar gij op staat, is heilig. En Jozua deed alzo. Jozua 5:13-einde.

3. Gods onveranderlijke trouw, zoals Hij die betoont aan het huis van Jakob. Jaarboek 2002

Hoor naar Mij, o huis van Jakob, en het ganse overblijfsel van het huis Israëls! gij die van Mij gedragen zijt van den buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af. En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen; Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen. en Ik zal dragen en redden. Jesaja 46: 3 en 4

4. DE WATEREN UIT HET HEILIGDOM. NÁ PINKSTEREN

De Wachter Sions 25-2-1955 / 18-3-1955

8. Toen zeide Hij tot mij: Deze wateren vlieten uit naar het voorste Galiléa en dalen af in het vlakke veld; daarna komen zij in de zee; in de zee uitgebracht zijnde, zo worden de wateren gezond.

9 Ja, het zal geschieden, dat alle levende ziel, die er wemelt, overal, waarheen een der twee beken zal komen, leven zal, en daar zal zeer veel vis zijn, omdat deze wateren daarhenen zullen gekomen zijn, en zij zullen gezond worden, en het zal leven, alles, waarheen deze beek zal komen. Enz. Ezechiël 47:8 -12.

5. De aankondiging van Christus' geboorte in Efratha's velden

Jaarboek 2003

"En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde. En zie, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen, en zij vreesden met grote vreze. En de engel zeide tot hen: Vreest niet, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal; namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. En dit zal u het teken zijn: Gij zult het Kindeken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe. En van stonden aan was daar met den engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen"

Lukas 2: 8 t/m 14

6. Des Hoge priesters getuigenis aangaande Jezus' dood. Lijdensweken

De Wachter Sions 10-8-1956 / 14-9-1956

En gij overlegt niet, dat het ons nut is, dat één mens sterve voor het volk en het gehele volk niet verloren ga. Johannes 11:50

7. CHRISTUS' vereniging onder de wil van Zijn Vader onder bange zielontroering

De Wachter Sions 11 maart -15 april 1960

Nu Mijn ziel ontroerd; en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit deze ure. Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen. Vader, verheerlijk Uw Naam. Er kwam dan een stem uit de hemel zeggende: En Ik heb Hem verheerlijkt, en Ik zal Hem wederom verheerlijken. Johannes 12:27 en 28.

8. Een smartelijk afscheidswoord met een troostvolle belofte. Vóór Pasen.

De Wachter Sions 6 mei – 20 mei 1955

Nog een kleine tijd, en de wereld zal Mij niet meer zien; maar gij zult Mij zien; want Ik leef, en gij zult leven. Johannes 14 : 19

9. DE KLACHT VAN EEN HOOGBEGENADIGDE APOSTEL

De Wachter Sions 22 juli -26 augustus 1955

Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank God, door Jezus Christus, onzen Heere. (Romeinen 7: 24 en 25).

10. DE OPWEKKING UIT DE DOOD VAN DE GROTE HERDER DER SCHAPEN

De Wachter Sions 22 april -27 mei 1960

De God nu des vredes, Die de grote Herder der schapen door het bloed des eeuwigen testaments uit de doden heeft wedergebracht, namelijk onze Heere Jezus Christus; Die volwake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen; werkende in u hetgeen voor Hem welbehagelijk is door Jezus Christus; Dewelke zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen. Hebreëen 13:20 en 21.

1. Jozef leeft nog

Ná Pasen

Toen boodschappen zij hem, zeggende: Jozef leeft nog, ja, ook is hij regeerder in gans Egypteland! Genesis 45 : 26

Dit was de blijde tijding waarmede Jozefs broeders van hun tweede reis naar Egypte tot hun vader wederkeerde. Jozef had zich in deze tweede reis aan zijn broederen bekendgemaakt. Maar ook zijn vader zou hem nu nog levend voor zijn ogen aanschouwen. Als Jozef zich aan zijn broeders heeft bekendgemaakt, heeft hij tot hen gezegd: *Haast u en trekt op tot mijn vader, en zegt tot hem: Alzo zegt uw zoon Jozef: God heeft mij tot een heer over gans Egypteland gesteld; kom af tot mij, en vertoef niet.* En zo konden Jozefs broeders met deze blijde en verheugende mededeling tot hun vader terugkeren. Het is de lezer niet onbekend dat we in deze geschiedenis een treffend voorbeeld zien van hetgeen eens geschieden zou na de opstanding van Christus uit de dood. Jozef is een type geweest van Christus in zijn vernedering en verhoging. Als uit de dood heeft Jacob zijn geliefde zoon Jozef teruggekregen. Jacob heeft immers niet anders kunnen denken dan dat Jozef door een wild dier verscheurd was. Vele dagen heeft hij rouw over zijn zoon bedreven. En als zijn zonen de eerste keer uit Egypteland zijn teruggekeerd en ze hem medegedeeld hebben hoe dat Jozef van hen geëist had dat ze de volgende keer hun broeder Benjamin met zich af zouden brengen, dan heeft Jacob gezegd: *Gij berooft mij van kinderen! Jozef is er niet, en Simeon is er niet; nu zult gij Benjamin wegnemen, al deze dingen zijn tegen mij!* En even verder: *Mijn zoon zal met ulieden niet aftrekken; want zijn broeder is dood, en hij is alleen overgebleven; zo hem een verderf ontmoette op de weg die gij gaan zult, zo zoudt gij mijn grauwe haren met droefenis ten grave doen nederdalen.* Wel lezen we van Jacob, dat als Jozef hem zijn dromen verhaald had en als hij hem daarvoor bestraft had, dat hij toch deze zaak bewaarde. Maar voor Jacob zou het ook evenals later voor de discipelen gelden, dat hij het na deze zou verstaan. Hoe menigmaal heeft Christus ook niet tot Zijn discipelen tijdens Zijn omwandeling op aarde over Zijn lijden, sterven en opstanding gesproken. En Petrus heeft Jezus daarover ook zelfs eens bestraft. Later is echter het volle licht over het onderwijs dat Hij hun gegeven had, pas ten volle opgegaan. En zo is dat voor Jacob ook geweest. En al is Jozef niet dood geweest, maar voor Jacob is hij dood geweest. En de dood juist snijdt alles af. God doet Zijn volk met alle beloften en toezeggingen in de dood terechtkomen. Zo kon ook pas een levende Jozef voor Jacob waarde hebben.

De verheugende mededeling van Jozefs broeders aangaande Jozefs leven zegt het ons, dat Jozef door zijn vader dood gewaand was. En ook lezen we, dat Jacob het niet geloofde, als alleen toen hij al de woorden hoorde die Jozef gesproken had en toen hij de wagenen zag.

Hetzelfde zien we ook bij de discipelen des Heeren na Zijn opstanding.

En wel in het bijzonder bij Thomas die het ook niet kon geloven dat Christus uit de doden opgestaan was. En hoe duidelijk zien we in de weg die Jezus met Zijn discipelen gegaan is en waarin God een Jacob heeft geleid, de weg getekend die God nog met Zijn volk houdt. De vernedering en de verhoging van Jozef waren beide

noodzakelijk om een groot volk in het leven te behouden. Wat zijn broeders ten kwade gedacht hadden, had God ten goede gedacht. God volvoerde door de handelingen van die broeders Zijn eeuwige raad en vervulde alzo Jozefs dromen.

Maar voor Jacob was dit een verborgen weg. Maar zo is heel de weg der zaligheid de ziel nog zo verborgen. In de discipelen is dat wel te zien die het duidelijk hebben doen blijken dat ze geleid werden door wegen die ze niet geweten en door paden die ze niet gekend hadden. Wat tot de verlossing en de zaligheid van de uitverkorenen nodig was, verstonden ze maar niet recht. En hoe duidelijk dit ons nu in Gods woord kan zijn geopenbaard, het is nog voor de ziel een verborgenheid. Een levende Jezus moet door de ziel door het geloof tot zaligheid gekend worden. Het zal ons niet baten als we oppervlakkig de heilsopenbaring Gods ons in de Schrift gegeven, maar aannemen. Zo gaan er duizenden met een ijdel roemen over een levende Jezus voor eeuwig verloren. Nee, al wat God ons in Zijn woord aangaande de weg des heils heeft geopenbaard, moet in ons leven bevindelijk gekend worden.

Dat er een levende Jezus is, dat kunnen we uit de Schrift allemaal wel weten. Maar daar hebben we geen gemeenschap mee aan een levende Jezus. Voor oppervlakkige roemers is al wat in de Schrift van de weg der zaligheid beschreven staat, een uitgemaakte zaak. Zij zijn zo dwaas niet meer als de discipelen, die van de opstanding van Christus zich zo onwetend betoonden. Maar de discipelen konden toch ook uit de Schrift wel weten dat de Messias komen zou om te lijden en sterven en om uit de doden op te staan? En Christus had hun dat ook verschillende keren gezegd.

En zo nu kan Gods volk het nog weten dat de opstanding van Christus een vaststaand feit is, maar wat hebben ze daar aan als Hij Zich niet als levend uit de dood door hen doet kennen? Dan komt er nog een tijd in hun leven dat het na de dierbare openbaring van Zijn Persoon aan hun ziel voor hen is alsof Hij dood is, want ze zien Hem niet meer en ze worden evenals de discipelen in zulk een afgesneden weg gebracht. Maar daarom ligt ook in de geschiedenis van vader Jacob nog de weg van Gods volk getekend.

De uitwerking die de mededeling van Jozefs broeders aangaande Jozefs leven bij Jacob had, laat het ons wel zien hoe dat bij Jacob niet de minste verwachting dienaangaande meer te vinden was. Toen bezweek zijn hart, want hij geloofde hen niet. Toch had hij uit Jozefs volle voorraadschuren al gegeten. Reeds waren zijn zonen al een keer naar Egypte geweest. Maar Jozef had zich toen zeer hard tegenover zijn broeders gedragen. Hij had hen gezegd dat ze verspieders waren en dat zij gekomen waren om te bezichtigen waar het land bloot was. Hij wist wel dat het zulke vrome broeders niet waren als ze zich voordeden: *Wij zijn vroom, zo hebben zij gezegd, uw knechten zijn geen verspieders.* Ja, het waren 'vrome' broeders. Ruben had zijns vaders leger beklommen en Simeon en Levi hadden Sichem uitgemoord. En ze hadden Jozef naar Egypte verkocht. Zeg dan maar dat ge vroom zijt!

Maar ze hebben het niet meer gezegd toen Jozef hen in het nauw ging brengen en toen hij Simeon gevangen zette en van hen eiste dat ze een volgende keer hun jongste broeder met zich zouden brengen. Toen zeiden zij de een tot de ander: *Voorwaar, wij zijn schuldig aan onze broeder, wiens benauwdheid der ziel wij zagen, toen hij ons om genade bad; maar wij hoorden niet, daarom komt deze benauwdheid over ons.* En als Jozef zijn broeders dat hoorde zeggen, dan wendde hij zich om, van hen af, en weende. Hij heeft daar de bitterheid van de zonde geproefd die zijn broeders hem aangedaan hadden, meer nog dan zijn broeders zelf. En daarin is Jozef ook weer een voorbeeld geweest van Christus die de bitterheid der zonden in de weg Zijner vernedering geproefd heeft, meer dan Zijn volk die ooit proeven kan.

Maar Jozef heeft hun zakken met koren gevuld en hun geld doen terugkeren in hun zakken. En als de broeders teruggekeerd zijn en tot hun vader waren gekomen, hebben zij hem verhaald hoe dat ze door Jozef ontvangen waren en hoe dat hij tot hen gezegd had: *Hieraan zal ik bekennen, dat gijlieden vroom zijt; laat een uwer broederen bij mij, en neemt voor de honger uwer huizen, en trekt heen. En brengt uw kleinste broeder tot mij; zo zal ik weten, dat gij geen verspieters zijt, maar dat gij vroom zijt; uw broeder zal ik u wedergeven, en gij zult in dit land handelen. En het geschiedde, als zij hun zakken ledigden, ziet, zo had een iegelijk de bundel zijns gelds in zijn zak; en zij zagen de bundelen huns gelds, zij en hun vader, en zij waren bevreesd. Als Jacob dus zijn koopgeld terugkreeg, werd hij bevreesd.*

En zo is het in het leven van Gods volk nog. Als ze hun koopgeld terug gaan krijgen, dan gaat het toch naar hun gedachten niet, goed. Maar om Benjamin af te staan, daar voelde Jacob toch helemaal niets voor. Hoe Ruben er hem ook toe zocht te bewegen, hij zei: Mijn zoon zal met ulieden niet aftrekken; want zijn broeder is dood, en hij is alleen overgebleven; zo hem een verderf ontmoette op de weg, die gij zult gaan, zo zoudt gij mijn grauwe haren met droefenis ten grave doen nederdalen. Dat zou Jacobs dood dus zijn.

Het ging dus door de dood heen dat hij een levende Jozef zou ontmoeten. Toch zou er zonder het afstaan van Benjamin geen aanschouwen van een levende Jozef voor hem zijn. En van Benjamin zei Jacob, dat hij alleen was overgebleven. Jozef en Benjamin waren immers de enigste zonen van zijn geliefde Rachel. Maar die enige zoon die hem van Rachel was overgebleven, moest hij nog afstaan. Dat troetelkind moest als van zijn hart los gescheurd worden. En Jacob heeft wel geprobeerd om dat troetelkind bij zich te houden, want als de honger zwaar werd in het land en als zij de leeftocht die zij uit Egypte gebracht hadden, opgegeten hadden, zei Jacob tot zijn zonen: *Keert wederom, koopt ons een weinig spijsje.* Over Benjamin sprak hij maar niet meer. Maar Juda maakte hem er toch opmerkzaam op, zeggende: *Die man heeft ons op het hoogste betuigd, zeggende: Gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij dat uw broeder met u is.* En toen kwam bij Jacob openbaar dat hij zijn subtiliteit nog niet verleerd was. Hij zei: *Waarom hebt gij zo kwalijk aan mij gedaan, dat gij die man te kennen geeft, of gij nog een broeder hadt? Maar de broeders antwoordden: Die man vraagde zeer nauw naar ons, en naar onze maagschap; hebben wij juist geweten, dat hij zeggen zou: Brengt uw broeder af?* Die broeders waren dus net zo uitgerekend als hun vader, maar voor Jozef niet uitgerekend genoeg, want Jozef wist wel dat ze nog een kleinste broeder hadden.

Voor het aldoorzoekend oog des Heeren zijn ook al onze arglistigheden niet verborgen. Hij kent ons en Hij doorgrondt ons en Hij verstaat van ver al onze gedachten. Om het leven in een levende Jezus te vinden, zal alles waar wij buiten Hem het leven in zoeken, ons ontnomen moeten worden. Gewis vrienden, we kunnen naar onze gedachten wel niets meer hebben om van te leven, maar als dat waar was zou er wel wat gebeuren. Maar hoe kunnen die verborgen Benjamins ons nog in het leven houden. Daarom is het voor ons nog niet buiten hope. We zijn nog meer bekeerd dan onbekeerd. We kunnen wel denken dat ons gemis groter is dan ons bezit, maar meestal is het nog wel andersom. Hoe is heel de leiding Gods met Jacob er toch op gericht geweest om van hem een onbekeerde man te maken. U moet er eens over denken, dat er in Egypte onder die vervloekte kinderen van Cham in de tijd van honger brood te vinden was, maar Israël zat in Kanaän zonder eten. En Jacob moest zijn zonen naar die vervloekte kinderen van Cham om brood sturen. Wij zouden verwachten, dat in zo'n tijd van honger alle mensen wel naar Jacob om brood zouden

moeten gaan. Maar het was net andersom. Daar kunt u geen bekeerde man bij blijven. Maar die levende Jozef daar in Egypte was de volle fontein waaruit Jacob werd bediend, al wist hij dat ook zelf niet. Maar Jozef trekt door zijn goederen het hart van zijn vader naar zijn persoon. Want Jozef zelf wilde zich door zijn vader doen aanschouwen. Maar hoe verborgen was dat voor Jacob! Hij is tenslotte door de borgstelling van Juda ingewonnen geworden om Benjamin mee te geven.

En hij zeide tot zijn zonen: Is het nu alzo, zo doet dit; neemt van het loffelijkste deze lands in uw vaten, en brengt die man een geschenk henen af: een weinig balsem, en een weinig honig, specerijen en mirre, terpentijnnoten en amandelen. En neemt dubbel geld in uw hand; en brengt het geld, hetwelk in de mond uwer zakken teruggekeerd is, weder in uw hand; misschien is het een feil. Neemt ook uw broeder mede, en maakt u op, keert weder tot die man. En God, de Almachtige, geve u barmhartigheid voor het aangezicht van die man, dat hij uw andere broeder en Benjamin met u late gaan! Dat was dus een lieve wens van vader Jacob. Maar hij zat er zelf helemaal tussen. Zo kunnen we elkander en onszelf vroompjes toewensen dat God ons maar barmhartigheid mocht doen vinden, als we Benjamin maar mogen houden. En tenslotte heeft Jacob gezegd: *En mij aangaande, als ik van kinderen beroofd ben, zo ben ik beroofd!* Nu zoudt ge denken dat hij zich onvoorwaardelijk overgaf. Maar net het tegendeel lag er in. We kunnen in ons leven zo menigmaal aan een eind komen, zonder eens recht aan een eind te wezen. Het is zo'n groot verschil hoe dat we het opgeven. Als we het opgeven zonder dat God het voor ons eens afsnijdt, dan rapen we het toch tegelijk weer op. Jozef heeft zijn broeders tot het uiterste beproefd. Hij heeft wel een maaltijd voor hen laten aanrichten en er de duidelijke bliken van gegeven dat hij hen kende als hij ze naar hun ouderdom voor zijn aangezicht deed zitten. Maar zij wier schuld tegen hen gaat getuigen, kunnen van al het goede nog niet anders dan het kwade denken, want Jozefs broeders vreesden als zij in het huis van Jozef gebracht werden. En ze zeiden: *Ter oorzaak van het geld, dat in het begin in onze zakken teruggekeerd is, worden wij ingebracht, opdat hij ons overrompele en ons overvalle, en ons tot slaven neme, met onze ezelen.* En uit de benauwdheid konden zij het niet laten om tot de man die over het huis van Jozef was te zeggen: *Och, mijn heer, wij waren in het begin gewisselijk afgekomen, om spijs te kopen. Het is nu geschied, als wij in de herberg gekomen waren, en wij onze zakken opendeden, zie, zo was ieders mans geld in de mond van zijn zak, ons geld in zijn gewicht; en wij hebben hetzelfde wedergebracht in onze hand. Wij hebben ook ander geld in onze hand afgebracht, om spijs te kopen; wij weten niet, wie ons geld in onze zakken gelegd heeft.* Nu, die hofmeester had toch nog een bemoedigend woordje voor hen. En hij zei: *Vrede zij ulieden, vreest niet! Uw God en de God uws vaders heeft u een schat in uw zakken gegeven.* Het was dus van God geweest dat ze dat geld in de zakken hadden teruggekregen. Dat mag de ziel nog wel eens gebeuren dat ze als met een flikkering te geloven krijgt dat er wat van God geweest is in hun leven. Maar verder liet de hofmeester ze net zo wijs als ze waren. Jozef moest zichzelf aan hen openbaren. Maar daar zou eerst de geschiedenis van de beker nog aan vooraf gaan. Het zou wat voor hen zijn als die beker zou worden gevonden in Benjamins zak. Dan zou het werkelijk beleven worden.

Wat zullen wij tot mijn heer zeggen, wat zullen wij spreken, en wat zullen wij ons rechtvaardigen? God heeft de ongerechtigheid uwer knechten gevonden. Daar krijgt de zondaar door de wet de dodelijke slag, als het hartdoorgrondende werk des Heiligen Geestes hem ontbloot heeft tot de fundamenten toe. De beker wordt

gevonden in Benjamins zak. Het rechterlijk onderzoek heeft de misdaad kunnen vaststellen. Het proces is aan een eind. Alle mond is gestopt en de ganse wereld verdoemelijk voor God. Dat plekje zullen we toch moeten leren kennen in ons leven, En als Jozef zich gaat openbaren, dan blijven er geen voorwendsels meer over en behoeven de broeders niet meer te zeggen: doch de één is niet meer, want dan zal Jozef hen zeggen: *Ik ben Jozef, uw broeder, die gij naar Egypte verkocht hebt*. Daar komt dus heel de zaak voor de dag. Maar o, welk een verrassende openbaring! Jozef doet geen verwijt. God heeft hem voor hun aangezicht henen gezonden, om hen tot een overblijfsel te stellen op de aarde, en om hen bij het leven te behouden door een grote verlossing. Hoe dierbaar is zulk een openbaring van een levende Jozef! Hij kon zich niet langer meer bedwingen en er stond niemand bij als hij zich aan zijn broeders bekend maakte.

Als levend uit de dood heeft Jezus Zich alleen maar door de Zijnen doen zien. De wereld heeft geen deel aan Zijn opstanding. Daar zijn de Egyptenaren niet bij als Jozef zich bekend maakt.

Maar Jozefs broeders hebben deze blijde boodschap hun vader mogen brengen. We lezen zo opmerkelijk, dat als Jozef zich aan zijn broeders bekend maakte, dat hij zei: *Ik ben Jozef, leeft mijn vader nog?* Maar waar Jozef is, daar wil hij ook zijn vader hebben. En waar Christus is, daar wil Hij ook dat Zijn dienaar zal zijn. Het is de troostrijke toezegging die Christus Zijn discipelen nagelaten heeft: *Ik ga heen om u plaats te bereiden. En zo wanneer Ik heen zal gegaan zijn en u plaats zal bereid hebben, zo kom Ik weder en zal u tot mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben*. En in Zijn Hogepriesterlijk gebed horen we Hem zeggen: *Vader! Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt*.

Zo heeft Jacob ook Jozef in zijn verhoogde staat mogen aanschouwen. Zijn zonen boodschapten hem: *Jozef leeft nog, ja, ook is hij regeerder in gans Egypteland!*

Hoe geheel anders is zulk een aanschouwen van Christus in Zijn verheerlijking dan in Zijn vernedering. Die verheerlijkte Middelaar krijgt de kerk hier toch ook al door het geloof te aanschouwen. Dan zal er toch ook gelijk als bij de koningin van Scheba bij de aanschouwing van de heerlijkheid van de meerdere Salomo geen geest meer in dat volk overblijven. En dat is een heerlijkheid die de ziel Hem toch ook zo van harte krijgt te gunnen. En het zou ons te ver voeren als we nog nader zouden stil staan hij het profijt dat de kerk hier in dit leven uit de verheerlijkte staat van Immanuël trekt. Immers is Hij in de hemel die altijd werkzame Hogepriester; Die daar altijd leeft om voor Zijn volk te bidden. Die ook uit de hemel Zijn kerk op aarde regeert, beschermt en onderhoudt. En zoals Hij daar als Overwinnaar is gezeten in Zijn troon, zo zal de kerk die hier gemeenschap heeft aan Zijn lijden, ook eeuwig deel hebben aan Zijn heerlijkheid. En in de eeuwige aanschouwing van Die Middelaar in Zijn verheerlijkte staat, zal ook de onuitsprekelijke zaligheid voor de kerk gevonden worden.

Het leven van Die meerdere Jozef trekt nu echter meer in het bijzonder onze aandacht. Jacob is door de boodschap van zonen aangaande Jozefs leven grotelijks verblijd geworden. Als hem de boodschap aangaande Jozefs leven door zijn zonen werd gebracht, lezen we echter eerst: *Toen bezweek zijn hart, want hij geloofde hen niet*. We vinden hier hetzelfde als bij de discipelen des Heeren na Zijn opstanding. Zoals Jozef het zijn broeders opgedragen heeft om zijn vader mee te delen dat hij nog leefde, heeft Christus het ook de vrouwen opgedragen om het Zijn discipelen te boodschappen dat Hij nog leefde, maar de discipelen konden het ook niet geloven of

ze moesten Hem Zelf gezien hebben. Dat zelfde heeft Gods volk nog nodig. De prediking van Christus' opstanding kon hun gebracht worden, maar met de boodschap alleen zijn zij niet geholpen. Jezus moet Zichzelf als levend aan hen openbaren en Zich in de kracht van Zijn opstanding door hen doen kennen. Dan heeft Thomas kunnen uitroepen: *Mijn Heere en mijn God!*

En zo lezen we nu ook van Jacob, dat als zij tot hem gesproken hadden al de woorden van Jozef, die hij tot hen gesproken had, en dat hij de wagenen zag, die Jozef gezonden had om hem te voeren, zo werd zijn geest levendig. *En Israël zeide: Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog; ik zal gaan en hem zien, eer ik sterve!* We lezen eerst dat zijn geest bezweek, want hij geloofde hen niet, maar nu lezen we dat zijn geest levendig werd, zijn geest bezweek, wanneer zijn zonen hem die blijde mededeling van Jozefs leven brachten. De zaak was te groot en te ongelooflijk voor Jacob. Maar dat laat ons zien hoe dat Jacob door al de bittere wegen, waardoor de Goddelijke voorzienigheid hem geleid had, zijn geest en zijn kracht als verloren was. Zijn eigen getuigenis geeft er ons een bewijs van, als het zo laag met hem afgelopen was dat hij zelfs zei, dat zijn grauwe haren met droefenis ten grave zouden dalen. Dat was nu die Jacob die zoveel Godsbemoeienissen in zijn leven ondervonden had. Hij had een Bethel, een Pniël ontmoet. Hij wist dat zijn ziel te Pniël gered geweest was. Hoe laag loopt het af in het leven van Gods volk. Zo laag, dat ze na heel de weg die gepasseerd is, niet anders meer denken kunnen menigmaal, dan dat hun grauwe haren nog met droefenis ten grave zullen dalen en dat ze alzo zullen sterven als een mens die geen God en geen Jezus kent en die vervreemd van alle ware zielstroost, zonder ergens houvast aan te hebben, zo in de bitterste ellende sterven moet.

Zoals de wereldse mens wanneer het huis van zijn aards geluk ineens stort door allerlei tegenslagen, niets hebbende om op te leunen of te steunen, in zijn ellende zo maar wegwijnt, zo zag Jacob nu ook zijn einde zich voor ogen, alsof hij geen God tot zijn Toevlucht in dit leven had leren kennen. Dan loopt het toch wel laag af. En als nu door zulke diepten heen de blijde boodschap van Jozefs leven hem werd gebracht, dan bezweek zijn geest en dan kon hij het niet meer verdragen. Maar we kunnen er ook in zien hoe dat nu juist door deze wegen hem het wonder zo groot werd, dat hij het daarom niet begrijpen en niet geloven kon. We lezen van de discipelen ook nog een keer, dat ze het van blijdschap nog niet geloofden. En zou dan de geest niet bezwijken, als na zulke diepte der ellende als waarin de ziel zich bevonden heeft zo'n tijding der verlossing haar deel mag worden? Dan wordt er wat van ervaren dat die aardse tabernakel dat niet verdragen kan. De geest bezwijkt er onder. Dat komt omdat het zo'n wonder is en de zaak zo oneindig groot. De zaligheid zal in de hemel in eeuwige verwondering bestaan, maar omdat dan dat sterfelijke lichaam zal zijn afgelegd, zal de geest in eeuwige verwondering wegzakken zonder te bezwijken. Maar als hier wat van dat eeuwigheidswonder zich ontdekt, moet de geest bezwijken.

Jacobs geest werd echter levendig. Zijn geest en zijn kracht kwamen weer terug en zo begon dus zijn geest weer in hem te herleven.

O, dat wil wat zeggen als na zulk een tijd waarin de ziel niets meer had om bij te leven, dat leven weer terugkomt waarin men vroeger heeft mogen delen. Nooit had men toch kunnen denken dat dát alles zo weg zou zinken, dat het wel schijnt alsof men nooit dat ware leven aan de ziel gesmaakt heeft. En dan zo oud geworden te zijn als Jacob en dan zo weinig verwachting meer te hebben overgehouden dat men niet anders meer denken kan dan van droefenis in het graf te moeten dalen. Hoe verrassend is het dan toch als God op het onverwachts op Zijn werk en op Zijn woord weer terug komt en dan die ogen van een Jacob die reeds donker zijn geworden, weer verlicht

worden en die geest weer levendig wordt. Hoe heeft de kerk dan toch met een meevallend God te doen. Maar hoe begint dan ook het oude weer te herleven, want dat zaad kon nimmer sterven. *En zo is er voor die boom, als hij afgehouden wordt, nog verwachting, dat hij zich nog zal veranderen, en zijn scheut niet zal ophouden. Indien zijn wortel in de aarde veroudert, en zijn stam in het stof versterft; hij zal van de reuk der wateren weder uitspruiten, en zal een tak maken, gelijk een plant.*

O het wil wat zeggen, als zo die geest weer eens levendig zal worden en als de Heere na van verre tijden te zijn verschenen, weer eens terug komt met de betuiging van Zijn eeuwige liefde: *Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.* Bij die eerste trekking van Zijn liefde is toch de lust en de vermaking uit dit aardse leven weggenomen en toen heeft de ziel toch ook een tijd leren kennen waarin de wereld geen waarde meer voor haar had omdat er een ander leven was gekomen. En hoe mocht ze toen in dat dadelijke leven delen! Maar hoever zakt dat later alles weg. En dan steeds dichterbij de dood te komen en dan geen leven meer voor de ziel te hebben overgehouden. Dat wil wat zeggen.

Maar bij Jacob keerde het leven weer terug. Hier kwam toch openbaar waarin zijn ziel alleen maar leven vinden kon, hoe ver het nu ook weg gestorven was. Zijn geest werd levendig als hij de wagenen zag, die Jozef gezonden had om hem te voeren. Toen moest hij het geloven dat Jozef nog leefde. Maar toen mocht hij het ook geloven. Toen werd het geloof een heilige vanzelsheid. Jozef had zijn broeders er de bewijzen van meegegeven dat hij nog leefde. Op de wagens van Jozef werd Jacob tot Jozef gebracht. Nu was het hem genoeg. *En Israël zeide: Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog; ik zal gaan, en hem zien, eer ik sterve!* Dit was genoeg om zijn geest weer levendig te doen worden, Daar kunt ge in zien dat hoe dat leven ook verstorven mag schijnen en als in een kuil uitgegroeid, dat de geest van dat volk toch nergens anders meer levendig zal kunnen warden dan met zulk een terugkerende daad van Gods eeuwige liefde. Dat gevoelt het in waarheid bekommerde volk nog wel eens, dat dát voor hen genoeg zal zijn, als ze zoals Jacob nog eens een levende Jozef zullen mogen aanschouwen. Daar strekt zich toch bij tijden en ogenblikken hun ziel maar alleen naar uit. Met minder kunnen ze het niet doen en meer hebben ze niet nodig. Met niets minder is hun zielsgemis te vervullen en die leegte weg te nemen. O, dan weet de Heere het dat dát hun genoeg zal zijn, als hun dat nog te beurt mocht vallen eer ze sterven. Ze begeren anders niet. Als zo hun geest nog eens levendig zal mogen worden, wat zal dat groot zijn.

Welnu, Jozef leeft nog. Dat is de boodschap die we ook op heden dat in waarheid naar Zijn komst uitziende en verlangende volk hebben voor te houden. De opstanding van Christus uit de dood hebben we weer overdacht en in het bijzonder ook in deze weken staan we in onze gedachten stil bij Zijn verhoogde staat. De kerk heeft een levende Jezus. Hij is nu gezeten aan de rechterhand Zijns Vaders in de hoogste heerlijkheid. Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde, en tot in alle eeuwigheid. Hij zal ze eens verrassen door Zijn komst, die met niets minder in waarheid te troosten zijn. Dan zal Hij komen, springende over de bergen en huppelende over de heuvelen.

Nee, Jezus is niet dood, maar Hij leeft, en Hij leef tot in alle eeuwigheid. Zoals Jacob vertroost werd door het leven van Jozef, zo zal Hij Zijn volk nog vertroosten, door Zich als levend aan hen te openbaren. Het is nog Diezelfde God; het is nog dat zelfde leven; het is nog Diezelfde Zaligmaker. Zijn werk gaat nog door en Hij kent door alle tijden degenen die Hem van de Vader gegeven zijn. En Hij zal Zichzelf aan hen openbaren. Met die ganse kerk zal Hij Zich verenigen en Hij zal ze aan Hem door het geloof verbinden. We mochten er ook in deze donkere tijden nog iets van gewaar

worden. God houdt Zijn hand zo stil en Koning Jezus houdt Zich voor Zijn kerk zo verborgen. Weinig ware, levende geloofsgemeenschap is er meer aan Hem te vinden.

Toepassing

Waar hoort men het nog eens, dat Hij krachtig werkt door Zijn Geest? De bede van de bruidskerk uit Psalm 45 zou wel gedurig in onze harten moeten zijn: *Gord Uw zwaard aan de heup, o Held, uw majesteit en uw heerlijkheid. En rijd voorspoediglijk in uw heerlijkheid, op het woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid.* Het komt er toch voor een elk onzer maar op aan, om Die levende Jezus te leren kennen. Buiten Hem is er geen zaligheid en geen behoudenis. Het zal wat zijn, om onder de prediking van een levende Jezus verkeerd te hebben en daaronder verloren te moeten gaan. Maar Jezus leeft nog, en Hij wandelt nog tussen de zeven gouden kandelaren. In Hem is nog kracht om te verlossen en uit te helpen.

Dat mocht de in waarheid bedroefden nog vertroosten. Maar dat mochten ze ook nog eens dadelijk ondervinden. Dat onze harten het toch op Die levende Jezus mochten zetten, om Hem te kennen in de kracht Zijner opstanding en Hem door het geloof eens te mogen omhelzen.

Ja eindelijk, wat zal het zijn, als Hij die bezwijkende geest van Zijn volk nog eens verlevendigen zal, door evenals bij een Jacob voor het sterven nog eens terug te komen. Als ze dan die wagens van Jozef zullen zien, dan is de dood geen dood meer. Dan is die dood slechts te houden voor de wagens van Jozef waardoor Hij onze ziel tot Zijn eeuwige gemeenschap brengen zal. En dat om Zijne heerlijkheid te aanschouwen, die Hij bij de Vader had eer de wereld was. Maar om Hem dan ook te zien in de volle glans en luister van Zijn Middelaarheerlijkheid, zoals Hij God en mens is, maar zoals ook Zijn Goddelijke heerlijkheid eeuwig in Zijn menselijke natuur zal aanschouwd worden. In Hem is de fontein van alle leven. Aan de volheid die er in Hem is, ligt het niet dat we zo dikwijls in het duister moeten gaan. Jozef leeft nog, en de kerk heeft een rijke Koning aan de rechterhand des Vaders, in Wie al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn. Rijkdom en eer is bij Hem, duurzaam goed, en gerechtigheid. Zijn vrucht is beter dan uitgegraven goud, en dan dicht goud; en Zijn inkomen dan uitgelezen zilver. Wat we ook maar nodig hebben tot vervulling van al onze zielsbehoeften dat is bij Hem te vinden.

Dat we beschaamd mochten zijn, omdat we om eigen schuld zo over onze dodigheid en ledigheid klagen moeten. Het zijn wel de wegen waardoor God Zijn volk leidt, om hen in zichzelf gans te ontledigen, maar de praktijk van ons leven openbaart het toch, dat we nog maar te rijk in onszelf zijn en dat we het zo goed buiten de bediening uit die Middelaarsvolheid stellen kunnen. En mocht toch onze ziel maar meer begerig uitzien naar de eeuwige gemeenschap met Die Persoon, opdat we maar meer bedenken mochten de dingen die boven zijn en niet die op de aarde zijn. Dan zal de maan onder onze voeten raken en ons verlangen zich uitstrekken naar de heerlijkheid, om bij Christus te zijn, want dat is zeer ver het beste. Zo zullen we onze wandel in de hemel hebben, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods. En zo zal het ten laatste van ons gelden: *Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn, Die ons leven is, dan zult ook gij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid.* Amen.

2. DE VERSCHIJNING VAN DE MEERDERE JOZUA AAN JOZUA OP DE DREMPEL VAN HET BELOOFDE LAND

Jaarboek 1998

Psalm 89:9
 Lezen: Jozua 5
 Psalm 68:5, 9
 Psalm 23:2
 Psalm 56:6

Geliefden.

We zouden uw aandacht nog een ogenblik willen bezighouden met dat gedeelte uit Gods Woord, dat u kunt vinden opgetekend in het u zoeven voorgelezen hoofdstuk: het boek Jozua. het vijfde hoofdstuk, van vers 13 tot het einde. We noemden u Jozua 5:13 tot het einde, waar Gods Woord aldus luidt:

"Voorts geschiedde het, als Jozua bij Jericho was, dat hij zijn ogen ophief en zag toe, en ziet, daar stond een Man tegenover hem, Die een uitgetogen zwaard in Zijn hand had. En Jozua ging tot Hem, en zeide tot Hem: Zijt gij onzer, of onzer vijanden? En Hij zeide: Neen, maar Ik ben de Vorst van het heir des HEEREN: Ik ben nu gekomen! Toen viel Jozua op zijn aangezicht ter aarde en bad aan, en zeide tot Hem: Wat spreekt mijn HEERE tot Zijn knecht? Toen zeide de Vorst van het heir des HEEREN tot Jozua: Trek uw schoenen af van uw voeten; want de plaats, waar gij op staat, is heilig. En Jozua deed also."

We worden hier bepaald bij de VERSCHIJNING VAN DE MEERDERE JOZUA AAN JOZUA OP DE DREMPEL VAN HET BELOOFDE LAND. En die verschijning zegt ons:

1. Dat we buiten die meerdere Jozua nooit zullen komen in het hemels Kanaän.
2. Dat we door die meerdere Jozua zeker zullen komen in het hemels Kanaän.

1. Dat we buiten die meerdere Jozua nooit zullen komen in het hemels Kanaän.

Israël was gekomen aan het einde van de woestijnreis. En we hebben nu het boek Jozua voor ons. Dat boek Jozua doet ons weten, hoe de Heere Israël na die woestijnreis het beloofde land in een erfelijke bezitting heeft doen nemen. De wateren der Jordaan waren al gekleefd en Israël was er droogvoets doorgeleid. Maar nu moest stad na stad veroverd worden. En Jericho was nu de eerste stad, die zou moeten worden ingenomen. Hoe men Jericho in zou nemen, heeft de Heere zo lang van tevoren het volk nog niet doen weten. En Jozua bevond zich nu in de omgeving van Jericho om de stad en het omliggende land te bespieden en om te zien op welk een wijze en vanwaar die stad het beste kon worden aangevallen. Want we lezen: "Voorts geschiedde het, als Jozua bij Jericho was."

Er staat eigenlijk in de Hebreeuwse tekst: *In Jericho*. Dat wil zeggen, dat hij op het

grondgebied van Jericho zich bevond. En als een kloekmoedig en een voorzichtig veldheer bespiedde hij dus de omgeving van de stad, die nu het eerste Israël in de handen zou moeten vallen.

En nu zullen we misschien wel begrijpen, als hij hier zo helemaal alleen stond, dat hij hier wel gestaan heeft in verzuchtingen tot God: "Hoe zou nu die stad Israël in de handen vallen". We weten wel, dat men geluisterd had naar het kwade gerucht, dat tien verspieters van het land hadden voortgebracht. Ze hadden daar kinderen Enaks gezien; dat land was zomaar niet in te nemen! Maar daarom heeft het volk ook zo lang nog moeten omzwerven in de woestijn, omdat turn geluisterd heeft naar wat die verspieters hadden gezegd. En nu moest het dan toch doorgaan, dat men Kanaän in een erfelijke bezitting zou nemen, zoals de Heere toch aan Abraham. Izak en Jakob al had beloofd. Maar zonder strijd zou dat niet gaan! Het kwam er dus voor Jozua en voor Israël nu wel op aan.

Er was gedurende de woestijnreis zeer veel gebeurd. Hoeveel waren er niet omgekomen in de woestijn, wat de apostel doet zeggen: "In het merendeel van hen heeft God geen welgevallen gehad, maar Hij heeft hen neergeslagen in de woestijn." Hoe dikwijls heeft men daar de Heere tot toorn verwekt. En we denken dan ook nog in het bijzonder aan het vereren van het gouden kalf, waarom de Heere ook bedreigd heeft, dat Hij niet meer met het volk op zou trekken. Mozes heeft echter de Heere er om gesmeekt, dat Hij toch Zelf nog mee zou gaan. "Indien Uw aangezicht niet met ons zal gaan," zo heeft hij gezegd, "zo laat ons toch van hier niet optrekken." En de Heere heeft Zich door Mozes laten verbidden.

En nu was het dan toch zo ver gekomen, dat men op de drempel was gekomen van het beloofde land. En we lezen in het vorige hoofdstuk; in het 14de vers: "Te dienzelven dage maakte de Heere Jozua groot voor de ogen van het ganse Israël; en zij vreesden hem, gelijk als zij Mozes gevreesd hadden, al de dagen zijns levens." Hij was nu de opvolger van Mozes. Mozes heeft het volk niet mogen brengen in het beloofde land. Hij heeft op de steenrots geslagen, in plaats van tot de steenrots te spreken en hij heeft de Heere niet geheiligd voor de ogen van het volk. Daarom mocht hij het volk niet in het beloofde land brengen.

Maar dat moest ook zo geschieden. De wet brengt ons niet tot de ware rust. Dat werd daarin duidelijk voorgesteld. Jozua was een type van Jezus. Hij draagt de naam van een zelfde betekenis als de naam Jezus. Jezus betekent Zaligmaker, zoals we weten. "Want Hij maakt Zijn volk zalig van hun zonden." En zaligmaken is verlossen van het hoogste kwaad en brengen tot het hoogste goed. Jezus brengt Zijn volk tot de ware rust der ziel; die men hier al door het geloof in Hem mag vinden en in Zijn volbracht Middelaarswerk. Maar Hij brengt Zijn volk ook tot de eeuwige zaligheid in de gemeenschap met een drie-enig God in het hemels Kanaän.

Jozua was een type van Hem. Maar dan ook slechts een type. Christus is hier aan hem verschenen als de meerdere Jozua. We behoeven er niet aan te twifelen, dat het Christus is geweest, Die hier aan Jozua verscheen. Want we hopen het straks te horen, dat Hij Zich bekendgemaakt heeft als de Vorst van het heir des Heeren en dat Hij ook gezegd heeft: "Trek uw schoenen af van uw voeten, want de plaats, waar gij op staat, is heilig." En Jozua heeft Hem aanbeden, wat hij een geschapen engel nooit had mogen doen.

Christus verscheen hem dus hier, zoals Christus meerdere malen onder het Oude Verbond aan de gelovigen is verschenen. Echter deed hij dat niet altijd op een zelfde wijze. Hij verscheen wel in een lichamelijke gestalte; niet die menselijke natuur, die

Hij later aannam uit Maria, maar een gewone menselijke gedaante, die Hij weer aflegde als Hij weer naar de hemel ging. Maar aan Abraham verscheen hij als een voorbijgaand reiziger, als hij in de deur van zijn tent zat, als de dag heet werd. Aan Jozua verscheen Hij hier als een krijgsman met een uitgetrokken zwaard in Zijn hand. Dat had Jozua nu in het bijzonder in betrekking tot het innemen van het land Kanaän zeer veel te zeggen. In eigen kracht zou men dat land niet in een erfelijke bezitting kunnen nemen. Dat zegt Psalm 44 ons toch wel duidelijk: "Zij hebben het land niet geërfd door hun zwaard, en hun arm heeft hun geen heil gegeven; maar Uw rechterhand en Uw arm en het licht Uws aangezichts, omdat Gij een welbehagen in hen hadt."

Maar daarbij had het volk het zich ook niet waardig gemaakt dat men het land Kanaän nog zou ontvangen tot een erfelijke bezitting. En dan moet ge er eens over denken, dat we toch lezen in Deuteronomium, dat de Heere de heidenen uit die bezitting verdreef om er Israël in te brengen. Omdat Israël het er beter afgebracht had dan de heidenen? Omdat Israël zoveel beter en zoveel waardiger was? Nee. We lezen in Deuteronomium 7:7: "De Heere heeft geen lust tot u gehad, noch u verkoren, om uw veelheid boven alle andere volken; want gij waart het wenigste van alle volken."

Daar hebt ge weer de vrije, soevereine, Goddelijke verkiezing! Die moet ge altijd maar verzwijgen tegenwoordig, maar die hoop ik nooit te verzwijgen. En die mag in niet één preek verzwegen worden. Want dit is het wonder van het zalig worden: Al degenen, die het hemels Kanaän zullen mogen beërven, zullen het weten, dat dát niet is om eigen werk, waardigheid en verdienste. En allen die zalig worden, zullen er allen met elkaar in overeenstemmen, dat het zo waar is, wat we zingen in Psalm 89: "*Het is door U, door U alleen om het eeuwige welbehagen.*" Naar dat vrije welbehagen ziet God naar een mens om. En dat, terwijl die mens naar God niet omziet. Die zou nooit naar de Heere gevraagd of gezocht hebben, als de Heere niet de Eerste was geweest. Maar dat wordt zo'n eeuwig wonder, dat God naar een mens omziet. En als hij dat eens mag geloven, dan ziet hij dat hij daar de eeuwigheid voor nodig zal hebben om dat te bewonderen en om God daarvoor de eer te geven. Want dat is niet te vatten, dat God van eeuwigheid gedachten des vredes en niet des kwaads over zo'n mens gekoesterd heeft, dat Hij hem liefgehad heeft met een eeuwige liefde, zijn naam heeft geschreven in het boek des Levens; en dat voor de grondlegging der wereld en dat ter onderscheiding van anderen en dat zelfs uit zijns vaders huis, zoveel beter en zoveel waardiger dan hij.

Waarom was het dan op mij gemunt,

Daar zovelen gaan verloren,

Die Gij geen ontferming gunt?

Maar dat wonder wordt steeds groter naarmate men zichzelf zal leren kennen en er achter zal komen, wie men in zichzelf is en blijft. Maar als men er ook iets van zal mogen weten, hoe God de Getrouwe is en blijft en dat Hij altijd op Zijn werk terugkomt.

Wat de Heere Zijn volk belooft, dat schenkt Hij uit genade. En zo worden de beloften Gods ook uit genade vervuld op Gods tijd en op Zijn wijze. Maar dan valt de mens ook helemaal met zijn verdienstelijkheid en waardigheid er tussenuit.

Want we moeten altijd goed in het oog houden, dat er onderscheid is tussen de schenking van de belofte en de vervulling van de belofte. En dat zien we toch in Israëls geschiedenis heel duidelijk! Want 430 jaar zijn er toch overheen gegaan. eerdad de Heere de belofte in vervulling bracht, die Hij aan Abraham al had gedaan, als Hij hem geroepen heeft uit Ur der Chaldeeën. Het ging door zware beproevingen heen en

door die zware dienstbaarheid, waarin men in Egypteland heeft moeten verkeren. En dat ging door die woestijn heen; die grote en die vreselijke woestijn, waarin zoveel gebeurd is. Waarin Israël iedere keer gemurmureerd heeft en iedere keer de Heere tot toom verwekt heeft. Hoe moest dat volk nu in Kanaän komen?

Ja, laat ik u nog iets zeggen! Want het volk was nu te Gilgal gelegd. En er was te Sittim heel wat gebeurd. Daarom staat er zo, *dat men de weg moet overdenken van Sittim af tot Gilgal toe*. En dan denkt men meestal, dat dát heel de weg is van het begin van het nieuwe leven tot aan het einde of tot het moment, dat men nu beleeft. Maar dat is toch niet waar! Sittim lag aan het einde van de woestijnreis aan deze zijde van de Jordaan. En Gilgal lag aan de andere zijde. Dus de weg van Sittim naar Gilgal was maar net de weg door de Jordaan heen. Maar een weg die genoeg te zeggen had. En dat, omdat er te Sittim zoveel gebeurd was.

Want Bileam heeft het volk niet kunnen vervloeken. Maar toen heeft hij Balak een raad gegeven, opdat dat volk de vloek over zichzelf zou brengen. En wat Bileam geraden heeft, dat is goed gelukt. Het volk heeft als het ware de vloek over zichzelf gebracht, als men zich gekoppeld heeft aan Baal-Peor. Welk een verschrikkelijke zaak is dat geweest.

En toch heeft de Heere het volk door de Jordaan geleid en kwam het te Gilgal. En daar werd het volk besneden, wat in al die tijd in de woestijn niet meer gebeurd was. Daar werd het Pascha gevierd, wat ook in de woestijn niet meer gebeurd was. Maar daar was dus een verbondsvernieuwing. Want daar kwam de Heere op Zijn verbond terug, omdat Hij de Getrouwe blijft in de handhaving en de bevestiging van Zijn eeuwig verbond. Dat wordt zo'n wonder voor het ware geestelijke zaad van Jacob, als de Heere het verbond nog eens vernieuwen wil. Want dan betoont Hij toch Zijn trouw tegenover al de ontrouw van Zijn volk.

Hier werd Israël weer besneden. Toen men geluisterd had naar de verspieters, die een kwaad gerucht voortbrachten, ontnam de Heere die besnijdenis aan het volk. Het is een voorrecht, als de kinderen nog gedoopt worden, want de Heere kan ons de doop ook ontnemen. Dat kan Hij rechtvaardig doen! En wie weet, wat er nog gaat gebeuren, dat we niet meer rustig bij elkaar kunnen komen. En dat de doop zo niet meer bediend kan worden. We hebben ons ook niet anders waardig gemaakt. God had aan Israël de besnijdenis ontnomen, want die besnijdenis was een zegel van de beërving van het beloofde land. Dus het scheen wel, alsof men het beloofde land nooit meer beërven zou. Dat had men zich onwaardig gemaakt.

O, mijn geliefden, wat zien we daarin toch ook weer duidelijk voorgesteld, dat het toch een onverdiende zaligheid is, die de Kerk ook na dit leven eeuwig zal ontvangen in het hemels Kanaän. Want we hebben de hel verdiend en de eeuwige rampzaligheid onszelf waardig gemaakt. Maar nu te Gilgal werd het volk weer besneden. Maar dat zegt ons dan ook, dat het op de besnijdenis des harten aankomt. Want buiten de besnijdenis des harten zal men ook nooit in het hemels Kanaän kunnen komen. "Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij zal het Koninkrijk Gods niet zien."

Maar buiten de meerdere Jozua komen we er ook niet, hoor! U kunt een bekering opgebouwd hebben van allerlei gestel ten en gemoedsaandoeningen en bevindingen en tranen e tekstjes en versjes en noem maar op; allemaal buiten Christus om! Maar u komt echt niet buiten Christus in het beloofde land!

En och, mijn geliefden, dan heeft een ieder toch zichzelf wel te onderzoeken voor het aangezicht des Heeren. Hoe reist men toch op de eeuwigheid aan! Want we zijn toch zulke gevaarlijke mensen. We willen altijd toch maar graag iets hebben om te kunnen

denken, dat het met ons wel goed staat. En dat we ook op Kanaän aangaan. Maar buiten Jozua komt u echt niet in Kanaän! Onthoudt dat toch maar goed! Want er is werkelijk geen andere weg tot het leven en tot de zaligheid dan die in die meerdere Jozua is ontsloten. Buiten Christus valt alles weg. En dat zien we hier weer duidelijk voorgesteld, als Jozua daar bij Jericho was gekomen en daar stond onder vele gebeden en verzuchtingen en worstelingen tot God. Hoe moest Israël nu in Kanaän komen? En daar is de meerdere Jozua aan hem verschenen, om hem te doen weten dat het volk nu toch zeker in Kanaän komen zou.

Hij kwam dus te bestemder tijd om Jozua te doen weten, hoe hij in Kanaän komen zou en hoe het geestelijk Israël dus in het hemels Kanaän zou komen.

2. Dat we door die meerdere Jozua zeker zullen komen in het hemels Kanaän.

MAAR DAN OOK ALLEEN DOOR HEM. Welnu, dat is dan ook het tweede, waar we iets van zouden willen zeggen. Want we lezen: "Voorts geschiedde het, als Jozua bij Jericho was, dat hij zijn ogen ophief, en zag toe, en ziet, daar stond een Man tegenover hem, Die een uitgetogen zwaard in Zijn hand had."

Dat was onverwacht voor Jozua. Al stond hij daar onder veel vreze en al was het, dat hij daar stond onder vele verzuchtingen tot de Allerhoogste. Maar we zien hem ook gelijk weer in zijn heldenmoed, als hij kloekmoedig en onverschrokken op die Man toetrad en aan Hem heeft gevraagd: "Zijt gij van ons, of van onze vijanden?"

Hij was een Israëliet of een Kanaäniet. Eén van beide. Een andere mogelijkheid was er niet. En een andere mogelijkheid is er nog niet. Zoals het toen was, zo is het nu nog. Wat niet voor is, dat is tegen.

Och, mijn geliefden, er zijn toch wat mensen die een derde weg gevonden hebben. En die zeggen, als het over de waarheid gaat: 'Ja, dan moet ge niet zo strijden. Want daar brengt ge maar veel beroering en onenigheid mee teweeg. Dat is zo erg! Dat moogt ge niet doen. Begraaf je strijdbijl maar. Ge moet niet zo vechten. En het kerkblad mag geen strijdblad zijn.'

Och, we weten dat allemaal wel. Nu ja, hier staan ook heel wat strijdbladen hoor, in deze Bijbel. In jullie Bijbel ook? Ik denk het wel. Lees de brief van de apostel aan de Galaten maar: "O, gij uitzinnige Galaten, wie heeft u betoverd, dat gij der waarheid niet zoudt gehoorzaam zijn?" En hij zegt ook: "Doch al ware het ook dat wij, of een engel uit den hemel, u een evangelie verkondigde buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt."

Paulus, u moet niet zo strijden!

"Ja", zegt Paulus, "ik strijd voor het geloof, dat eenmaal de heiligen overgeleverd is. "

Daar moeten Gods knechten voor strijden! Voor de zuivere leer der waarheid moeten ze in de bres staan en ze moeten staan als wachters op Sions muren.

Het gaat zo nauw uit; het is maar het één of het ander: waarheid of leugen. En daarom zegt Jozua: "Van wie zijt Ge? Zijt Gij van ons, of van onze vijanden? Zijt Ge een Israëliet of een Kanaäniet? Eén van beide." Kijk, dat moet toch wel behaaglijk zijn geweest in de ogen van de Meerdere Jozua, als die Jozua zo kloekmoedig op Hem toetrad met deze vraag. En dat, terwijl Hij toch wel wist: dat was nu echt niet uit de hoogte. Want dan zeggen ze altijd: Dat is zo vanuit de hoogte! Nee, dat was bij Jozua dan toch echt niet uit de hoogte dat hij deze vraag Hem zo kloekmoedig heeft gesteld. Dat was nu echt uit de laagte en dat was nu echt uit de vernedering. Maar het was toch het één of het ander.

Maar dan heeft die Man Zich aan hem bekendgemaakt. Want dan lezen we, dat Hij zeide: "Nee, maar Ik ben de Vorst van het heir des Heeren: Ik ben nu gekomen!"

Het was dus Christus Zelf, Die Zich aan hem openbaarde, want Hij is in het bijzonder de Vorst van het heir des Heeren; het Hoofd van 's hemels legermacht, Hem eren wij met lofgezangen. De grote en machtige Engel des Verbonds, in Wiens binnenste Gods naam is. Maar Israël was ook Zijn heir, Zijn Kerk, waarvan Hij het Hoofd en de Vorst was. Want Hij is het Hoofd van Zijn Kerk. Dat is Hij nu nog! Het Hoofd van Zijn Christelijke kerk. Hij wist precies de juiste tijd, waarin Hij dat volk te hulp moest komen. Waarin Hij ook aan Jozua moest verschijnen.

Hij weet nog precies de juiste tijd, wanneer Hij aan de ziel van een gans hulpeloze in zichzelf Zich moet openbaren. Het moet eerst zo schoon aan een eind met een mens gekomen zijn, want Jezus is geen halve Zaligmaker. Hij is een volkomen Zaligmaker. En voor een volkomen Zaligmaker moet er plaats zijn in ons leven. Er is echt geen plaats voor een volkomen Zaligmaker, zolang als de mens nog in zijn wettisch werk het leven vindt en wanneer hij het daar nog in blijft zoeken. Nee, daar moet hij echt mee aan een eind gekomen zijn. En hij moet het werkelijk eens niet meer weten. Kanaän toegesloten en de hel voor hem ontsloten. Dan moet hij voor eeuwig verloren gaan. En voor zo'n mens is die Middelaar nu in de wereld gekomen. En aan het hart van zulk een mens wil Hij Zich nu openbaren.

Ach, we zien dat toch zo duidelijk door heel de Schrift heen ons voorgesteld. Ook in de geschiedenis van de leiding Gods met Israël. Israël was dus nu aan het einde van de woestijnreis gekomen en het had aan de trouwe onderhoudende zorg des Heeren gedurende de woestijnreis niet ontbroken. Het water had de Heere gegeven uit de rotssteen, het manna uit de hemel laten regenen. Maar ja, daar hebt ge alweer zoiets. We lezen in dit hoofdstuk: "En het manna hield op des anderen daags, nadat zij van des lands overjarige koren gegeten hadden; en de kinderen Israëls hadden geen manna meer, maar zij aten in hetzelfde jaar van de inkomst van het land Kanaän." Door het wegnemen van het één wordt er altijd maar plaats gemaakt voor het ander. De Heere neemt het ene weg om het andere ervoor in de plaats te stellen. Daarom zei ik u: In de leiding Gods met Israël zien we de leiding Gods met Zijn geestelijk Israël door alle tijden duidelijk voorgesteld. Israël was uit Egypte geleid. Daar moeten wij ook vandaan gehaald worden. We moeten allen uit Egypte komen, want we verkeren allen in het Egypte van het diensthuis der zonde, waar het een eeuwig omkomen voor ons moet worden, waar we de ondergang tegemoet gaan. Het noodgeschrei van het volk klom op naar de hemel. Dat zal bij ons ook eens moeten gebeuren. Dan kunnen we zo niet meer leven. Dan wordt dat een onhoudbare zaak. Maar Israël heeft het geweten, hoe men uit Egypte werd verlost door een sterke hand en een uitgestrekte arm. En daar moest de engel des verderfs voor door Egypte gaan en het paaslam geslacht worden en het bloed van dat lam gestreken worden aan de bovendorpels en de zijposten der deuren. Want men wordt alleen door bloed verlost uit het Egypte van het diensthuis der zonde. Maar dat zal men moeten weten. En daarom: als Israël voor de Rode Zee kwam, werd het nog een omkomen met de vijanden achter zich, de bergen opzij en de zee voor zich. Een groot volk, schrandere mensen eronder. Maar er was er niet één, die toen kon zeggen: 'Nu zal God een weg banen door de zee.' En als ge nu zo ook eens een keer voor de Rode Zee komt, dan weet ge ook niet meer hoe het moet. Dan weet ge echt niet, hoe ge zalig zult moeten worden. En dan ziet ge ook niet anders meer, dan dat het nu nog voor eeuwig verloren met u is.

U hebt het in de wereld niet meer kunnen houden en het in uw vorig leven niet meer kunnen vinden, maar ge loopt toch zo vast als een muur. En u komt op een dood spoor terecht, als een schuldig mens, die God in de handen moet vallen en voor eeuwig verloren moet gaan. En dan zal het een wonder worden, als er een weg wordt

aangewezen, waar er geen weg meer voor u is. En als de Heere dan door de woeste baren en brede stromen eens een pad gaat banen. O, dan zal men er ook iets van weten, dat men net als Israël gezongen heeft aan de oever van de Rode Zee alsof men al in Kanaän was. Want dan ziet men Kanaän dichtbij. Dan weet men echt niet dat er nog zoveel voor hem klaar ligt. 'Want Ik zal ze lokken,' zegt God, 'en daarna zal Ik ze brengen in de woestijn. En dan zal Ik ook tot hun hart spreken.'

Maar het zal toch ook zo'n vreemde en zo'n verborgen weg voor hen zijn, die ze dan zullen moeten gaan. Net als dat het voor Israël een vreemde weg was. En dan zal men ook de donderende Sinäï nog moeten passeren. Er kan wel een weg tot de verlossing ontsloten zijn, maar dat men met dat alles zich nog voor eigen rekening ziet staan met een openstaande schuld. En dat de wet nog eist en nog vloekt. En dat het recht nog niet bevredigd is.

Aan het einde van de woestijnreis kwam Israël voor de Jordaan! En de Jordaan was vol aan al haar oevers. Hier was geen weg meer, als de ark niet voorop zou gaan. Maar dat is hier geschied, als de Heere de wateren der Jordaan heeft gekleefd. En de priesters zetten hun voeten in het water en de wateren rezen omhoog. En het volk werd er droogvoets doorgeleid. Ach, wat zien we het werk der zaligheid er ons toch weer duidelijk in voorgesteld. Want dat is dat afsnijdende werk, dat God in het leven van Zijn volk doet. En dat, opdat Hij alles de ziel buiten Christus zal ontnemen.

Daarom moet er een moment komen voor ons, dat de Jordaan vol is. Dan vallen alle beloften en bevindingen weg en dan houden onze werkzaamheden en onze gebeden op, want we worden echt niet als een mens met bevindingen gerechtvaardigd. Maar wel als *een goddeloze zondaar*. En daarom is dan die Jordaan vol. En dat zal nodig zijn, opdat de weg gebaad zal worden voor zulk een mens tot de ware rust in de meerdere Verbondsark. Die is in de Jordaan gekomen. En dat, als de Jordaan voor Hem vol was aan al haar oevers.

Dan heeft Hij Zich voor de Zijnen in hun plaats in Gods gericht gesteld. Daar is de volle toom Gods op Hem uitgestort. En daar heeft Hij kunnen zeggen: "Al Uw golven en al Uw baren zijn over Mij heengegaan." En dat moest nu gebeuren om de Kerk tot de ware rust der ziel te kunnen brengen. Opdat men tot de geloofsomhelzende daad zal mogen komen van een lijdende, een schuldbetalende en een schulden strafwegdragende Borg. Opdat men net als de priesters steevast op het droge zal mogen staan. Want we lezen, dat ze steevast op het droge stonden. Dan zal men een onwrikbare, vaste, onbewegelijke grondslag van de zaligheid mogen vinden buiten zichzelf in de door Christus opgeluisterde en verheerlijkte Goddelijke deugden. Sion wordt door recht verlost en hare wederkerenden door gerechtigheid.

O, dat rusten in dat volbrachte Middelaarswerk! Daar houdt het manna op, maar daar geeft Christus er Zichzelf voor in de plaats. En dan zegt Hij: "Ik ben nu gekomen!" Op de juiste tijd, waar God een gans afgesneden zaak doet in de ziel, om daar die gans ontblote schuldige ziel op te vangen op de vleugelen van Zijn aanbiddelijke gerechtigheid, opdat men zal weten dat Hij overgeleverd is om onze zonden en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking. En dat Hij de weg ontsloten heeft tot het hemels Kanaän in Zijn doorluchte hemelvaart.

We lezen *dat Jozua op zijn aangezicht ter aarde is gevallen en hij bad aan*. Dat blijft ook geen onbekende zaak voor de ziel. Dan valt men ook als het ware met het aangezicht ter aarde. Dan wordt het een heilig aanbidden. En dan wordt het een stilzwijgen. Maar ik zal horen wat God de Heere spreken zal. Want Hij zal tot Zijn volk en tot Zijn gunstgenoten van vrede spreken.

En hij zeide tot Hem: "Wat spreekt mijn Heere tot Zijn knecht?"

Dus dan krijgt ge werkelijk een luisterend oor. En dan komt de Heere aan het woord. Toen zeide de Vorst van het heir des Heeren tot Jozua: "Trek uw schoenen af van uw voeten; want de plaats, waar gij op staat, is heilig."

Hetzelfde werd hier dus tot Jozua gezegd, als wat tot Mozes werd gezegd uit het brandende braambos. De schoenen moesten van de voeten. Dat is het teken van de grootste eerbied, die de tegenwoordigheid Gods voor zich vereiste. Want het was een Goddelijk Persoon, Die hier aan Jozua verscheen. Maar het was dan ook een Goddelijk werk, wat er ging gebeuren in het inbrengen van dat volk in het beloofde land.

We lezen gelijk er overheen in het volgende hoofdstuk: "Jericho nu sloot te poorten toe. en was gesloten, voor het aangezicht van de kinderen Israëls; er ging niemand uit, en er ging niemand in." Israëel, daar komt ge niet in! "Toen zeide de Heere tot Jozua (dat heeft die Man gesproken): Zie, Ik heb Jericho met haar koning en strijdbare helden in uw hand gegeven." Verleden tijd, alsof het al gekeurd is, terwijl het nog gebeuren moest!

Want de Kerk komt zeker tot de zaligheid. En dat, omdat de meerdere Jozua de overwinning heeft behaald over alle vijanden. Hij is als Overwinnaar opgestaan uit de dood; Hij is opgevaren naar de hemel. Maar het is waar: de Kerk is hier als een strijdend en zuchtend erfdeel geplaatst in de woestijn van dit leven. Die krijgt met vijanden te doen van binnen en van buiten.

En de laatste vijand, die teniet gedaan wordt, is de dood, zo zegt de apostel. Daar worden we nu ook in het bijzonder bij bepaald! Israëel was al door de Jordaan geleid, maar men moest door de Jordaan heen om in Kanaän te komen. En men zal door de Jordaan heen ook alleen maar in Kanaän kunnen komen. En o, wat kan die dood als een koning der verschrikking zich aan de ziel vertonen. En dat ook bij het ouder worden.

Ach, mijn geliefden, het leven wordt toch zo anders dan dat men ooit gedacht heeft. Want toen men jonger was en nog echt in het leven mocht delen naar de ziel, toen kon men echt sterven ook! Ik heb wat dikwijls naar de dood verlangd. En nu ben ik er soms zo verschrikkelijk bang voor. Dan zeg ik: "O, hoe zal ik het toch maken in die doodsjordaan." En dan ga ik steeds meer denken aan het oude volk. Ach, dan heb ik daar ook over horen spreken. Toen verstond ik dat volk nog niet recht. Loopt het dan zo laag af met een mens? Ik zag er zo hoog tegenaan! Kon dat volk dan niet door de doodsjordaan? Wilt u wel geloven, mijn geliefden, en dat wil ik eerlijk zeggen: "Ik voel me soms nog zo schuldig staan tegenover die oude mensen, die nu verlost zijn en die nu juichen voor de troon. Dan denk ik: ik wou, dat ik nog eens met hen spreken kon. Ik wou dat ik nu nog eens tegen hen kon zeggen: ach mensen, ik heb jullie toch niet goed begrepen en ik heb jullie toch ook niet genoeg gewaardeerd, toen jullie nog in het leven waren." Ach, ik wou dat ik dat soms nog eens zeggen kon. Want het loopt toch zo laag af in zichzelf.

Zou dan de meerdere Jozua Zijn Kerk niet brengen in Kanaän? Dat doet Hij gewis en zeker. Dat doet Hij wel eens geloven ook. Ja, dat doet hen wel eens kijken over de dood en over het graf. En dat gebeurt toch zo eenvoudig. Dan zegt ge: "Heere, moet ik dan straks het graf in? O, dat kille, donkere graf." Want ja, ik moet veel mensen begraven, maar ik ga het steeds anders doen. Elke keer weer als ik bij een geopend graf sta, dan ga ik toch aanvoelen: "Ik kom er ook steeds dichterbij." En dan is het ook wel eens gebeurd, dat ik zei: "Heere, moet ik dan dat graf in? Dat donkere, koude, kille graf?"

En dan was het net, alsof die meerdere Jozua ineens zomaar zo liefderijk tot me zei: "Geloof ge dan niet, dat Ik dat grafje voor u gekocht heb? Geloof ge dan niet, dat Ik dat grafje voor u geheiligd heb?"

Kijk, dan valt de vreze weer eens even weg. Dan mag men geloven, dat onze dood geen betaling is voor de zonden, maar slechts een afsterven van de zonden en een doorgang tot het eeuwige leven. Dat is het juiste, het beste en het geschiktste middel om van zichzelf verlost te worden. En om van de zonden verlost te worden. En om de strijd te boven te raken. O, dan zal de Kerk toch in Hem meer dan overwinnaar zijn. *Dood, waar is dan uw prikkel? Hel, waar is dan uw overwinning?*

Maar ja, de Kanaänieten moeten ten onder worden gebracht, hoor! En we lezen ook nog in de geschiedenis, dat er altijd nog Kanaänieten overgebleven zijn. Ze hebben ze echt allemaal niet uit kunnen roeien. Nee, er moesten er altijd nog overblijven. En die blijven er altijd nog over hier in het leven.

Dan nog wat. Ik heb die oude christenen ook wel horen zeggen, dat men nog honden zal horen blaffen, die men nog nooit heeft horen blaffen. En ja, dat begreep ik dan wel. Dat zag ook op de bestrijdingen van de vorst der duisternis. Nu ja, die bestrijdingen blijven de ziel ook niet onbekend. Maar daar ziet het niet alleen op. Nee, ook wat die boze, verdorven natuur betreft, dan hoort men honden blaffen, die men nog nooit heeft horen blaffen. O, men heeft het nooit kunnen denken, dat dát allemaal in de stad Mensenziel te vinden was. O, die overgebleven Kanaänieten!

Kijk, daarom wordt de weg zo nauw en zo smal. Moet het nu zo op Kanaän aan? Dat heeft men toch echt niet kunnen denken, dat het zo op Kanaän aan zou gaan. Dat kan men veeltijds niet denken.

Daarom zal het wonder zoveel te groter worden, als men er komen zal. En dat alleen, omdat die meerdere Jozua de ziel erin zal brengen. En dan houdt niet één Enakskind er ons uit. En door het geloof alleen zijn we meer dan overwinnaars. Het geloof zal in de hemel niet worden gevonden, maar nog wel in de doodsjordaan. Want dat heb ik ook wel eens gehad, dat moogt ge wel van me weten, dat ik zei: "Heere, daar kom ik niet door." En dan kreeg ik ineens bij me: "Deze allen zijn in het geloof gestorven." Dus dat zal ook nog door het geloof moeten gebeuren. Ja, door het geloof zal het moeten gebeuren. Door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen. Door het geloof werd ook Rachab op de muur nog behouden. Dat geloof, dat met Christus verenigt met een onverbreekelijke band. Waarom de Kerk gewis en zeker tot de eeuwige zaligheid komt en waarom Hij Zich in de doodsjordaan niet onbetuigd zal laten en Zich niet verborgen zal houden. Want er staat hier: "Ik ben nu gekomen."

We willen meest maar stervensgenade hebben ook voor de tijd. Maar u krijgt geen genade om de vervolging te doorstaan voor de tijd. Voor het vuur kan het banger zijn dan in het vuur. Ge krijgt ook geen stervensgenade voor de tijd. Dat geeft de Heere als ge het nodig hebt. Dan geeft Hij stervensgenade!

Dat heb ik bij velen van het volk gezien. Ik kan het voor mezelf altijd niet geloven, maar het heeft wel eens een beetje hoop gegeven, dat de Morgenster betonen zal ook de Avondster te zijn. Dan kan men met Hem alleen door de doodsjordaan. En dan zal het waar worden, wat we even zullen zingen:

Psalm 23, het tweede vers:

*Ik vrees niet, neen, schoon ik door duist're dalen;
In doodsgevaar, bekommerd om /noest dwalen,
Gij blijft mij bij in alle tegenspoeden;
Uw stok en staf zal mij altoos behoeden.*

*Gij troost mijn ziel, en richt, in mededogen,
De tafel aan, voor mijner haat'ren ogen.*

TOEPASSING

Dat is de Waarheid, die we altijd te verkondigen hebben! Buiten Jozua komen we niet in Kanaän en door Hem komen we zeker in Kanaän. En dat, omdat Hij de Eerste en de Laatste is; het Begin en het Einde; de Alfa en de Omega. Daarom komt men door Hem zeker in Kanaän. Maar buiten Hem nooit. Dat is dus een afsnijdende Waarheid! Ja. "Zijt gij van ons, of van onze vijanden?"

Dat moogt ge nu niet meer vragen! Maar ik vraag het ook, hoor! Eerlijk. Het is één van beiden. U valt voor die Waarheid van harte in of u haalt er uw neus voor op en u moet er niets van hebben en ge openbaart er uw vijandschap tegen. En het gaat zo nauw uit! Want een andere weg is er echt niet. Laat u maar niets wijsmaken.

Het ontbreekt niet aan nabijkomende godsdienst in deze tijd, die de schijn heeft van het ware. Het lijkt allemaal zo mooi en zo echt, maar het is het heus niet. Het is allemaal van de mens. Godsdienst uit het vlees.

"Niet strijden", zeggen ze. Wat?

*Wij strijden voor de Dordtse leer,
Omdat zij is van God, de HEER'.
En wat daarbuiten is, valt weg,
Omdat het mensenoverleg
En vonden zijn, uit eigen brein,
Benevens Jezus' heilfontein.*

Een kostelijk vers van Ledeboer. O, mijn geliefden, die man had het toch wel goed geleerd. Zijn nagelaten geschriften getuigen daar duidelijk van. O, we zullen er toch door geen andere weg komen. Heus niet.

Want men wil dan zogenaamd wel meelopen met die godzalige Ledeboer, Hendrik de Cock en noem maar op. Maar er moet toch ook nog een andere mogelijkheid zijn. Maar zo gaat het toch echt niet hoor! Nee, dat moet u echt niet denken. Nee, we hopen u de zuivere Waarheid voor te houden. Werkelijk. Nee, daar draai ik heus niet omheen.

Geloof het nu maar: u komt er niet op een andere manier. U zult net zalig moeten worden als die mensen. Maar dat ging ook door de strijd heen en door de vervolging en door de verdrukking. En uitgeworpen en veracht en versmaad. Uit de synagoge geworpen. Is dat de weg? Dat is de weg. Dat is de weg, die het geestelijk Israël moet gaan van alle eeuwen. Maar de Waarheid zal zegevieren. En in die weg komt God alleen aan Zijn eer en zo komt de ziel ook alleen maar aan de zaligheid.

Maar, mijn geliefden, hoe reizen wij nu op de eeuwigheid aan? O, denkt er toch aan, het geldt onze kostelijke en onsterfelijke ziel. We kunnen onszelf wel misleiden en laten verleiden, maar daar hebt ge allemaal niets aan! Als de dood komt, valt het allemaal weg. En als ge dan niet bij de Jordaan terecht komt, net als een Jozua daar stond, dan is er geen plaats voor de meerdere Jozua. Echt niet!

Jozua stond hier werkelijk eigenlijk (al stond hij hier als een krijgsman) toch als een hulpeloos mens in zichzelf. Maar we hebben bij de aanvang van ons samenzijn gezongen: "Ik heb hulp besteld bij een Held, Die machtig is om te verlossen en Ik heb een Verkorene uit het volk verhoogd."

Hier ziet u de Held. Dat is toch zo'n kostelijk en zo'n dierbaar versje uit Psalm 89. Het

is een gezicht (staat er) dat zoveel troost bevat. Een rijke troost, een onuitsprekelijke zielestroost dat er een Held is, door Wie we verlost worden van onder satans macht en de dienstbaarheid der zonden. Een Held, Die ons van onze geestelijke blindheid afhelpt, want bij Hem is er ogenzalf te vinden. Een Held, Die onze naaktheid wil bedekken met de klederen van Zijn gerechtigheid. Een Held, Die in onze dodelijke armoede goud geeft, beproefd komende uit het vuur. Een Held, Die ons in onze mismoedigheid en in alle droefenissen die er zijn kunnen naar de ziel, vertroost en versterkt. Een Held, Die als we afgedwaald zijn, ons weder terugbrengt. Een Held, Die als het leven ons zwaar en moeilijk valt, ons kracht geeft om te dragen, wat er te dragen is. Die het met het kwade zo zal maken, dat het ons niet smarte. Een Held, Die ons dus leidt door de weg, die we te gaan hebben door de woestijn van dit leven en door deze huilende wildernis. Een Held, Die ons leidt door de Jordaan van die verschrikkelijke macht des doods.

O, dat geweld des doods. Als Hij dat geweld niet overwonnen had, zou de Kerk er nooit kunnen komen. Maar Hij heeft de dood teniet gedaan door Zijn dood en het leven voor Zijn Kerk aangebracht. *Die Mij vindt* (zegt Hij), *die vindt het leven en trekt een welgevallen van de Heere.*

Mijn geliefden, we weten maar niet hoe spoedig we aan het einde van onze reis zullen zijn! We komen aan het einde van onze reis. Wie het eerste? Ik? U? Een kind, nog zo jong! Ach, die arme kinderen zitten ook nog te luisteren. Ach, arme kinderen, vraag om een nieuw hartje. Vraag of je de Heere Jezus mag leren kennen tot je zaligheid. Wat zou je er goed mee zijn. Die brengt je in het hemels Kanaän, hoor! Buiten Hem kom je er nooit.

Jonge mensen, oude mensen. Ach, het wil wat zeggen om onbekeerd op de eeuwigheid aan te gaan. Als ge dat toch eens recht zoudt zien, dan zoudt ge wel tegen de muur opvliegen. Onbekeerd te zijn en dan te moeten sterven en niet te kunnen. De eeuwigheid aan te moeten doen en die zo niet aan te kunnen doen, want dan is het een eeuwig wee en ach. O, straks God in de handen te moeten vallen, een verterend vuur en een eeuwige gloed, bij Wie men niet kan wonen. Die de zondaar voor eeuwig verdoemen moet, als hij niet in die meerdere Jozua gevonden is.

Ach, mijn geliefden, dat u er nog ernst mee mocht maken. Dat u geen rust meer mocht vinden vanaf dit ogenblik. De weg is nu nog open. De tijd is nog niet voorbij. De deur is nog niet op het eeuwige nachtslot gegaan. Er is nog een meerdere Jozua, door Wie de grootste der zondaren nog zalig kan worden. Die de Weg, de Waarheid en het Leven is. Die vernederd is en Die verhoogd is. In Wie alles te vinden is, wat tot de zaligheid van node is.

Ik zei het u zoeven, wat het betekent, *dat Hij de Held is, bij Wie hulp is besteld.* O, dat we maar geen rust mochten vinden, voordat we Hem zouden mogen leren kennen. Want dat is toch nodig! Maar dat we ook die weg zouden mogen leren kennen, die ik u heb voorgesteld. Want we worden echt nog niet anders geleid dan dat in de leiding Gods met Israël duidelijk is te aanschouwen. We moeten uit Egypte gehaald worden, we moeten naar Kanaän gebracht worden. Maar daar zijt ge echt zomaar niet! U stapt echt niet zo vanuit Egypte in Kanaän. Nee, dat ziet u wel in de geschiedenis! Het volk stapte zo niet vanuit Egypte in Kanaän. Nee, daar lag een hele weg tussen. En dan is er heel wat gebeurd. En nu zou men Kanaän binnengaan.

Nu stond Jozua daar, hoe moest het nu? Kijk, verder kan de Kerk het nu eigenlijk nooit brengen aan deze zijde van het graf. Dan wordt het allereerst de vraag: "Hoe zal ik nu deze welverdiende straf ontgaan en wederom tot genade komen?" Hoe? Ik weet het niet. Hoe kom ik vanonder dat oordeel uit? Hoe zal ik bekeerd kunnen worden?

Hoe zal ik zalig kunnen worden?

Al is die weg nog zo ruim voor de ziel ontsloten, het wordt altijd maar de vraag: "Hoe zal ik er komen?" Iedere keer weet men de weg maar weer niet. En ik zei u, dat men aan het einde van de weg nog met Kanaänieten kennismaakt, die men weleer niet heeft leren kennen.

En, mijn geliefden, als dat gebeurt, dan moet ge weer vragen: "Hoe?" En daar stond Jozua nu bij Jericho. Hij zegt: "Hoe moet het nu?" O, wat wordt men dan toch kort gehouden, want men moet achter de Heere aan, als ziende de Onzienlijke. En als de Heere Zich dan verborgen houdt, dan weet men echt niet meer waar het op uit zal lopen. En dan kan men niet anders denken den: "Straks is de Jordaan vol." En men ziet ook niet anders dan een Jordaan die vol is aan al haar oevers. Daar komt men niet doorheen. En daar komt men ook niet doorheen. Met al zijn bevindingen niet, met al wat er achter hem ligt niet. De priesters moesten voorop met de Ark des Verbonds. En toen rezen de wateren omhoog, want voor die meerdere Jozua en voor Zijn gerechtigheid moet alles wijken en bezwijken. Goed doet geen nut ten dage der verbolgenheid, maar de gerechtigheid redt van de dood.

*Dit is, dit is de poort des Heeren;
Daar zal 't rechtvaardig volk door treên,
Om hunnen God ootmoedig t' eren,
Voor 't smaken Zijner zaligheên.*

Dan zal men weten, wat men eeuwig heeft te doen. Dan krijgt God al de eer. En dan valt men in aanbidding voor die meerdere Jozua neer. Hier zien we het al: "Trek uw schoenen af van uw voeten; want de plaats, waar gij op staat, is heilig. En Jozua deed alzo. En Jozua viel op zijn aangezicht ter aarde en bad aan, en zeide tot Hem: (Het was een kort gebedje, want hij gaf de Heere het woord) Wat spreekt mijn Heere tot Zijn knecht?"

Wel, wat Hij spreken zal? Goede woorden, troostelijke woorden! O, dan is er geen kwaad meer bij. Dan komt de Kerk tot de zaligheid. Onverdiend van onze zijde en duurverdiend door die meerdere Jozua. En een zaligheid, die de Kerk dan ook niet kan ontgaan. Maar ze zal weten, waarin die zaligheid eeuwig zal bestaan. Dan krijgt God eeuwig al de eer en Jozua wordt tot in de eindeloze eeuwigheid aangebeden. Amen.

3. GODS ONVERANDERLIJKE TROUW, ZOALS HIJ DIE BETOONT AAN HET HUIS VAN JAKOB

Oudejaarsavondpredikatie jaarboek 2002

Psalm 144:2 en 7

Jesaja 46

Psalm 102: 6, 15,16

Psalm 71:6

Psalm 119:45

Geliefden.

In de 102e psalm spreekt de dichter van de vergankelijkheid van het leven van de mens, maar ook van de onveranderlijkheid des Heeren. De dichter ging gebukt onder de droeve toestand, waarin de kerk in zijn tijd verkeerde. De 102e psalm is *een gebed van een verdrukte, als hij overstelpt is en zijn klacht uitstort voor het aangezicht des Heeren*. Het blijkt daaruit dat het bij de dichter zo maar niet een oppervlakkig geredeneer was als hij het heeft over de breuk van de kerk, nee, hij had er het rechte gevoel van. "Mijn gebeente kleeft aan mijn vlees". zo zegt hij, "vanwege de stem mijns zuchtens". En in vers 10 lezen wij: "Want ik eet as als brood, en vermeng mijn drank met tranen". Hij was een roerdomp der woestijnen gelijk ge worden, als een steenuil in de wildernissen, als een eenzame mus op het dak. Dan horen wij hem ook zeggen, dat zijn dagen waren als een afgaande schaduw en hij verdorde als gras. Dus door die omstandigheden kreeg hij ook te meer te gevoelen hoe vergankelijk hij was. Zo kwam hem de kortstondigheid van het leven ook recht voor ogen te staan.

En dan zegt hij in het 12^e vers: "Mijn dagen zijn als een afgaande schaduw, en ik verdor als gras". Hij spreekt daar over de dagen als een afgaande schaduw. Dat is toch wel een treffend beeld, dat hij daar gebruikt. Ons leven is dikwijls niet anders dan een donkere schaduw, daar vele droefenissen en tegenheden ons deel worden in dit leven, daar dit leven toch vol ellende is, vol wederwaardigheden, en het uitnemendste daarvan is moeite en verdriet. Onze dagen zijn als een afgaande schaduw. Als de zon ondergaat, dan verdwijnt de schaduw geheel. Die schaduw wordt steeds groter, tegen dat de zon weg gaat. Maar als de zon weg gaat, dan verdwijnt die schaduw geheel. Zo zijn onze dagen als een afgaande schaduw. En de dichter zegt: "ik verdor als gras".

Dat wordt ons op meerdere plaatsen in Gods Woord gezegd. Denk maar aan Psalm 90, waar we ook lezen, dat het met de mens net is als met het gras, gelijk wij dat in het 6^e vers lezen: "In de morgenstond bloeit het, en het verandert; des avonds wordt het afgesneden, en het verdort". Ook Psalm 103 zegt ons: "De dagen des mensen zijn als het gras, gelijk een bloem des velds, alzo bloeit hij".

De dichter zegt: "Mijn dagen zijn als een afgaande schaduw". Dat gaan we steeds meer zien, hoe ouder wij worden, dat onze dagen als een afgaande schaduw zijn, dat wij verdorren als gras. We blijven hier niet op aarde. Er komt een einde aan ons leven. We moeten allen sterven. Daar worden we in het bijzonder op oudejaarsavond weer bij bepaald. Een mens van nature wil er niet aan. Zelfs een kind van God met

ontvangen genade wil daar nog van zichzelf niet aan. De mens klemt zich altijd maar aan dit tijdelijke leven vast. Een kind van God heeft ook stervensgenade nodig en moet ook van dit leven en van deze wereld worden losgemaakt. Anders kan men de wereld niet zomaar loslaten en vaarwel zeggen. De dichter moest daar ook el wat van gevoelen als hij getuigde: "Mijn dagen zijn als een afgaande schaduw, en ik verdor als gras". Maar dan mocht hij daar tegenover toch ook iets in het oog krijgen van de onveranderlijkheid des Heeren. Want we horen hem in het 13e vers zeggen: "Maar Gij, HEERE! blijft in eeuwigheid, en Uw gedachtenis van geslacht tot geslacht".

We zijn weer tot de jaarwisseling gekomen. Er is weer een jaar aan ons voorbij gevlogen. "Het ene geslacht gaat, en het andere geslacht komt"; zo zegt Gods Woord. Ook in dit jaar zijn er weer weggenomen door de dood uit het leven en als we een tijd van leven krijgen, dan zien we zo een heel nieuw geslacht opgroeien. Maar we zien het met elk geslacht in het kerkelijk leven ook steeds minder worden, waar Gods Geest steeds minder werkt, waar het zo donker in Gods kerk op aarde is.

Maar nu mocht toch de dichter geloven, dat de gedachtenis des Heeren is van geslacht tot geslacht. We horen hem in vers 26 en 27 van diezelfde psalm ook zeggen: "Gij hebt voormaals de aarde gegrond, en de hemelen zijn het werk Uwer handen; die zullen vergaan, maar Gij zult staande blijven; en zij alle zullen als een kleed verouden; Gij zult ze veranderen als een ge waad, en zij zullen veranderd zijn". Denken we daar ook aan op oudejaarsavond, dat hemel en aarde eens zullen vergaan Als het oudejaarsavond is, worden we weer bepaald bij de kortstondigheid van ons leven. Dan denken we ook weer eens wat meer met indruk aan de dood die ons te wachten staat. Als het oudejaarsavond is, hebben we toch ook in het bijzonde wel te denken aan het einde van het bestaan der wereld. Want die zullen vergaan, zegt de dichter. Er zal een einde komen aan het bestaan van deze wereld. We gaan de dag van Christus wederkomst tegemoet. Hij, Die te komen staat, zal komen Maar daar ligt nu een troost in voor de ware kerk. "Maar Gij zijt Dezelfde", zegt de dichter, "en Uw jaren zullen niet geëindigd worden".

'Gij zijt geen verandering onderworpen. Gij zijt een Toevlucht voor Uw volk, van geslacht tot geslacht'. Dat geeft dan ook weer verwachting voor de kerk. "Gij zult opstaan, Gij zult U ontfermen over Sion, want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde tijd is gekomen". Zo mocht de dichter dan weer zijn verwachting van de Heere hebben en mocht hij geloven, dat de Heere toch altijd ten goede aan Zijn kerk zal blijven gedenken. Dat is de troost die er voor de kerk blijft in de donkerste tijden, bij elke wisseling des jaars, ook onder alle moeilijke en beproevende omstandigheden van het leven.

We hadden gedacht om met de hulpe des Heeren u daarbij in dit avonduur ook nog wat nader te bepalen, als uw aandacht wordt gevraagd voor dat gedeelte uit Gods Woord, dat u kunt vinden opgetekend in het u zo-even voorgelezen hoofdstuk, de profetie van Jesaja 46 vers 3 en 4, waar Gods Woord aldus luidt:

"Hoor naar Mij, o huis van Jakob, en het ganse overblijfsel van het huis Israëls! gij die van Mij gedragen zijt van den buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af. En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen; Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen. en Ik zal dragen en redden "

Dit woord getuigt van *Gods onveranderlijke trouw, zoals Hij die betoont aan het huis van Jakob*. En dan zegt de Heere hier ons:

1. Wie Hij is geweest; en

2. Wie Hij blijven zal.

1. Wie de Heere is geweest

Allereerst wordt dus in de tekst gezegd, wie de Heere altijd voor dat volk van Israël is geweest. Hier wordt in de tekst het huis van Jakob aangesproken. Jakob was één van de aartsvaders, zoals we weten. We weten hoe hij is geboren, gelijktijdig met Ezau, maar hoe hij de verzenen van Ezau vasthield, en dat hij daarom ook de naam Jakob heeft gekregen. Zijn naam die hem tekende in zijn aangeboren aard, als een hielenlichter en als een bedrieger. Nu werd zijn zaad ook naar hem genoemd. Want hier wordt het huis van Jakob aangesproken. En tot dat huis van Jakob wordt gezegd: "gij die van Mij gedragen zijt van den buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af".

Jakob zelf was gedragen van de buik aan. We kunnen dat in Genesis 25 lezen. Daar lezen we immers dat Izak de Heere ernstig heeft gebeden in de tegenwoordigheid van zijn huisvrouw Rebekka, omdat ze onvruchtbaar was. Daar heeft de Heere zijn gebed verhoord. Ze is zwanger geworden en de kinderen stieten zich in haar buik te samen. Toen heeft ze gevraagd: "Is het zo, waarom ben ik dus? en zij ging om de HEERE te vragen". En dan heeft de Heere in het 23e vers gezegd: "Twee volken zijn in uw buik, en twee natiën zullen zich uit uw ingewand vaneen scheiden; en het ene volk zal sterker zijn dan het andere volk; en de meerdere zal den mindere dienen". De apostel Paulus wijst ons daarop in zijn zendbrief aan de Romeinen als hij daar zo zegt in hoofdstuk 9:11: "Want als de kinderen nog niet geboren waren, noch iets goeds of kwaads gedaan hadden, opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve, niet uit de werken, maar uit de roepende". Zo heeft God gezegd in het 13e vers: "Gelijk geschreven is: Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat". Waar worden we dus hier weer dadelijk bij bepaald als het huis van Jakob aangesproken wordt? Wel, bij de vrijmachtige soevereine Goddelijke verkiezing. Maar hoe wordt hier nu Jakob genoemd? Waarom wordt hier nu niet gezegd: Gij huis van Izak, of: Gij huis van Abraham? Wel, we weten dat Ismaël als een zoon van Abraham ter onderscheiding van Izak buiten het verbond gesloten werd, en dat de Heere heeft gezegd: "Maar Mijn verbond zal Ik niet Izak oprichten, dien u Sara op dezen gezetten tijd in het andere jaar baren zal". Ismaël viel er dus helemaal buiten. Zo was het ook bij Ezau. Ezau viel ook helemaal buiten het verbond. En zijn zaad viel ook helemaal buiten de verbondsbediening of verbondsopenbaring. Maar bij het zaad van Jakob was het anders.

Daarom wordt hier gesproken over *het huis van Jakob*. En gelijk wordt het huis van Jakob aangesproken als het ganse overblijfsel van het huis van Israël. Het zaad van Jakob werd niet alleen naar de oude naam van de aartsvader genoemd, maar ook naar zijn nieuwe naam. We weten toch ook hoe Jakob een nieuwe naam heeft ontvangen. Hij was een bedrieger. Hij heeft bedrieglijk gehandeld. Hij heeft de zegen die aan de eerstgeborene toekwam, zijn broeder Ezau op een bedrieglijke wijze weten te ontnemen. Hij heeft daarom moeten vluchten voor Ezau en twintig jaar in Paddan-Aram moeten vertoeven. Maar bij Bethel is de Heere hem verschenen, als hij vluchten moest voor Ezau. Daar heeft de Heere hem laten weten dat Hij met hem zou zijn, dat Hij hem behoeden zou, overal waar hij zou heengaan. En als hij teruggekeerd is, dan heeft een Man met hem geworsteld bij de Jabbok, totdat de dageraad opging. Dan heeft Jakob gezegd: "Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent". Maar dan heeft die Man aan hem gevraagd: "Hoe is uw naam?". Hij had twintig jaar geleden gezegd tot zijn vader dat hij Ezau was. Maar nu moest die bedrieger eerlijk en oprecht

worden voor God. Nu moest hij zeggen dat hij Jakob was. En nu werd tot hem gezegd: "Uw naam zal voortaan niet Jakob heten, maar Israël; want gij hebt u vorstelijk gedragen met God en met de mensen, en hebt overmocht". Hij kreeg een nieuwe naam. Hij heeft kunnen zeggen als hij Pniël had verlaten: "ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en mijn ziel is gered geweest". Nu werd zijn zaad genoemd naar zijn oude naam en naar zijn nieuwe naam. Dat had heel wat te zeggen. Wat had dat te zeggen?

Wel, de Heere had onder dat zaad van Jakob Zijn uitverkorenen, die het mochten ervaren, wat het geestelijk Israël nog ervaren mag. Dat die mens gelukkig is, die de God van Jakob tot zijn hulp heeft en wiens verwachting op de Heere zijn God is. God liet het zaad van Jakob leven onder de openbaring of de bediening van Zijn verbond. Hij laat er ons ook nog onder leven. Wat zegt ons dat? Dat zegt ons, dat de Heere Zijn verbond ook onder ons nog wil bevestigen in de geslachten. De Heere had onder Israël Zijn overblijfsel. De stam van Juda wordt hier in het bijzonder aangesproken. Dat was de koningsstam. We weten hoe Jakob stervende heeft gezegd: "Juda! gij zijt het, u zullen uw broeders loven; uw hand zal zijn op den nek uwer vijanden; voor u zullen zich uws vaders zonen nederbuigen. Juda is een leeuwenwelp! gij zijt van den roef opgeklimmen, mijn zoon! Hij kromt zich, hij legt zich neder als een leeuw, en als een oude leeuw; wie zal hem doen opstaan? De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en Denzelven zullen de volken gehoorzaam zijn".

Uit Juda kwam David voort. Uit Juda is Christus voortgekomen. Er is een scheuring gekomen onder de regering van koning Rehábeam, zoals ons bekend is. Maar Juda bleef getrouw aan het huis van David. De Heere wilde in Juda en te Jeruzalem altijd nog een lamp doen lichten, om David Zijns knechts wil. Maar toch zou Juda ook om de zonde gevankelijk worden weggevoerd naar Babel. Dat is door de profeet Jesaja het volk ook aangezegd. Maar dat niet alleen, zijn profetie is een troostrijke profetie. Een profetie die ons laat weten, dat de Heere aan Juda na een zeventigjarige ballingschap ook weer verlossing schenken zou. Vandaar is het dat dát Juda Gods hier zo liefderijk door de Heere aangesproken wordt in deze tekstwoorden en dat we hier zo lezen: "Hoor naar Mij, o huis van Jakob, en het ganse overblijfsel van het huis Israëls! Gij die van Mij gedragen zijt van den buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af". Er was nog een overblijfsel onder Juda.

Daarom, als er straks geen verwachting meer scheen te zijn, als men moest zeggen: "Onze beenderen zijn verdord, en onze verwachting is verloren, wij zijn afgesneden", dan zou de Heere toch aan Juda nog weer verlossing schenken. Hij had Zijn overblijfsel nog onder Juda. Hij heeft Zijn overblijfsel ook nog in ons vaderland. Als dat niet waar was, dan had de Heere al lang een voleinding gemaakt. "Zo niet de HEERE der heirscharen ons nog een weinig overblijfsel had gelaten, als Sódóm zouden wij geworden zijn; wij zouden Gomórra gelijk zijn geworden". Maar het is wel waar, dat het overblijfsel klein geworden is.

In het jaar dat bijna is voorbijgegaan, zijn er ook weer van Gods ware volk door de dood uit het leven weggenomen. Ook thans zijn er weer door de dood ons ontvallen, van wie we zeker mogen geloven, dat ze de eeuwige heerlijkheid zijn ingegaan. Zo zien we de één na de ander van Gods volk wegvallen in ons land en er worden zo weinig nieuwelingen meer in Sion geboren. Dat heeft ons toch wel heel wat te zeggen. Dat moet ons de toekomst maar donker doen inzien. En toch, hoe donker de toekomst is en in welke bange tijd we scheiden van het oude jaar en het nieuwe jaar hopen in te gaan, voor het overblijfsel naar de verkiezing der genade, blijven altijd de troostwoorden die we hier vinden in de tekst. Het geestelijk Israël Gods van alle tijden

wordt hier door de Heere aangesproken. Dat geestelijk Israël Gods wordt herinnerd aan de weldaden die de Heere heeft betoond in het leven dat achter ligt. De Heere had Zijn weldadigheden aan gans Israël bewezen. Israël was verlost uit het diensthuis van Egypte. Dat volk is gedurende de gehele woestijnreis wonderlijk door God geleid. En als Israël eenmaal in Kanaän was gebracht, heeft de Heere ook altijd nog Zijn trouw aan dat schuldige en van Hem afhoererende volk willen betonen.

Wie is de Heere ook voor Nederland geweest, van de dagen van onze landsgeboorte af. We hebben een vaderlandse geschiedenis, die ook van de grote daden des Heeren getuigt. Dan weten we hoe de Heere Zijn kerk in ons vader land heeft doen bloeien. Dat er een tijd geweest is, waarin men nog pal mocht staan voor de zuivere leer der waarheid. Ach, wat is men dan allerwegen nu verre afgeweken. "Hoor naar Mij", zo zegt de Heere, "o huis van Jakob, en het ganse overblijfsel van het huis Israëls!". Dat geldt voor ons allen te samen, zoals we hier nu bij elkander zijn op deze laatste avond van het bijna vervlogen jaar. Wie is de Heere nu voor ons geweest? Hij heeft ons ter onderscheiding van anderen nog niet weggenomen door de dood uit het leven. Er zijn hier in de gemeente ook sterfgevallen geweest. Maar we denken hier van zelf in het bijzonder in dit avonduur ook aan de achtergebleven familieleden, die het nu weer te meer gevoelen wat het zeggen wil, dat zij hun geliefde bloedverwanten hebben moeten verliezen door de dood. Er zijn ook in het jaar dat voorbij gegaan is zulke smartelijke wonden geslagen. Want we zijn ook allen door de dood weer aangesproken. Zo zijn we er allen weer op geweest, dat het voor ons allen toch een keer sterven wordt.

Het zal voor ons eens een keer de laatste jaarwisseling zijn. Maar nu mogen we dus nog in het leven zijn. Nu mogen we hier nog zitten onder Gods Woord. Dat we het eens mochten zien, wat de Heere ons daarin nog wil schenken.

Maar, zoals ik u zei, de Heere spreekt hier in het bijzonder het geestelijke zaad van Jakob aan, *het overblijfsel naar de verkiezing der genade*. Hij laat het geestelijke zaad van Jakob weten wie Hij geweest is, van de buik en van de baarmoeder aan. U moet er eens op letten wat er zo staat. Want we lezen: "gij die van Mij gedragen zijt van den buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af."

We weten wel wanneer er in de schrift over de buik gesproken wordt, dat men dat tegenwoordig liefst niet meer hoort. Men mag wel in de wereld praten over baas in eigen buik te zijn. Dat mag natuurlijk wel. Maar in Gods Woord mag het woord *buik* niet gebruikt worden. Dat woord moet nu wegvertaald worden. Maar het heeft juist zoveel te zeggen als de Heere hier zo zegt: "gij die van Mij gedragen zijt van den buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af". Wat wil de Heere daarmee eigenlijk zeggen? Wel, Hij wil er heel eenvoudig dit mee zeggen: 'Toen uw moeder u droeg in de buik, toen heb Ik u gelijk ook gedragen. Toen heb Ik u met uw moeder meegedragen.'

O wat getuigt de Heere dan hier van Zijn eeuwige liefde! Want dit wordt toch zulk een wonder voor dat geestelijke zaad van Jakob, door God gedragen te zijn van de buik aan en opgenomen van de baarmoeder af. We weten hoe de dichter van Psalm 139 er ook iets van zien mocht, hoe Gods ogen hem als een ongevormde klomp hadden aanschouwd. Waar kwam hij toen terecht? In de nooit begonnen eeuwigheid, in de eeuwige verkiezende liefde. Welnu, daar wijst de Heere hier ook op.

Want ik heb het u in het begin al gezegd, dat Jakob niet beter was dan Ezau. Hij was een hielenlichter. Hij was een bedrieger. Want als de kinderen nog niet geboren waren, noch iets goeds of kwaads gedaan hadden, had God al onderscheid gemaakt,

vrij en soeverein naar de vrije verkiezing Gods, waar de kerk in roemen mag, waar de ruimte in ligt van het zalig worden. Want als het van ons moest komen, dan kwam ik er nooit. Wat de Heere hier in deze tekstwoorden laat weten, is wat Hij doet, wat Hij altijd gedaan heeft, wat Hij zal blijven doen, en dat ten goede van het huis van Jakob en het overblijfsel van Israël, ja, tot de eeuwige zaligheid van dat geestelijk zaad van Jakob. Dat geestelijke zaad van Jakob is er wat van aan de weet gekomen, hoe men in de wereld is gekomen. "De HEERE is mij verschenen van verre tijden! Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid".

Maar als u er wat van krijgt te zien hoe u in de wereld gekomen bent in uw onbekeerde staat, dan gaat u als het ellendigste en ongelukkigste schepsel over de wereld heen. Dan kunt u niet begrijpen dat een ander nog kan lachen. Dan drukt het oordeel op uw ziel. Dan ziet u dat ge niet alleen door zoveel dadelijke zonden hebt overtreden, maar we zijn als overtreders in de wereld gekomen. Dan is het voor u een verloren zaak. Weet u wat ge dan zegt? Was ik toch maar nooit geboren. Want nu ben ik geboren om voor eeuwig verloren te gaan. Later in het leven kan het onder drukkende omstandigheden ook gebeuren dat een kind van God zegt: 'Was ik maar nooit geboren.' Dan weten we van een Job en van een Jeremia dat ze beiden de dag van hun geboorte hebben vervloekt.

Ach mijn geliefden, ik kan hierin ook uit ervaring spreken. Ik heb mijn moeder wel eens aangekeken en gedacht, was ze er maar niet, dan was ik er ook niet. En veertien dagen later mocht ik ze aankijken. Toen dacht ik bij mezelf: 'Wat een wonder dat ge er zijt, nu ben ik er ook'. Dan draaien de rollen om. Dan krijgt u er iets van te zien dat ge geboren zijt, omdat ge verkoren zijt. Geboren, omdat ge een nieuwe geboorte mag leren kennen, en dat om een levende hoop te ontvangen, om een onverderfelijke, onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis te verkrijgen, die in de hemelen voor de kerk bewaard blijft.

'Kijk eens terug, zegt de Heere tot het huis van Jakob en tot het overblijfsel van het huis van Israël. Kijk eens terug in uw leven en ziet eens wat Ik heb gedaan en wie Ik voor u ben geweest. Is het niet een eeuwig wonder dat Ik u opgezocht heb in de liefde, daar Ik Mij over u ontfermd heb, waar gij niet naar Mij zoudt hebben gevraagd of gezocht. Heb Ik in alle tegenheden en wederwaardigheden niet getoond dat Ik met u wilde zijn en dat Ik u wilde uit en doorhelpen? Dat Ik u wilde bijstaan, ondersteunen en uitkomst gegeven heb na de zwaarste en smartelijkste beproevingen?' Zo zegt de Heere ons hier allereerst wie Hij is geweest.

Maar dan verbindt Hij daaraan tegelijk wat Hij voor Zijn volk zal blijven en wie Hij is geweest. Want er staat: "En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen; Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen, en Ik zal dragen en redden".

Nu gaan we nog weer even terug naar het begin van het derde vers. Daar zegt de Heere: "Hoor naar Mij, o huis van Jakob". Ik heb u wat te zeggen. Het huis van Jakob wordt opgewekt om naar de Heere te luisteren. Wij worden ook opgewekt om te horen. Het is toch een wonder dat de Heere nog wat tot ons te zeggen heeft. Hij heeft Zijn Woord nog niet van ons weggenomen. Hij heeft het licht van de kandelaar nog niet geweerd. Dit jaar is bijna aan ons voorbijgegaan. Elke zondag is het woord van God nog uitgedragen. Als we er nog toe in de gelegenheid mochten zijn en ook de genegenheid er was, hebben we dat Woord dus nog mogen beluisteren. Daar heeft de Heere Zich van ons volkomen vrijgemaakt. Wij hebben met alle gebrek getracht, mijne geliefden, om u het zuivere Woord van God te brengen, ook in het jaar dat

voorbijgegaan is. Als we dan aan het einde van het jaar gekomen zijn, dan moeten we toch ook weer zeggen, dat de Heere ons steeds weer gesterkt en bijgestaan heeft. Dat Hij onder alle omstandigheden ons heeft gegeven, om Zijn Woord nog te mogen uitdragen, en dat terwijl alles toch ook onder het oordeel ligt en de Heere Zich zo rechtvaardig geheel van ons zou kunnen onttrekken. Maar dat heeft Hij nog niet willen doen. Maar we hebben dat Woord ook nog mogen beluisteren. Dood en leven, zegen en vloek werden nog verkondigd. Zeg de rechtvaardigen dat het hen wel zal gaan, maar zeg ook de goddelozen dat het hen kwalijk zal gaan, zegt de Heere. Dus wee en wel hebben we weer horen prediken. Wat hebben wij ermee gedaan, mijne ge liefden? "Hoor naar Mij", zo zegt de Heere hier. Het ligt er toch weer voor onze verantwoording. "Doch Ik zeg u: Het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in den dag des oordeels. dan ulieden". Het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn dan hen, die de weg geweten, en die niet bewandeld hebben. Maar het zal ook weer nodig zijn, dat de oren van ons hart geopend zullen worden, evenals bij een Lydia, opdat we acht zullen geven op hetgeen dat van 's Heeren wege tot de gemeente wordt gesproken. Zo wekt de Heere hier nu op om te horen.

Zo wekt Hij ons allen nog op om te horen, waar we nog onder de waarheid leven. Maar Hij wekt toch hier in het bijzonder ook weet dat geestelijke zaad van Jakob op om naar Hem te luisteren Want dat geestelijke zaad van Jakob heeft het nodig om door de Heere ook gedurig weer bemoedigd en versterkt te worden Dat geestelijke zaad van Jakob kan onder moeilijke en beproevende omstandigheden zo neergebogen zijn, in moedeloosheid terechtkomen, zodat men niet meer weet hoe men verder door het leven moet gaan. Maar nu laat de Heere hier terugblikken. Hij laat dat geestelijke zaad van Jakob ook tegelijk vooruitblikken.

Hij zegt: Nu zal Ik u zeggen wie Ik ben geweest, maar Ik zal u ook zeggen wie Ik blijven zal: "En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen". Er wordt hier dus gesproken over de ouderdom en er wordt gesproken over de grijsheid. Het is een voorrecht als een mens nog oud mag worden. Alle mensen worden niet even oud. Daar zijn er die jong door de dood uit het leven worden weggenomen. Ik heb bij de graven gestaan van jong en oud. Het heeft wat te zeggen mijn geliefden, als er zulke jonge mensen door de dood uit het leven weggenomen zijn.

Wordt nu al Gods volk even oud? Er wordt hier immers tot het geestelijke zaad van Jakob gezegd: "En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen". Wil dat zeggen dat Gods volk altijd oud wordt?

Er staat wel dat de grijsheid een sierlijke kroon is, en die wordt op de weg der gerechtigheid gevonden. Maar toch wordt al Gods volk niet oud. Daar zijn er ook van Gods volk die jong door de dood worden weggenomen. We weten dat ook wel van die Engelse schrijvers, dat er zo jong gestorven zijn. Gods Woord spreekt niet alleen over een jongeling van honderd jaar, maar ook over een zondaar van honderd jaar; en dat een zondaar van honderd jaar vervloekt zal worden, gelijk wij lezen in Jesaja 65:20: "Van daar zal niet meer wezen een zuigeling van weinig dagen, noch een oud man, die zijn dagen niet zal vervullen; want een jongeling zal sterven, honderd jaren oud zijnde, maar een zondaar, honderd jaren oud zijnde, zal vervloekt worden". Wat wordt daar nu mee bedoeld? Wel, een zondaar van honderd jaar die vervloekt wordt, heeft nog nooit geleefd. Die is altijd in zijn geestelijke doodstaat gebleven. Die zondaar zal dan ook voor eeuwig vervloekt worden. Maar er kan ook een jongeling zijn van honderd jaar. Denk maar aan Calvijn. Hij was 25 jaar toen hij zijn *Institutie* al klaar had. Dat was een jongeling van honderd jaar. Dus "een jongeling zal sterven, honderd

jaren oud zijnde", dan is men toch oud, al leeft men nog als een jongeling. Als men werkelijk een nieuw leven door genade deelachtig mag zijn, dan erft men wat dat betreft nooit jong. Dan heeft men leren sterven hier in dit leven. Dan zijn er ogenblikken gekomen dat men reeds verlangt naar het einde. Dan kan het wel eens zo zijn dat het lang duurt, en dat terwijl we nog niet oud geworden zijn en dan ook nog begeren om maar niet oud te worden. Dan gaat men wel eens zeggen: 'Heere, mocht het nu maar de laatste jaarwisseling zijn'.

Ach, alle omstandigheden des levens kunnen zo de mens gaan drukken. Heel de toestand waar in we leven, in de wereld en in de kerk, alles bij elkaar genomen kan het leven zwaar en moeilijk maken, zodat het dan toch voor een kind van God zo is, al is het waar dat we allen daarheen vliegen en dat het leven als een schaduw aan ons voorbijgaat, dat het leven soms toch nog lang duren kan ook. Maar nu zegt Gods Woord ons: "Aangaande de dagen onze jaren, daarin zijn zeventig jaren, of, zo wij zeer sterk zijn, tachtig jaren; en het uitnemendste van die is moeite en verdriet; want het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daarheen".

Nu zegt de Heere: 'Als u dat nu wordt gegeven, moet u dit toch als een voorrecht beschouwen. Maar als u dat voorrecht wordt geschonken, zult u nog wel wat moeten meemaken. Er ligt al veel achter u, maar wat ligt er dan nog voor u? Maar wie ben Ik nu voor u geweest in de tijd die achter u ligt? Nu zal Ik u even laten weten, dat Ik Dezelfde voor u blijven zal, ook in de tijd die voor u ligt'. Zo horen we de Heere dan hier zeggen: "En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen". Weer spreekt de Heere over dragen. Hij heeft dus gezegd: 'Ik heb u gedragen van de buik aan. Toen uw moeder u droeg, droeg Ik u ook'. Maar Hij zegt ook: 'Zo heb Ik u steeds gedragen en zo blijf Ik u dragen, en dat tot aan het einde van uw leven toe Ik zal u opnemen als gij in moedeloosheid wegzinkt, als gij niet meer verder kunt'.

Och, de dichter zegt in Psalm 74:15 berijmd:

*Hoe menigmaal hebt Gons Uw gunst betoogd,
't Zij Geen fontein deed uit een rots ontspringen;
Of op een hoop de waat'ren samendringen,
Wanneer de stroom door U werd uitgedroogd.*

Ach, dan is het toch wel eens gebeurd dat de Heere de ziel heeft opgewekt en als tot een moedeloze Elia gezegd: "Sta op, eet, want de weg zou te veel voor u zijn". 'Dat zal Ik blijven doen, zegt de Heere. Ik laat u niet verzocht worden boven vermogen. Als u niet verder kunt, dan leer Ik u weer gaan. Ik zal dragen, Ik zal opnemen'. En: "Ik zal dragen en redden", zo zegt de Heere er nog eens bij. 'Dat heb Ik gedaan'. Dat staat er ook nog zo opmerkelijk bij: "Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen, en Ik zal dragen en redden".

Ach, als wij vooruit kijken op de toekomst, dan kunnen we zulke hoge bergen voor ons zien, dat we niet meer weten hoe we daar overheen zullen moeten komen, of, hoe die bergen voor ons geslacht zullen worden. Dan kan het zo bang, zo donker, zo benauwd voor ons worden, dat men eigenlijk banger voor het leven is dan voor de dood. Of weet ge daar niet van? Ik weet er wel van, dat ik menigmaal banger ben voor het leven dan voor de dood. Als we op alle tijdsomstandigheden zien, dan moeten we zeggen: 'Als God met Zijn oordelen gaat doortrekken (en daar hebben we toch op te rekenen), dan gaat er wat gebeuren. Waar moeten we dan nog doorheen? En: Hoe komen we er doorheen?'

Maar de Heere zegt: 'Wie ben Ik nu altijd voor u geweest? Kijk nu eens terug. Toen hebt u ook in omstandigheden verkeerd waarin het scheen, alsof er voor u geen

uitkomst meer was. Maar Ik heb u toch gered. Ik heb u toch geholpen. Ik heb u toch bijgestaan. Dat heb Ik gedaan.' Dat we dat niet miskennen mochten. O, dat miskennen van hetgeen God gedaan heeft, brengt de ziel weer menigmaal in zulke bange duisternissen.

Daarom zegt de Heere: "Hoor naar Mij, o huis van Jakob". Hoor niet naar die ongelovige redeneringen van uw boze en goddeloze hart. Ge moet niet luisteren naar de stem der wereld. Want we zijn altijd maar geneigd om daar naar te luisteren en dan wordt als het ware het laatste vonkje van het leven in uw ziel gedoofd. U gaat als een mol in de aarde wroeten. U zit tot over uw hoofd in de bekommernissen en in de beslommeringen. Dan komt daar het ongeloof bij en al dat wettisch woelen, waar u toch in uzelf nooit redenen en oorzaken kunt vinden waarom de Heere nog ten goede aan u zou gedenken. Maar de Heere zegt: 'Ik ben niet aan de mens gelijk. U moet Mij niet afmeten aan uzelf'. Hier is de onveranderlijke Verbondsgod aan het woord. De Getrouwe, de HEERE, de "IK ZAL ZIJN, DIE IK ZIJN ZAL". Hij zegt: 'Wie Ik gisteren was, ben Ik heden nog en zal Ik altijd voor u blijven'. Hij woont in het brandende braambos. Het braambos dat branden kan, maar niet verteren kan. Hij zegt: 'Ik zal u leiden door dit moeitenvolle leven heen'.

En zeg nu eens dat u zeventig of tachtig jaar wordt, of, dat u negentig jaar oud wordt, al zoudt ge een hoge ouderdom bereiken, dan zag u niet anders dan moeite en verdriet, en werden de smartelijkste slagen ook nog aan het einde van het leven uw deel. Want menigmaal gebeurt het, dat we in de ouderdom soms nog de smartelijkste en zwaarste slagen krijgen. Maar wat zijn nu die zeventig en tachtig jaren vergeleken bij de eeuwigheid. bij de zaligheid, waar geen einde meer zal zijn. Daarom, "Het is een zeer lichte verdrukking, die zeer haast voorbij gaat, en die werkt nu een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid".

'Hoor dan maar naar Mij, o huis van Jakob en gij overblijfsel van het huis van Israël. Ik ben voor u de getrouwe Verbondsgod geweest en Ik zal dat voor u blijven tot in de ouderdom en de grijsheid toe. Ik leid u door dit moeitenvolle leven en breng u zo in de eeuwige heerlijkheid'. Dan mag de kerk het ook wel weer eens geloven, dat de Heere in de ouderdom zal zijn wie Hij in de jonkheid was en zoals we even zingen uit Psalm 71:6:

*Verwerp mij niet in hoger jaren;
Laat bij den ouderdom,
Dien 'k in Uw gunst beklom,
Uw voorzorg over mij niet varen;
Laat, met de kracht van 't leven,
Uw hulp mij niet begeven.*

Toepassing

Hier zegt dus de Heere wie Hij was, wie Hij is en wie Hij blijft. Dat is nu tot troost voor dat geestelijke zaad van Jakob. 'Hoor dan nu eens naar Mij', zegt de Heere. Dat doet de mens zo gauw niet. Ach, er komen biddeloze tijden; tijden, waarin men de Heere zo goed aan Zijn plaats kan laten. Daardoor brengt men ook zichzelf juist in duisternissen. De Heere trekt Zich terug van de ziel. Als men eens bij de oorzaak wordt gebracht van de donkerheden waarin de ziel terecht komt, dan krijgt men meestal te zien dat het toch juist gemankeerd heeft aan het gebed. Dat dát gebed zo heeft ontbroken. Dat men de Heere zo weinig recht in het verborgen heeft gezocht. Er komen tijden onder drukkende omstandigheden, dat de mens er niet onder kan komen als de Heere hem met Zijn slagen bezoekt. Dan kunnen ze wel zeggen: 'U moet

bidden'; en dan kan het zo zijn dat u niet kunt bidden, dat u niet durft te bidden en U ook niet wilt bidden, dat u zo vijandig bent. Wat is een mens toch opstandig tegen al de wegen en handelingen des Heeren!

Het kan ook zijn dat u nog wel mag roepen tot de Heere, naar dat u geen antwoord krijgt. Dan bent u zelf nog teveel aan het woord. De Heere zegt hier: 'Nu moet u eens zwijgen, dan zal Ik u eens wat gaan vertellen'. Daar brengt de Heere nu altijd Zijn volk, dar men eens moet gaan zwijgen en dat men eens mag gaan luisteren. "Hoor naar Mij, o huis van Jakob." 'Dan heb Ik u wat te vertellen. Waar u nu niet aan denkt, dat wil Ik u nu onder het oog brengen'.

Want ja, een mens is van God zo vervreemd geworden door zijn diepe val. Hij kan van God geen goed meer denken. Maar als de Heere nu weer eens overkomt in het leven van Zijn volk, dan wordt het van binnen zo anders. Dan krijgt men van de zijde Gods weer niet anders dan goedertierenheid te aanschouwen. Dan mag men terugzien in het leven. Dan mag men zien wie de Heere altijd is geweest. Dan zegt de Heere: 'Luister nu eens, Ik wil u laten weten, dat Ik Dezelfde ben en blijf. Ik verander niet, hoor. Bij u kunnen er vele veranderingen zijn. Als het aan u gelegen had, was het al lang verloren geweest. U had Mij al voor goed de rug en de nek toegekeerd. U zou naar Mij nooit meer hebben gevraagd, naar Mij nooit meer hebben omgezien'.

Maar God is en blijft de eerste. Hier is de Alfa en de Oméga, het Begin en het Einde, de Eerste en de Laatste aan het woord.

O mijn geliefden, als we nu zo eens jaarwisseling mochten houden. Daar zouden we goed mee zijn, als dat woord nu nog eens recht kracht mocht doen in onze ziel en als de Heere ons persoonlijk zo eens ging toespreken: "Hoor naar Mij, o huis van Jakob". Nu heb ik u gezegd dat we allemaal nog aangesproken worden. We zijn het hele jaar door aangesproken. We zijn vanavond ook nog aangesproken, de laatste avond van het bijna vervlogen jaar. Zullen we het nieuwe jaar nog ingaan? Het kan best zijn dat we het nieuwe jaar niet eens meer halen.

Nog drie uren ..., en de klok zal twaalf slagen laten horen. Dan is het oude jaar voorbijgegaan, dan is het nieuwe jaar ingegaan. Maar in drie uren tijd kan er heel wat gebeuren. Daar is maar een ogenblikje voor nodig om uw adem uit te blazen en ge zijt van de tijd in de eeuwigheid gekomen. We zien dat zo menigmaal. Daar zijn er zovelen die plotseling door de dood uit het leven worden weggerukt. O, die plotselinge sterfgevallen hebben ons ook wat te zeggen. Als we nu niet bereid zijn, dan zal het vreselijk zijn om zo de eeuwigheid te moeten ingaan. We zijn nu nog in de tijd, maar de tijd neemt een einde. "De engel zwoer bij Dien, Die eeuwig leeft, dat na deze tijd geen tijd meer zijn zal." Dan is het eeuwigheid.

Voor ons allen is het straks eeuwigheid. We zitten nu in de kerk, we zitten nu onder het Woord, maar straks zijn we allen op onze eeuwige bestemming. "Want de mens gaat naar zijn eeuwig huis, en de rouwklagers zullen in de straat omgaan". O, het zal wat zijn als de boom naar het barre noorden zal vallen en het voor ons een voor eeuwig verloren zaak zal zijn. O, dan kunnen we niet meer terug, nooit meer. Dan is de deur achter ons op het eeuwig nachtslot gevallen. O mijn geliefden, denk erom, God komt terug op Zijn Woord, hoor. We hebben dat Woord beluisterd. Hij heeft Zichzelf ook in dit jaar dat voorbijgegaan is, van ons weer vrijgemaakt. We zullen niets tot onze verontschuldiging kunnen inbrengen. We hebben gehoord wie de mens is in zijn onbekeerde staat, hoe diep ellendig en hoe onuitsprekelijk rampzalig hij is.

We hebben ook gehoord wat het geluk is van het volk van God. Daar hebben we ook vanavond iets van gehoord. Het geestelijke zaad van Jakob door God verkoren en

gekend, is al door God gedragen van de buik af aan. Men mag het later zien hoe Gods zorg over hem was in zijn onherboren staat. Als men zelf geen gevaren zag en niet minder de gevaren vergat; en naar geen waarschuwingen en vermaningen wilde luisteren, 'gij, die door Mij gedragen zijt van de buik aan'.

Dan is er een ogenblik gekomen dat God zulk een mens te sterk werd en dat hij zo niet meer verder leven kon. Hoe kwam dat? Wel, omdat God hem heeft gedragen van de buik af. Die heeft hem nagelopen. Hij heeft hem in al zijn gangen en wegen gadeslagen en Hij heeft een keer gezegd: *Tot hiertoe en niet verder*. Daar heeft Hij de zonde thuisgebracht. Daar heeft Hij het zulk een mens doen zien wat hij gedaan heeft. Dan heeft hij zijn kostelijke tijd in de zonde doorgebracht.

Jonge mensen, luister toch eens goed. Wat is er gebeurd in het jaar dat bijna is voorbijgegaan? Wat zegt Mozes in Psalm 90? "Gij stelt onze ongerechtigheden voor U, onze heimelijke zonden in het licht Uws aanschijns". We hebben met een God te doen Die overal van weet, voor Wiens ogen nu niets bedekt en niets verborgen is, Die overal op terugkomt. Bij Zijn volk komt Hij er in het leven op terug. Dat zal nodig zijn. Dat is eeuwige liefde als Hij er in dit leven op terugkomt en als Hij dan een mens schuldenaar wil maken, en door een weg van ware ontdekking ontvankelijk wil maken voor de verlossing door Zijn dierbare bloed. Dan zal hij weten door welk een weg hij zalig wordt. Hoe nu een schuldige zondaar nog met God verzoend kan worden, en dat, omdat God van eeuwigheid vrij en soeverein verkoren heeft. Zo spreekt Hij het huis van Jakob aan, dat overblijfsel van het huis van Israël. Hij zegt: 'Ik heb u liefgehad van eeuwigheid. Ik heb u van eeuwigheid gekend. Daarom heb Ik u opgezocht in de tijd. Ik ben u te sterk geworden. Ik heb u in de ellende gebracht, waarin ge zo diep wegzonk, dat er voor u geen behoudenis meer was, maar daar heb Ik u niet laten liggen. Daar heb Ik u uit opgehaald. Ik heb u gedragen. Ik heb u gered. Ik heb u gered naar de ziel, in uw bange doodsnoten, in uw benauwdheden, in die helse angsten en verschrikkingen. Ik heb u de weg tot de zaligheid ontsloten, maar Ik heb meer willen doen. Ik heb Jakob de ladder getoond, die hemel en aarde verbond, maar Ik heb Jakob ook goed doen weten hoe hij het beloofde land mocht beërven. Als een bedrieger in zichzelf, die geen recht of aanspraak erop kon maken.'

Dat is een mens die eerlijk voor God gemaakt is. Die moet zeggen: 'Ik ben Jakob. Mijn plaats is in de hel.'

Als Jakob Jakob blijft, dan gaat hij naar de hel. Dat moest Jakob erkennen.

Als Jacob Isr'el wordt, dan is het met hem wèl.

Dan zegt God tot Jakob: 'u blijft geen Jakob, u wordt Israël, en dat nu uit loutere genade. Dan zal Ik betonen wie Ik voor u ben, en dat uit kracht van Mijn eeuwig welbehagen, uit vrije liefde der ontferming. Kijk nu eens terug in uw leven. Wie ben Ik nu voor u geweest in uw zielsleven, in uw uitwendig leven, onder alle omstandigheden des levens? Hoe moeilijk het u viel, zodat u ook niet meer verder hebt gekund, toen u als het ware aan het einde van uw weg gekomen was. Maar daar ben Ik nu met u doorgegaan'.

Ach ja, de Heere heeft wonderlijk gehandeld met het zaad van Jakob. U moet er eens over denken, toen Israël uit Egypte ging, toen gingen er zeshonderd duizend mensen uit Egypteland. Weet ge wat er gebeurde? Men kwam voor de Rode Zee. En onder die zeshonderd duizend mensen waren er heus nog wel schrandere mensen, hoor. Daar behoeven we echt niet aan te twijfelen. Maar als ge aan die zeshonderd duizend mensen had gevraagd: *Hoe moet u nu verder?* Dan was er niet één geweest die het had geweten. Niet één van die zeshonderd duizend mensen had kunnen zeggen: 'Nu zal er een pad gebaad worden door de zee'. Daar heeft er niet één aan gedacht. Maar waar

er niet één aan heeft gedacht, heeft God dat gedaan. Want denk erom, als u zalig wordt, wordt u zalig door een weg die L zelf niet hebt gebaad, hoor. Die heeft God voor u gebaad. Dat is een weg die men zelf niet heeft uitgevonden, maar dat is een weg die God heeft uitgedacht, naar Zijn onnaspeurlijke wijsheid. Door zo'n weg wordt dat geestelijke zaad van Jakob zalig. En iedere keer komt dat geestelijke zaad van Jakob als het ware voor de Rode Zee. Dan kan men niet verder meer, en bidt men weer om genade. "Uw weg was in de zee, en Uw pad in grote wateren, en Uw voetstappen werden niet bekend". Maar Hij leidde Zijn volk als een kudde door de hand van Mozes en Aäron.

Ik hoop eerlijk (dat heb ik al meer gezegd en ik zeg het weer), dat ik niet oud behoef te worden. Maar met Gods wil verenigd te zijn is het beste. Dat weet ik ook wel. Als ik oud moet worden, dan staat hier toch, dat God tot de ouderdom en tot de grijsheid toe Dezelfde zal blijven. Dan zal de grijsheid werkelijk een sierlijke kroon zijn. Dan zal men in de grijze ouderdom nog fris en groen mogen zijn en gewenste vruchten dragen, en dat om het recht des Heeren te verkondigen. Want dan is er niet één van dat geestelijke zaad van Jakob geweest van al degenen die oud geworden zijn, die kwaad van God heeft kunnen spreken.

Dat heeft ook onze geliefde zielsvriendin niet kunnen doen. Maar tot aan het einde van haar leven, en dat onder dat smartelijke lijden heeft ze mogen getuigen met de dichter van Psalm 33:10 berijmd:

"In de grootste smarten

Blijven onze harten

In den HEER' gerust".

Ja, we zeggen het in zulke gevallen wel: Schrijf het maar op het overlijdensbericht: "In volle zekerheid des geloofs is weg genomen en ontslapen", maar dat mogen we nu echt van haar zeggen, in al haar pijnen en smarten is daar geen twijfel aan geweest, hoor. Ze mocht weten dat haar ankertje vast lag. O, daar zijn maar weinig van die heldere christenen meer, van die leesbare brieven. Maar zij mocht nog een van die leesbare brieven zijn. Ze mocht weten in wie ze geloofd had. Dat Hij machtig was om het pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot dien dag. Dan heeft ze gedurig tegen me gezegd als ik bij haar kwam: "Ach, misschien is het ook maar een kleine wijle tijds voor u". Maar op het laatst zei ze: "Als u nu ook nog oud zal moeten worden, grijp dan maar moed. De Heere zal u er wel doorheen helpen. Hij zal u helpen tot het einde toe, Hij heeft het mij ook gedaan". "En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen: Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen, en Ik zal dragen en redden". 'Ik heb het gedaan en Ik blijf het doen. Ik ben de onveranderlijke, de Jehovah. De God des eeds en des verbonds'.

Daar kunnen we het oude jaar mee uit, daar kunnen we het nieuwe jaar mee in, achter de Heere aan. Met Hem komen we nooit beschaamd uit. 'Hoor dan eens naar Mij, zegt de Heere. Bent u ooit met Mij beschaamd uitgekomen? Heb Ik u ooit wat beloofd dat Ik niet nagekomen ben? Hebt u ooit enig onrecht in Mij gevonden? Ben Ik niet getrouw geweest en gebleven in uw leven? Was het onrecht niet aan uw zijde? Hebt ge zelf niet om slagen gevraagd? Heb Ik dan in Mijn slagen en in Mijn kastijdingen niet vaderlijk en liefderijk met u gehandeld? Heb Ik u niet gedurig weer het zoete na het zure doen ontvangen?'

Zo zal Ik met u blijven tot het einde van uw leven toe. U moet de loopbaan lopen totdat u aan het eind gekomen bent. Dan zal de moede pelgrim het pelgrimsstafje mogen neerleggen. Dan zal hij het Kanaän der rust eeuwig beërven. Daar is geen jaarwisseling meer. Daar is het eeuwigheid geworden. Een eeuwig zalig aanschouwen van het geslachte en nu verheerlijkte Lam, en eeuwig verkeren in de gemeenschap van

een drie-enig God. Amen.

NA PINKSTEREN

4. DE WATEREN UIT HET HEILIGDOM

8. Toen zeide Hij tot mij: Deze wateren vlieten uit naar het voorste Galiléa en dalen af in het vlakke veld; daarna komen zij in de zee; in de zee uitgebracht zijnde, zo worden de wateren gezond.

9 Ja, het zal geschieden, dat alle levende ziel, die er wemelt, overal, waarheen een der twee beken zal komen, leven zal, en daar zal zeer veel vis zijn, omdat deze wateren daarheen zullen gekomen zijn, en zij zullen gezond worden, en het zal leven, alles, waarheen deze beek zal komen.

10 Ook zal het geschieden, dat er vissers aan dezelve zullen staan, van En-gedi aan tot En-eglaim toe; daar zullen plaatsen zijn tot uitspreiding der netten; haar vis van de grote zee, zeer menigvuldig.

11 Doch haar modderige plaatsen en haar moerassen zullen niet gezond worden, zij zijn tot zout overgegeven.

12 Aan de beek nu, aan haar oever, zal van deze en van gene zijde opgaan allerlei spijsgeboomte, welks blad niet zal afvallen, noch de vrucht daarvan vergaan; in zijn maanden zal het nieuwe vruchten voortbrengen; want zijn wateren vlieten uit het heiligdom; en zijn vrucht zal zijn tot spijs, en zijn blad tot heling.

Ezechiël 47:8 -12.

Geliefden.

In het laatste gedeelte van de profetie van Ezechiël vinden wij, evenals ook bij de andere profeten, een voorzegging van de verlossing die God aan Juda uit de ballingschap in Babel na zeventig jaren schenken zou. Niet alleen zou God dat volk weer doen wederkeren naar zijn eigen land om wederom huizen te bouwen en wijngaarden te planten, maar uitvoerig wordt ons ook beschreven wat de Heere aan Ezechiël heeft doen zien aangaande de nieuwe tempel die te Jeruzalem verrijzen zou. Echter vinden wij in dit gezicht tevens een heenwijzing naar de openbaring van de kerk van het Nieuwe Testament vanaf de grote Pinksterdag, Alzo is dus de profetie die onze aandacht thans zal bezig houden, van een rijke geestelijke inhoud en alzo voor ons ook van een niet geringe betekenis. We zouden deze profetie vanaf vers 1 van dit hoofdstuk tot en met vers 12, op de voet willen volgen.

Het 1^e vers zegt ons: *Daarna bracht hij mij weder tot de deur van het huis, en ziet, er vloten wateren uit, van onder de dorpel van het huis naar het oosten; want het voorste deel van het huis was in het oosten, en de wateren daalden af van onderen, uit de rechterzijde van het huis, van het zuiden des altaars.* De Man met het linnen meetsnoer heeft aan Ezechiël nauwkeurig doen zien, hoe de tempel er zou uitzien van binnen en van buiten. Maar als Hij hem heel de tempel heeft doen zien, bracht Hij hem weder tot de deur van het huis. Die Man met het linnen meetsnoer is ongetwijfeld Christus geweest, de Koning der kerk. Als Ezechiël nu tot de deur van het huis gebracht werd, zag hij dat er wateren vloten van onder de dorpel van het huis. Deze

wateren ontsprongen vanaf de zuidzijde, dat was de rechterzijde van de tempel, en gingen alzo naar het oosten. Die wateren waren vanzelf onder de grond. Onder de grond ontsprongen zij, dus met het gewone oog was dat niet te zien. Maar Ezechiël heeft toch die wateren en de oorsprong daarvan gezien, want God deed hem juist zien wat of met het gewone oog niet te zien is. En als hij de oorsprong had gezien, werd hij geleid naar de plaats waar de wateren voor het gewone oog wel zichtbaar werden.

We lezen in vers 2: *En Hij bracht mij uit door de weg van de Noorderpoort, en voerde mij om door de weg van buiten, tot de buitenpoort, de weg die naar het oosten ziet; en ziet, de wateren sprongen uit de rechterzijde. Hier zag hij dus de wateren voor de dag komen.* Wat gebeurde er nu verder? Ezechiël zag, dat de Man met het meetsnoer, duizend ellen mat. En toen liet Hij Ezechiël er doorgaan. En in die duizend ellen, raakte het water slechts tot aan de enkelen. Maar de Man met het meetsnoer mat nog duizend ellen. En Ezechiël moest nog verder door dat water gaan. Toen raakte het water tot aan de knieën. En Hij mat nog duizend ellen, en deed Ezechiël er doorgaan, en de wateren raakten tot aan de lenden. Voorts mat Hij nog duizend, zo lezen we in het 5e vers, *en het was een beek, waar ik niet kon doorgaan; want de wateren waren hoge wateren, waar men door zwemmen moest, een beek, waar men niet kon doorgaan.*

We gaan nu eerst even deze beek verder volgen. Ezechiël werd gebracht tot aan de oever der beek. Aan de oever der beek zag hij zeer veel geboomte, van deze en van gene zijde. Waar liepen nu de wateren naar toe?

We lezen in vers 8: *Toen zeide Hij tot mij: Deze wateren vlieten uit naar het voorste Galiléa, en dalen af in het vlakke veld; daarna komen zij in de zee; in de zee uitgebracht zijnde, zo worden de wateren gezond.* Welke zee was het waar de wateren in uitliepen? Onze kanttekenaren zeggen dat het de Doode Zee of Zoutzee was, waar Sodom en Gomorra eertijds geweest waren, en waar ook de plaatsen En-gedi en Englaïm lagen, waar in het 14e vers over gesproken wordt. Wat geschiedde er nu als de wateren in de Dode Zee uitliepen? *In de zee uitgebracht zijnde, zo staat er, zo worden de wateren gezond.* De wateren van de Dode Zee waren zout en ongezond. Er waren geen vissen in deze zee. Als we bij het letterlijke zouden blijven, we zouden enkele beschrijvingen kunnen geven van deze zee, die wellicht ook weer door anderen tegesproken zouden worden.

Maar we hebben deze profetie van Ezechiël geestelijk te verstaan. We vinden hier allereerst een duidelijke heenwijzing naar de bekering der heidenen, ná de Pinksterdag. De Evangeliewateren hebben het gehele Joodse land doorgelopen. De profeet zag, dat deze wateren gelopen hebben van Jeruzalem naar Galiléa, en vandaar tussen Jericho en de Jordaan naar de Dode Zee, om zich daar in die zee uit te storten. Wie ziet daar de vervulling niet van in de tijd van het Nieuwe Testament? Heeft Christus niet het ganse Joodse land met Zijn discipelen doorwandeld? Is daarna niet het Evangelie tot de heidenen gekomen? Dat heidendom was dus een dode zee waarin de wateren van het Evangelie uitliepen. Maar die wateren in de zee uitgebracht zijnde, zo werden de wateren van de zee gezond.

Dat zal alleen kunnen geschieden, wanneer de levendmakende kracht des Geestes zich paren zal aan het gepredikte woord. Die Dode Zee geeft ons een beeld van ons aller geestelijke doodstaat. Gods knechten komen niet met het Evangelie tot een gemeente van enkel gelovigen en wedergeborenen. Met de veronderstelde wedergeboortenleer is men tot deze stelling gekomen, dat de uitwendige roeping komt tot mensen die reeds een geestelijk leven bezitten, "Die kunnen toch alleen maar horen?" Zo zegt men. „Het is toch een ongerijmdheid, om met de roeping te komen tot mensen die geestelijk

dood zijn? Hoe kan nu een dood mens die roeping horen? Dat kan hij ook niet. Maar Christus heeft gezegd: *Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: De ure komt, en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven.* God wil Zijn Geest aan de uitwendige roeping paren tot de levendmaking van de geestelijk dode zondaar. Dan wordt hij door middel van die uitwendige roeping, inwendig geroepen. Ook zij die onder het Evangelie leven, zijn van nature geestelijk dood. En wat kan nu een dood mens doen? Ja, men staat er dadelijk mee klaar, om er op te wijzen dat een mens een redelijk schepsel is, die met verstand en wil begiftigd zijnde, niet als een stok en een blok is te beschouwen. Maar de bedoeling met al die beredeneringen is over het algemeen om de doodstaat weg te cijferen, al houdt men daar in naam nog wel aan vast. Ja, volle verantwoordelijkheid draagt de mens voor al zijn daden, maar juist ook omdat hij met verstand en wil betoont gans afkerig van zijn eigen zaligheid te zijn, niet willende dat God Koning over hem is. Zijn verstand is verduisterd en zijn wil is verdorven, als gevolg van zijn diepe val. Hij ligt in een geestelijke doodstaat. En dat geeft hem geen vrijbrief tot zondigen en om de middelen der genade te veronachtzamen. En ook zal hij er zich niet mee af kunnen maken dat hij niet gekund heeft. Zichzelf heeft hij in die geestelijke doodstaat gebracht, door moed en vrijwillige ongehoorzaamheid aan zijn Maker. Hij zal het ook weten dat God Zich in deze staat nog van hem vrij gemaakt heeft en dat hij op zulk een grote zaligheid geen acht geslagen heeft. God kan rechtvaardig van hem eisen. Maar met dat alles ligt hij geestelijk dood.

Het zal dan ook voor een ieder die zalig wordt, zulk een eeuwig wonder worden, dat God naar hem omgezien heeft, daar hij uit zichzelf naar God nooit omgezien zou hebben. We kunnen de doodstaat verzwijgen, de mens in zijn valse dadelijkheid heimelijk een grond onder de voeten geven, hoe zal men in zulk een prediking ooit door kunnen dringen tot dat aanbiddelijk wonder van Gods genade, dat God uit eeuwige vrije liefde een dode zondaar voorbij gaat, die daar geworpen ligt op de vlakte van het veld? Dat is juist weer dat onbevattelijke wonder waarvan dit gezicht van Ezechiël getuigt. Nooit zou toch die mens naar God gevraagd of gezocht hebben, Zijn weg die hij bewandelde leidde hem toch regelrecht naar de hel. Of hij nu godsdienstig of goddeloos was, maar op God en de ware zaligheid had zijn ziel toch geen betrekking. Wat voor waardigheid was er ook in hem boven anderen? Uit zijn gehele geslacht is er misschien niemand op te noemen geweest, in wie God Zijn genade verheerlijkt had. Waarom was het dan op hem gemunt? Hij was toch niet beter of waardiger. O, dat wonder, als hij het eens geloven mag, dat God hem lief gehad heeft met een eeuwige liefde en daarom getrokken heeft met goedertierenheid! Daar zal toch de eeuwigheid voor nodig zijn om dat uit te wonderen.

En hoe onwederstandelijk nu is dat Goddelijke werk. Ze hebben er nooit naar gevraagd, maar ze kunnen het niet tegenhouden ook. Ze zullen zalig worden en ze moeten zalig worden, omdat God het wil.

Ja, het zal geschieden, zo lezen we in het 9e vers, dat alle levende ziel die er wemelt, overal, waarheen een der twee beken zal komen, leven zal, en daar zal zeer veel vis zijn. Omdat deze wateren daarheen zullen gekomen zijn, en zij zullen gezond worden, en het zal leven, alles, waarheen deze beek zal komen. Hier wordt nu ineens over twee beken gesproken. Onze kanttekenaren zeggen ervan, dat het schijnt dat deze wateren zich in het voortlopen in tweeën gedeeld hebben, maar dat men ook het geval van tweeën voor het getal van velen nemen kan.

De uitwerking van de ontlasting van deze wateren in de zee, vraagt in het bijzonder onze aandacht. Er wordt gezegd, *dat alle levende ziel, die er wemelt, overal, waarheen*

een der twee beken komen zal, leven zal. Wat wil dat zeggen, dat de levende ziel leven zal? Dat wil niet zeggen, dat de ziel al leefde voordat het water in de zee kwam. Daardoor is juist de ziel levend gemaakt, die van te voren dood was. Maar het is toch een onderscheid, of men levend gemaakt is, of dat men ook in het dadelijke leven deelt. Maar het wil ook nog wat anders zeggen. De levendgemaakten worden hier bij vissen vergeleken. Welnu, dode vissen hebben geen zaad waaruit andere levende vissen geboren worden, maar levende vissen wel. Het is de liefdestaal van Koning Jezus tot Zijn bruidskerk in Hooglied 4: 2: *Uw tanden zijn als een kudde schapen die geschoren zijn, die uit de wasstede opkomen; die al tezamen tweelingen voortbrengen, en geen onder hen is jongeloos.* De door God levendgemaakten zullen niet onnuttig de aarde beslaan. God stelt ze ook voor anderen tot een zegen. Maar dat die levende vis léven zal, dat zegt ons nog meer. Het geeft te kennen dat er een levende werkzaamheid komt. De vissen zijn niet stil in het water. Maar waar leven komt, daar komt er ook werk. Ze zullen niet traag zijn in het benaarstigen. En levende vissen gaan ook tegen stroom op. Hoewel we van sommigen in de gunstigste zin nog wel willen geloven dat ze een nieuw geestelijk leven hebben leren kennen, zo komt toch in de vrucht openbaar dat ze in een zeer dorre, afgezakte en doodse stand verkeren. Daarom staan ze niet op de wacht en kunnen zich nog zo gemakkelijk met de stroom laten meevoeren. Ze hebben geen zin er tegenop te zwemmen. Ze blijven liever met Rubens gedeelten tussen de stallingen zitten, om naar het geblaat van de kudden te horen. Ze hebben zich voor de strijd niet over. Als er nog een weinig nauwgezet leven bij hen te vinden was, ze zouden er geen rust onder hebben. Als de eer en de waarheid Gods nog een weinig teer in de ziel liggen, dan is het onmogelijk dat men met de stroom mee kan. Dan moeten we er tegen op. Al moeten we ons dan ook uit de gemeenschap geheel terug trekken en alleen overschieten, maar het is ons dan onmogelijk om met de stroom mee te gaan. Maar we gaan verder.

Als hier nu staat, *dat de levende ziel leven zal*, dan geeft dat ook te kennen, *dat in deze wateren* alleen maar leven voor de ziel te vinden is. In deze wateren, die uit het heiligdom vlieten. Geen leven is er voor de ziel buiten de bediening uit die vrije Goddelijke liefde. Deze wateren van dat vrije werk en dat Goddelijke welbehagen in Christus kunnen alleen leven geven aan de ziel. En om dat leven is het de levende vissen te doen. De vis kan op het droge niet leven. De vis moet in het water zijn. Daar is de vis in haar element. *En het zal leven*, zo staat er in vers 9, *alles waarheen deze beek zal komen.* Dat wordt bij aan en voortgang ondervonden. Als deze wateren zich ontsluiten, vinden de in waarheid dorstigen lavenis. Daar wordt de dorre aarde des harten verkwikt. Hier wordt de ruimte van het Evangelie voor een verloren zondaar geopend. *O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet: ja komt, koopt zonder geld, en zonder prijs, wijn en melk! Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en uwe arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan? Hoort aandachtelijk naar Mij, en eet het goede, en laat uwe ziel in vettigheid zich verlustigen. Neigt uw oor, en komt tot Mij, hoort en uwe ziel zal leven; want Ik zal met u een eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden van David.* Psalm 55 : 1, 2. Geen leven is er voor de ziel onder de dienstbaarheid der wet. Geen leven, zolang ze niet uit dat vrije werk bediend wordt. Hier is leven, als deze wateren de ziel zullen raken. Als uit die eeuwige Goddelijke liefde die ruime weg van zaligheid ontsloten wordt. Als de rijkdom der Goddelijke genade in Christus de ziel ontdekt wordt. Hier is leven, als de ziel in de vrije, soevereine, vaste en onbewegelijke gronden van de zaligheid terecht mag komen. De wateren vlieten uit het heiligdom. We zullen echter nog meerdere stof vinden in het gezicht van Ezechiël,

om daar bij stil te staan. We gaan naar vers 10.

Ook zal het geschieden, dat er vissers aan dezelve zullen staan, van En-gedi aan tot En-eglaïm toe; daar zullen plaatsen zijn tot uitspreiding der netten; haar vis zal naar zijn aard wezen als de vis van de grote zee, zeer menigvuldig.

Wie die vissers zijn, kunnen we wel begrijpen. Ze zijn de dienaren van het Evangelie. Christus Zelf heeft tot Zijn jongeren gezegd: *Van nu aan zult gij mensen vangen. Ik zal u vissers der mensen maken.* Aan de Doode Zee waren er nooit vissers geweest. Maar nu die wateren daarheen vloten, nu hadden de vissers er werk. Er moet werk voor de vissers zijn. God zendt hen daar heen, waar Hij werk voor hen heeft. Van de Doode Zee is er geen verwachting. Maar wel als God belooft, dat de wateren uit het heiligdom er in uit zullen komen. Dan doen de vissers niet te vergeefs hun werk. Er zullen vissers staan. God zal daar Zelf voor zorgen. Het kan menigmaal schijnen, alsof er geen vissers zullen overblijven. Och ja, het is een kleine moeite om vele vissers bij elkaar te krijgen. Er zijn er genoeg die wel graag een visser willen wezen. Maar door God geroepen en aangestelde vissers zijn er niet zoveel. Die behoeft u zelf niet te zoeken. Die Zal God wel zenden. Dat kan niemand tegenhouden ook. Die behoeven er door de voorspraak van anderen niet te komen. God zegt hier, dat ze er zijn zullen. O, welk een bemoedigende belofte dan voor Gods kerk! Het ziet er toch naar uit of er niet zullen overblijven. Maar hier is een belofte te beluisteren voor de kerk van het Nieuwe Testament. Er zullen vissers staan aan de Doode Zee. En dat van En-gedi aan tot En-eglaïm toe. God bepaalt de plaats waar ze zullen staan. De verkondiging van het Evangelie zou zich ver uitbreiden. En waar God Zijn knechten stelt, daar zal er plaats voor het Evangelie gemaakt worden ook.

Daar zullen de plaatsen zijn, staat er, tot uitspreiding der netten. De netten zijn Gods woord. Met die netten zullen de vissers zekerlijk vangen. Dat woord zal gepaard met Gods Geest, kracht doen tot overtuiging, ontdekking en ontgronding. Dat woord is als een hamer en vuur dat de steenrots des harten vermorzelt. Ja, het is een tweesnijdend scherp zwaard, dat doorgaat tot de verdeling der ziel, en des geestes, en der samenvoegselen, en des mergs, en is een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten. Als zo dat woord zijn kracht zal doen, zal de mens het moeten opgeven. O, welk een kracht doet dat woord! Het is Gods woord, en daarom is het zo krachtig. Het velt de weerbarstigste zondaar neer, het overwint de felste tegenstand. De vissers hebben de netten slechts te spreiden. God beschikt er over wie er in het net komen, en of het er veel of weinig zijn.

Maar waar het Evangelie komt, daar zal Hij er ook plaats voor maken. Er zullen plaatsen zijn tot uitspreiding der netten. Ze mogen de kerkgebouwen afpakken, maar God zal zorgen dat er plaatsen zijn tot uitspreiding der netten al werkt men ook van alle kanten tegen. En wat dat nu voor plaatsen zijn, dat doet er minder aan toe, als er maar vis gevangen wordt. We zitten wel liever in een mooi gebouw dan in een armoedig schuurtje of zaaltje. Maar in een mooi gebouw waar de wateren niet vlieten uit het heiligdom is het arm. Als de wateren maar vlieten uit het heiligdom, dan geeft het niet waar men zit. In vele grote kerkgebouwen met mooie orgels en versieringen, heerst niet anders dan de dood. De dood op de preekstoel en de dood onder de preekstoel, en de dood is er mee tevreden, maar de levende vissen begeren wat anders.

Haar vis zal naar zijn aard wezen, staat er, als de vis van de grote zee, zeer menigvuldig. God heeft alles geschapen naar zijn aard. Ook onder de vissen zijn er verscheidene soorten. In een visnet komen er goede en kwade vissen. Er zijn er dus

wel die gevangen worden, maar niet op een zaligmakende wijze. Ze hebben een tijdgeloof, of slechts een algemene overtuiging. De Heere Jezus heeft gezegd: *Wederom is het koninkrijk der hemelen gelijk aan een net, geworpen in de zee, en dat allerlei soorten van vissen samenbrengt; hetwelk, wanneer het vol geworden is, de vissers aan de oever optrekken, en nederzittende, lezen het goede uit in hunne vaten, maar het kwade werpen zij weg.* Het zal wat zijn, om zo weggeworpen te worden!

Er zijn ook grote vissen en kleine vissen in het net. Onder de kwade vissen zijn er grote en kleine, zowel als onder de goede vissen. Wat de kwade vissen betreft, er zijn er die uitwendig de waarheid nog zuiver belijden. Ook zijn er die zich op valse inbeeldingen gerust stellen. Maar ook zijn er openbare huichelaars. Dat zijn wel grote kwade vissen.

Onder de goede vissen, zijn er ook grote en kleine. Er zijn verschillende standen in het genadeleven. Er zijn zuigelingen, kinderen, jongelingen, mannen en vaders.

Die vis nu zou zijn naar zijn aard, als de vis van de grote zee, zeer menigvuldig. De grote zee is de Middellandse Zee. In die Middellandse Zee was de vis zeer menigvuldig. Er wordt hier een vergelijking gemaakt, om er de veelheid van vissen mee te kennen te geven die er in de Doode Zee zou worden gevonden.

We hebben het echter alles geestelijk te verstaan. God belooft hier dus een rijke zegen op de arbeid der vissers. Door de wateren uit het heiligdom zou er een rijke vruchtbaarheid ontstaan. Dit wordt ons ook nog verder beschreven, maar met uitsluiting van de modderige plaatsen en moerassen. We komen dus tot het 11^e vers.

Doch hare modderige plaatsen en hare moerassen zullen niet gezond worden, zij zijn tot zout overgegeven.

Als nu ooit de vrijmacht Gods gepredikt wordt, dan is het wel in deze tekst. Wat hier gezegd wordt, moet men in deze tijd maar niet te veel prediken, althans als men een mensenbeheger zijn wil. Als men in de leer van de soevereine verkiezing en verwerping Gods een steen des aanstoets vindt en daaraan een ergernis neemt. God doet met Zijn woord wat Hem behaagt. Het zal niet alleen een reuk des levens ten leven zijn, maar ook een reuk des doods ten dode. Hier hebt u Gods soevereiniteit. En let wel, hoe scherp dat die ons hier gepredikt wordt. *Zij zijn tot zout overgegeven*, staat er. God heeft gesteld tot toorn. Er zijn er die zich aan het woord stoten, ongehoorzaam, waartoe ze ook gezet zijn. Ze zijn er dus toe gezet. Ze zijn tot zout overgegeven. En dat in Gods eeuwig besluit. Niet om een voorgezien ongeloof of kwade werken. Nee, uit loutere soevereiniteit, Dat leert Gods woord ons, hoe hard dat deze waarheid ook voor de mens is. En waar Gods woord ons dat openlijk zegt, behoeven wij die waarheid niet te verzwijgen. *Maar toch, o mens, wie zijt gij, die tegen God antwoordt? Zat ook het maaksel tot degene, die het gemaakt heeft, zeggen: Waarom hebt gij mij also gemaakt? Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem, om uit dezelfde klomp te maken het éne vat ter ere, en het andere ter onere?*

Onze Gode-vijandige en eigengerechtigte natuur kan het hier nooit mee eens worden. De naam van Remonstrant wil men wel niet dragen, maar als het over de soevereiniteit Gods loopt, niet alleen in de verkiezing, maar ook in de verwerping, dan tracht men toch die waarheid te verdoezelen. Dan moet er toch een oorzaak in de mens liggen waarom God hem verworpen heeft. Neen, de oorzaak ook van de verwerping, is alleen Gods vrijmachtig welbehagen. Hij heeft de vaten des toorns tot het verderf toebereid. Maar het oordeel Gods volgt op des menschen daden. Hij werkt zelf zijn eigen oordeel uit. Zelf blijft hij ten volle verantwoordelijk voor zijn daden, ook voor hetgeen hij met de leer der waarheid doet. God blijft er vrij in, voor wie Hij het woord vruchtbaar stelt en voor wie niet. Het was het ontzaglijke oordeel waaraan Hij Israël

overgaf, als Hij tot Jesaja zeide: *Ga henen, en zeg tot dit volk: Horende hoort, maar verstaat niet, en ziende ziet, maar merk niet. Maak het hart dezès volks vet, en maak hun oren zwaar, en sluit hun ogen, opdat het niet zie met zijn ogen, noch met zijn oren hore, noch met zijn hart versta, noch zich bekere, en Hij het geneze.* De Heere Jezus en ook de apostel in zijn zendbrieven, hebben beide deze woorden uit Jesaja, op het Israël van hun tijd toegepast.

En zou ditzelfde nog niet gelden voor velen die ook thans nog onder het Evangelie leven? De krachtigste prediking met de sterkste bewijsvoeringen van de waarheid gepaard, kan hen niet tot overreding dienen. Ze gaan moedwillig door. Ook al kunnen ze tegen de waarheid niets inbrengen, zo geven ze zich niet gewonnen. En verwacht van dezulken maar niet, dat het woord nog ter eniger tijd kracht op hen zal doen tot zaligheid. Maar God maakt Zich van hen vrij. Het oordeel zal op hun moedwillige verharding volgen. Gaan ze niet moedwillig door, om de waarheid te verwerpen? Hoe rechtvaardig zal God in Zijn oordeel over hen zijn. Het oordeel der verharding waaraan God hen overgeeft, volgt dan ook op hun moedwillige en hardnekkige verwerping van de waarheid. OO, wat zijn daarvan in onze tijden droeve voorbeelden! Het kwade heten ze goed en het goede heten ze kwaad, maar om in hun verkeerde weg door te kunnen gaan. Voor het onrecht nemen ze het op, ook al moeten ze van dat onrecht wel overtuigd zijn. Bij degenen die om der waarheid wil worden uitgeworpen, wenssen ze zich niet te scharen. Liever vasthouden aan uitwendige kerkvormen, al is het dat men het daarin met de vijanden der waarheid houdt, dan in het loslaten daarvan de voetstappen der schapen volgen. Maar ongewaarschuwd doet men dat niet. Verwachting ten goede heeft men voor de meesten hunner niet te koesteren. Het is te vrezen dat ze tot dit oordeel te voren opgeschreven zijn, zoals de apostel Petrus het noemt in zijn zendbrief. Maar het oor, deel zal rechtvaardig zijn. Naar hun daden zullen ze geoordeeld worden. God geeft hen na hun moedwillig en hardnekkig ver, zet aan het oordeel van een totale verharding over. *Deze modderige plaatsen en moerassen zullen niet gezond worden, zij zijn tot zout overgegeven.*

En hoevelen zullen er alzo niet onder het zuivere woord leven. Schrikwekkend is het voorbeeld dat de apostel gebruikt van de tijdgelovigen. *Want het is onmogelijk, zegt hij, degenen, die eens verlicht zijn geweest, en de hemelse gave gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn, en gesmaakt hebben het goede woord Gods, en de krachten der toekomstige eeuw, en afvallig worden, die zeg ik, wederom te vernieuwen tot bekering, als welke zichzelf de Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken. Want zo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonden; maar een schrikkelijke verwachting des oordeels en hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden.*

En welk mens, die onbekeerd blijft onder het woord, verhardt alzo zijn hart niet, daar hij onder de ernstigste vermaningen en bedreigingen, zowel als onder het liefelijk heilgeklank van het Evangelie dodelijk gerust blijft voortleven. Hoe ziet men het voor zijn ogen, dat men levende onder Gods woord, hoe ouder hoe harder wordt. Naar dat de jaren klimmen, wordt de mogelijkheid al geringer, van door dit visnet zaligmakend gevangen te worden. Hoe moet men dan van velen vrezen, dat ze tot zout zijn overgegeven. O, mocht het nog eens aangrijpen, hoe ontzettend dat het is, als het van ons gelden moet: *Doch hare modderige plaatsen en hare moerassen zullen niet gezond worden, zij zijn tot zout overgegeven.*

We komen nu echter tot het 12^e vers, om nog verder te zien welke een vruchtbaarheid God hier belooft.

Aan de beek nu, aan hare oever, zal van deze en van gene zijde opgaan allerlei spijsgeboomte, welks blad niet zal afvallen, noch de vrucht daarvan vergaan; in zijn maanden zal het nieuwe vruchten voortbrengen; want zijn wateren vlieten uit het heiligdom; en zijn vrucht zal zijn tot spijs, en zijn blad tot heling.

Hier worden we dus gewezen op de vruchtbare uitwerking die deze wateren uit het heiligdom zullen hebben aan de zijde van de beek. Aan de zijde van de beek zou er allerlei spijsgeboomte opgaan. Met deze bomen worden geestelijk de ware gelovigen bedoeld. Bij spijsgeboomte worden ze vergeleken. Aan spijsgeboomte is er vrucht, die men kan eten. *De vrucht des rechte vaardigen*, zegt Salomo, *is een boom des levens*. In het bijzonder zouden we hier aan de waarheid door God geroepen en gezonden leraars kunnen denken. *De lippen des rechtvaardigen voeden er velen*, zo lezen we in Spreuken 10:21. Zulke spijsbomen dragen dus niet alleen vrucht voor zichzelf, maar ook voor anderen. Er zijn wel niet veel meer van zulke spijsbomen. Wat dat betreft leven we in alle opzichten in een dorre onvruchtbare tijd. Waar zijn ze nog die met hun lippen de hongerigen voeden? Er zijn wel bomen genoeg, maar waar geen vrucht aan zit. En om er in deze tijd nog eens te vinden onder Gods volk, die anderen tot lering kunnen zijn, zal men nog al lang moeten zoeken.

Echter blijft het voor alle ware gelovigen gelden, dat als ze spijsbomen zullen zijn, die hoewel er tijden kunnen komen waarin er weinig vrucht gezien wordt, nochtans een beginsel der vruchtbaarheid bezitten dat ze nooit verliezen kunnen. Het zijn wonderlijke bomen waarover hier gesproken wordt. Er wordt gezegd *dat ze elke maand nieuwe vruchten zouden dragen*. In de natuur vindt men zulke bomen niet. De profetie die we hier beluisteren komt overeen met wat we in Openbaring 22 beschreven vinden. Daar toch lezen we: *En Hij toonde mij een zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit de troon Gods, en des Lams. In het midden van haar straat, en op de ene en andere zijde der rivier was de Boom des levens, voortbrengde twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijn vrucht; en de bladeren des Booms waren tot genezing der heidenen*. Met die Boom des levens wordt daar Christus bedoeld. Die Boom staat aan de ene en andere zijde der rivier. Dat wil zeggen, gelijk onze kanttekenaren opmerken, dat Zijn wortelen van onderen, en Zijn takken van boven, langs de gehele rivier zich uitstrekken. Hoe blijkt het toch dat de heilige Bijbelschrijvers door een en dezelfde Geest zijn gedreven geworden in het schrijven. Ze hebben tezamen ook door de verlichting des Geestes mogen verstaan, hoe dat die spijsbomen alleen maar vruchtbaar kunnen zijn. De spijsbomen die hier bedoeld worden, wortelen in Christus. En alzo dragen ze vrucht, want hun vrucht is uit Hem gevonden. Ze dragen vruchten van allerlei genadegaven, van ware heiligmaking, in da betrachtning van goede werken. Dat is een vruchtdragen waar de apostel van spreekt in Colossensen 1:9-12: *Waarom ook wij, van die dag af, dat wij het gehoord hebben, niet ophouden voor u te bidden en te begeren, dat gij moogt vervuld worden niet de kennis van Zijne wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand; opdat gij moogt wandelen waardiglijk de Heere, tot alle behagelijkheid, in alle goede werken vrucht dragende, en wassende in de kennis van God; met alle kracht bekrachtigd zijnde, naar de sterkte Zijner heerlijkheid, tot alle lijdzaamheid en lankmoedigheid, met blijdschap*. Dat zijn dus de vruchten die deze spijsbomen voortbrengen. Het zijn vruchten die voordelig zijn, want zijn vrucht zal zijn tot spijs, en zijn blad tot heling. De hongerigen worden er dus niet alleen door gevoed, maar ook de zwakken er door gebeeld en de gebrokenen van hart er door verbonden. Maar er zouden geen bladeren en vruchten kunnen zijn, als die bomen geen wortel hadden. De bomen trekken door die wortels de wateren uit het heiligdom naar zich toe. Dit wordt dan ook als de oorzaak van deze vruchtbaarheid aangegeven, als er staat: *Want zijn wateren vlieten*

uit het heiligdom.

Als dat niet waar was, de bomen waren allang verstorven. Maar hier wordt ons nu de onderhouding van het leven der genade beschreven, enkel door die wateren uit het heiligdom. Dan kunnen er wel dorre en onvruchtbare tijden komen, maar die wateren zijn er altijd, zomer en winter. In de natuur zijn er bepaalde maanden waarin de bomen vruchten geven. Maar hier wordt gezegd, dat deze bomen van maand tot maand nieuwe vruchten voortbrengen, want dat betekent hier in aansluiting op Openbaring 22 de uitdrukking: *in zijn maanden*. O, hoe gelukkig dat die wateren uit het heiligdom nooit stil staan, ook al wordt de ziel het niet gewaar. Maar als er naar de waarneming der ziel geen tijd en plaats is. dan mag ze het ondervinden, dat die bomen in alle maanden vrucht voortbrengen, want hun wateren vlieten uit het heiligdom.

Dan worden alle dingen nieuw gemaakt. Dan zal zijn vrucht tot spijs zijn, en zijn blad tot heling, want dan krijgen de moeden kracht en wordt de neergebogen ziel weer opgericht.

O, dat water des levens, voortkomende uit de troon Gods en des Lams! De diepste oorsprong van de zaligheid wordt ons hier ontdekt, in dat eeuwige welbehagen des Vaders, in die eeuwige Goddelijke liefde, Uit de troon Gods en des Lams! Hier zien we het Lam uit dat eeuwige welbehagen voortkomen, als de van eeuwigheid verordineerde en Gezalfde van de Vader.

O, die vrije, soevereine wateren van Gods eeuwige liefde! Nooit is God bewogen geweest door iets in die mens. Als ooit de soevereiniteit Gods ons gepredikt wordt, dan is het in dit gezicht van Ezechiël. Als God één beweegoorzaak in de mens had moeten vinden, er was geen zaligheid geweest. Als men dat niet predikt, dan verkondigt men geen Evangelie, al denkt men het wel. Hier ligt de ruimte voor de kerk. Nooit had men kunnen denken, dat men als zo'n dorre, dode en onvruchtbare boom overblijven zou. Men moet het tegendeel zo bij zichzelf bevinden van wat hier in Ezechiël 47 van die spijsbomen beschreven staat. Maanden kunnen er voorbij gaan, dat men niet de minste vrucht van eens nieuw leven bij zichzelf bespeurt.

Men kan zichzelf niet anders dan van alle geestelijke leven gans ontbloot en verstoken vinden. Men had zich die weg zo anders voorgesteld. Er is een tijd geweest, dat men het vast geloofde, dat men van maand tot maand nieuwe vrucht voortbrengen zou. Maar hoe ouder dat men wordt, hoe meer men het tegendeel moet ondervinden. Ze kunnen zichzelf niet beschouwen als eikenbomen der gerechtigheid. Ze zullen niet als een schip met volle zeilen de haven binnen kunnen. Hoe dichter ze bij de dood komen, hoe meer dat ze zich waarnemen als meer geschikt voor de hel dan voor de hemel. Het wordt zo'n les om het te leren, dat er uit hen geen vrucht meer voortkomt in der eeuwigheid. Maar Christus is de vruchtdragende Wijnstok, in Wie de ranken ingeënt zijnde, alleen maar vruchten kunnen dragen. Alle vrucht die we daar buiten dragen, is overtollige vrucht, die door het snoeimes van Gods Geest zal worden afgesneden. Het ligt zo schoon buiten de mens. De wateren vlieten uit het heiligdom. Maar daar ligt dan ook alleen de ruimte maar voor de kerk. Als het zo niet was, was het eeuwig kwijt. Hoe gaan dan toch die wateren waarde krijgen en de ziel dierbaar worden. Daar ligt het nu ook alleen maar eeuwig vast voor de kerk.

Welks blad niet zal afvallen, noch de vrucht daarvan vergaan. Dat wonder wordt toch al groter dat dezulken nu alleen daardoor er zeker komen zullen. Die ogenblikken komen toch ook, dat ze dat eens mogen geloven. Dan zullen hun ogen toch nog weer eens een ver gelegen land aanschouwen. Het land is bereid, en dat voor de ellendigen, die er naar eigen waarneming meer buiten staan dan dat ze er bij zijn. Ze vallen, zich zelf wel tegen, maar God valt eeuwig mee. De wateren vlieten uit het heiligdom. Als

ze zalig worden, zal het daarom alleen zijn: om die vrije gunst; om dat eeuwig welbehagen; om die soevereine liefde. Hoe kaal en naakt men dan ook voor de poort komt te liggen, zodat het schijnt alsof van dat innerlijke leven niets meer over is gebleven, maar als die wateren uit het heiligdom zich zullen ontdekken, zal het blijken, dat dát blad niet afgevallen is, noch de vrucht daarvan vergaan. En dat alleen, omdat God op Zijn eigen werk terugkomt en dat voleindigt tot op de dag van Jezus Christus.

Het wonder van het zaligworden zal al groter worden. Dat ligt er in verklaard, als de Man met het meetsnoer iedere keer duizend ellen mat en als de wateren al dieper werden. Het zullen tenslotte wateren de zwemming worden. En wat dát inhoudt, dat blijft voor de eeuwigheid bewaard. Dan zal het een eeuwig zich verliezen in die Goddelijke liefde zijn. Hij zal eeuwig uit Zijn eigen werk verheerlijk worden. En die eer krijgt de kerk Hem toch zo van harte te gunnen. Niets van de mens er bij. De wateren vlieten uit het heiligdom. Die zalig worden, zullen op geen andere wijze zalig worden, dan dat het gezicht van Ezechiël ons doet zien.

De soevereiniteit van God in verkiezing en verwerping wordt ons hier gepredikt. De modderige plaatsen en moerassen zijn tot zout overgegeven. U kunt die waarheid verwerpen, het zal u niet baten. Het staat er duidelijk, *dat God ontfermt die Hij wil, maar ook verhardt die Hij wil*. Maar het oordeel volgt op 's mensen daden. De genademiddelen zijn ons nog gegeven. O, gebruik die, mijn geliefden, in alle ernst! Straks is de genadetijd voorbij. Nu staan de vissers er nog aan de Doode Zee. Er zijn er nog die toegebracht moeten worden. Het zal er toch op aankomen om daar bij te zijn. Omdat het zulk een vrij werk is, daarom kan het nog. Als het zo niet was, kon het nooit.

Dat zal Gods volk meer en meer ondervinden. Als is het dan van 's mensen zijde afgesneden, dan is er ruimste genoeg aan de zijde Gods. God houdt Zijn eigen werk in stand. Laat het dan voor de mens laag aflopen in zichzelf, maar de belofte blijft voor de rechtvaardige gelden: *Want hij zal zijn als een boom, geplant aan waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd, en welks blad niet afvalt; en al wat hij doet, zal wel gelukken*.

Hij groeit zelfs op, in ramp en tegenspoed. De palmbomen moeten gedrukt worden, willen ze groeien. Zo draagt het spijsgeboomte alleen maar, vrucht in ware Gods, kennis, zelfkennis en Christuskennis.

De wateren vlieten uit het heiligdom. Die stroom houdt nimmer op. In eeuwigheid zal daar geen eind aan komen. Wat zal dat zijn, om straks met volle teugen uit die rivier van het water des levens, klaar als kristal, eeuwig te mogen drinken. Om die rivier eeuwig te zien voortkomen uit de troon Gods en des Lams!

En geen vervloeking zal er meer tegen iemand zijn; en de troon Gods en des Lams zal daarin zijn, en Zijn dienstknechten zullen Hem dienen; en zullen Zijn aangezicht zien, en Zijn naam zal op hun voorhoofden zijn. En aldaar zal geen nacht zijn, en zij zullen geen kaars noch licht der zon van node hebben; want de Heere God verlicht hen; en zij zullen als koningen heersen in alle eeuwigheid. Amen.

5. DE AANKONDIGING VAN CHRISTUS' GEBOORTE IN EFRATHA'S VELDEN

Kerstpredikatie n.a.v. Lukas 2: 8 t/m 14

Psalm 68: 9

Lezen: Lukas 2: 1-20

Psalm 72: 2, 5 en 6

Psalm 25: 7

Psalm 113:4

Geliefden,

Hoe duidelijk bleek het toch bij Christus' komst in de wereld, dat in Hem de vervulling van alle Oudtestamentische voorzeggingen is te vinden.

Zo is er in de 72e Psalm ook heel duidelijk gesproken van een koninkrijk der genade, dat door Hem zou worden opgericht. Die 72e Psalm is een gebed van David voor Salomo. Maar als we de inhoud van die 72e Psalm met elkaar goed nagaan, dan zullen we toch wel zien, dat we aan meer dan Salomo hebben te denken. Dat we hebben te denken aan de meerdere Salomo, van wie Salomo in zijn heerlijke regering een type is geweest. En Die het Zelf ook heeft gezegd: "Meer dan Salomo is hier." Er wordt toch ook duidelijk gezegd in die 72e Psalm: "Zij zullen U vrezen, zolang de zon en maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht " Dat kon van Salomo niet gelden. Dat kon alleen maar gelden van de meerdere Salomo en van Zijn Koninkrijk. Zij zullen Hem vrezen, zolang de zon en maan zullen zijn. Dat geeft ons veel te denken! Ook op deze Kerstdagen, als we nog samen mogen komen onder Gods Woord en als het feit van Christus' geboorte door ons nog mag worden herdacht. En dat in een tijd van zoveel beroering en verwarring. Een tijd van zoveel onrust en onvrede.

Maar de 72e Psalm doet ons weten dat de meerdere Salomo Zijn Kerk op aarde hebben zal tot aan het eind der dagen toe. Zolang de zon en maan zullen zijn, zullen zij Hem vrezen van geslacht tot geslacht.

‘Hij zal nederdalen als een regen op het nagras, als de druppelen, die de aarde bevochtigen’. Dat zegt ons ook wat, want wij behoren tot dat nagras. Wat wil dat zeggen, als er over een nagras wordt gesproken? Dan heeft er een afmaaiing plaatsgevonden. Dan is er niet veel geestelijk leven meer te vinden. Dan schijnt het, alsof er geen Kerk meer op aarde is en geen Kerk meer op aarde blijven zal. En toch is er nog nagras. Hij zal nederdalen als een regen op het nagras, als de druppelen, die de aarde bevochtigen.

Er is gezegd, ‘dat de koningen van Tharsis en de eilanden Hem geschenken zullen brengen en de koningen van Scheba en Seba zullen Hem vereringen toevoeren’.

Dat is ook wel letterlijk in vervulling gegaan bij Salomo. Want we lezen het in de Kronieken, hoedat de koningen tot hem zijn gekomen. En dat die zich voor hem hebben nedergebogen. Maar we weten het ook van de koningin van Scheba, hoedat zij gekomen is om de heerlijkheid van Salomo te mogen zien. En toen heeft ze toch iets gezegd: "Geloofd zij de HEERE uw God, Die behagen in u heeft gehad om u op den troon Israëls te zetten; omdat de HEERE Israël in eeuwigheid bemint, daarom heeft

Hij u tot koning gesteld, om recht en gerechtigheid te doen". En dat vinden we nu ook juist wel terug in die 72e Psalm. We vinden daar dus, zoals ik zei, een gebed van David voor Salomo. En dan zegt dat gebed, dat er ook voor de meerdere Salomo moet worden gebeden. Moet er voor Hem worden gebeden? Hij is Zelf de Voorbidder voor Zijn Kerk. Ja, dat is Hij. En toch moet er gebeden worden voor Hein en voor de komst van Zijn Koninkrijk. Hij heeft het Zelf Zijn discipelen geleerd om te bidden: "Uw Koninkrijk kome".

"Geef den koning Uwe rechten, en Uwe gerechtigheid den zoon des konings." Daar zullen de onderdanen goed mee zijn. En dat wordt dan ook wel heel duidelijk gezegd. Er wordt gesproken over de koningen, die zullen komen en die Hem aanbidden zullen. En dat alle heidenen Hem zullen dienen. Dat geeft ons ook weer veel te denken op deze Kerstdagen. Want immers is met de komst van Christus in het vlees de tijd des Nieuwen Testaments aangebroken en is de Kerk zich gaan openbaren onder alle volkeren. Daar heeft Simeon van getuigd: "Een Licht tot verlichting der heidenen, en tot heerlijkheid van Uw volk Israël"

Maar dan wordt er ook gesproken over 'de ingezetenen van dorre plaatsen'. En die zullen voor Zijn aangezicht knielen. Als er wordt gesproken over wijzen en over koningen, dan hebben we in het bijzonder ook wel te denken aan de wijzen uit het Oosten, die gekomen zijn om dat geboren Koningskind te aanbidden. Maar er wordt ook gesproken over ingezetenen van dorre plaatsen. En als er gesproken wordt over ingezetenen van dorre plaatsen, dan doet ons dat in het bijzonder wel denken aan de herders. Dat waren ingezetenen van dove plaatsen. Die zijn gekomen en hebben voor Hem mogen knielen. Maar dat waren werkelijk ook ingezetenen van dorre plaatsen.

Ach, mijne geliefden, die ingezetenen van dorre plaatsen zullen er altijd nog zijn tot het eind der dagen. Die zijn onvruchtbaar in zichzelf. Die moeten hun hart waarnemen als een woeste wildernis. En die moeten zeggen: "Voor mij is er geen verwachting." Men is een ingezetene van een dorre plaats. En nu is het Kerstfeest en wordt de geboorte van Christus herdacht. Maar dan moeten die ingezetenen van dorre plaatsen zeggen: "Bij mij is er geen plaats voor wat herdacht wordt op de Kerstdagen." Maar die ingezetenen van dorre plaatsen zullen nu juist komen. En bij hen is er nu juist plaats voor Hem, Die in Bethlehems stal geboren is.

Ik zei u, dat we dat ook in het bijzonder in de herders kunnen zien. Welnu, we hadden gedacht om u daarbij ook wat nader, met de hulpe des Heeren, te bepalen. En we willen dan stil staan bij dat gedeelte uit Gods Woord, dat u kunt vinden opgetekend in het u zoëven voorgelezen Schriftgedeelte: Het Evangelie naar de beschrijving van Lukas; het tweede hoofdstuk; van vers 8 tot en met 14. We noemden u: Lukas 2: 8 t/m 14, waar Gods Woord aldus luidt:

"En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde. En zie, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen, en zij vreesden met grote vreze. En de engel zeide tot hen: Vreest niet, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal; namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. En dit zal u het teken zijn: Gij zult het Kindeken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe. En van stonden aan was daar met den engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!"

We vinden hier DE AANKONDIGING VAN CHRISTUS' GEBOORTE IN

EFRATHA'S VELDEN.

We worden dan bepaald:

1. Bij wachtende herders
2. Een predikende engel
3. Een hemels gezang

1. Bij wachtende herders

Welk een aangename stof ter behandeling biedt ons toch altijd op de Kerstdagen de geschiedenis van de herders. Mensen, op wie de wereld geen acht gaf, werden het eerste met de geboorte van Christus in kennis gesteld. En dit is dan toch wel van grote betekenis geweest, waarom de Evangelist Lukas dat ook zo afzonderlijk vermeldt. Dadelijk na de mededeling van de geboorte van Christus kunnen we beschreven vinden: "En daar waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hunne kudde."

Over herders kunnen we in de Schrift nogal veel lezen. Abel was al een schaapherder. Jabal was een vader van degenen, die tenten bewoonden en vee hadden. De aartsvaders zijn ook herders geweest. We weten het van Farao, dat hij aan Jozefs broeders heeft gevraagd: "Wat is uw hantering?" En dat ze dan gezeegd hebben: "Uwe knechten zijn schaapherders, evenals hunne vadersen." Ja, koningen en koningskinderen schaamden zich er niet voor om het herderlijk bedrijf uit te oefenen. Zo lezen we van Mesa, de koning der Moabieten, dat hij een veehandelaar was. Maar tijdens Christus' geboorte was dat anders geworden. Het was nu maar een armelijk bestaan geworden. Maar al waren deze herders geringe mensen en niet geacht onder het volk, zij werden het eerste met de geboorte van Christus in kennis gesteld.

O, dat aanbiddelijke en onbegrijpelijke wonder toch! Want als er een koningskind wordt geboren, dan zal men zeker vorstelijke en vooraanstaande personen in het land het eerste in kennis stellen van de geboorte van dat koningskind. Maar hier was nu te Bethlehem de Koning der koningen en de Heere der heren geboren. En er werden geen snelle boden afgevaardigd om dat mede te delen aan keizer Augustus en aan koning Herodes of aan het hoge Sanhedrin. Maar hier werd rechtstreeks vanuit de hemel de geboorte van die Koning geboodschapt aan zulke geringe, eenvoudige herders.

Daarin kunnen we ook alweer duidelijk zien dat het Koninkrijk van deze Koning geen aards koninkrijk is, maar een geestelijk en een hemels Koninkrijk, zoals Hij Zelf gezeegd heeft tot Pilatus: "Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld. Indien Mijn Koninkrijk van deze wereld ware, zo zouden Mijn dienaars gestreden hebben, opdat Ik den Joden niet ware overgeleverd; maar nu is Mijn Koninkrijk niet van hier."

Maar van dit Koninkrijk mochten zulke eenvoudige herders de ware onderdanen zijn. En we zien daarin ook weer de waarheid bevestigd van het woord van de apostel Jakobus, als hij zegt: "Hoort, mijne geliefde broeders, heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, om rijk te zijn in het geloof, en erfgenamen des Koninkrijks, hetwelk Hij belooft dengenen, die Hem liefhebben?"

Het zijn niet vele rijken en het zijn niet vele edelen, die door God verkoren zijn, maar ze zijn er onder. De aartsvaders waren rijk. En Jozef van Arimathéa was ook rijk. Maar al mochten ze dan uitwendig rijk zijn, God heeft ze allemaal wel in de vernedering weten te brengen. En dat, opdat Hij de grootheid van Zijn heerlijkheid en van Zijn majesteit zou openbaren in het geringe en in het verachte in zichzelf.

Maria was ook eigenlijk een koningsdochter; een prinses. Maar het was laag met

Davids huis afgelopen. En wat heeft zij gezegd? Dat de Heere de nederigheid van Zijn dienstmaagd had aangezien. En in Psalm 113 horen we de dichter zeggen: "Wie is gelijk de HEERE, onze God? Die zeer hoog woont, Die zeer laag ziet, in den hemel en op de aarde; Die den geringe uit het stof opricht, en den nooddruftige uit den drek verhoogt; Om te doen zitten bij de prinsen, bij de prinsen Zijns volks." Ware ontdekkende genade brengt de mens in de laagte. Uit en van onszelf zitten we in de hoogte. Maar door ware zielsontdekking worden alle hoogten van zelfverheffing bij een mens wel afgebroken. En dan leert hij zijn boos en zijn goddeloos, vijandig bestaan wel kennen. En dan komt hij er achter hoe gans verdorven hij door de zonde is en dat er niets is in de mens wat hem voor God aangenaam kan doen zijn. Maar dat zal dan ook juist de ziel onder de Goddelijke beweldadiging temeer verootmoedigen en vernederen.

Denk eens aan een Mefibóseth. We weten dat hij heeft gezegd: "Wat is uw knecht, dat gij omgezien hebt naar een doden hond, als ik ben?" Lager kon hij zichzelf niet meer neerzetten. Maar daar leert de Heere toch al Zijn volk wel iets van.

Ach, dat doet me nu ook ineens weer denken aan dat boekje van Kohlbrugge 'De Taal Kanaäns'. Dat is een kostelijk boekje! Enkel praktisch. En dat is eigenlijk een samenspraak tussen *Vraagvrij* en *Rechtuit*. En *Vraagvrij* vraagt dan aan *Rechtuit* wat zijn beste plaats is aan de tafel des HEEREN. En dan zegt hij: "Als ik gezeten mag zijn op de stoel, die de naam draagt geringer dan al deze weldadigheid. En op die stoel staat er nog iets meer geschreven. Evenwel en nochtans. We vinden kostelijke dingen in dat boekje. Want dan wordt er aan hem gevraagd: "Hebt ge wel eens bitter water gedronken?" En dan zegt hij: "Ja, maar de Koning was zo goed om er verbondszout in te werpen. En toen werd het zoet."

Kijk, daar hebben die wachtende herders ook iets van geweten. Die zijn ook in verwondering weggezonden onder wat hen te beurt gevallen is, als zij in kennis zijn gesteld met de geboorte van Sions Koning.

En daar waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hunne kudde. Dat zijn waarlijk uitziende mensen geweest. Al hebben ze het zelf niet kunnen bekijken, dat zij behoorden tot degenen, die in waarheid mochten uitzien naar de komst van Christus in het vlees en dat die komst van Christus in het vlees voor hen ten goede zou zijn; ja, tot hun eeuwige zaligheid. Deze mensen hebben hun beroep uitgeoefend in het nachtelijke uur in alle stilte, maar toch ook in een uitzien en in een verlangen naar Christus' komst in het vlees.

En mijn geliefden, dat geeft ons toch weer zoveel te denken op deze Kerstdagen. Het is toch zo duidelijk gebleken dat Christus' komst in het vlees niet tot zaligheid van alle mensen was. Ook niet tot zaligheid van het ganse volk Israël. Er was zoveel Messiasverwachting niet meer te vinden.

Waarom worden we nu juist bepaald bij die herders? Waarom werd nu aan die herders die boodschap gebracht van Christus' geboorte? Waarom wordt er nu juist over een Simeon en een Anna gesproken en over degenen, die de verlossing in Jeruzalem verwachtten? Die zijn er echt zoveel niet geweest en dat is ook duidelijk gebleken. Maar als ik u nu bepaal bij wachtende herders, dan moet ik er u ook op wijzen dat het nodig is, dat er ware schuldontdekking komt. Dan zal het waarlijk Kerstfeest worden in ons leven. De schuld moet als schuld op ons drukken en het oordeel Gods moet recht door ons gevoeld worden. En we moeten ware smart over de zonden hebben gedragen in ons leven.

Daar hebben die herders ongetwijfeld iets van geweten. En dat kan ik u aantonen uit de boodschap, die hen werd gebracht. Want de engel zeide: "Vreest niet, want zie, ik

verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal; namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus, de Heere, in de stad Davids."

Deze mensen hadden een Zaligmaker nodig. Een Zaligmaker tot zaligheid van hun ziel; tot verlossing van hun schuld en van de straf op de zonden. En om ze te brengen tot het allerhoogste goed: De gunst en de gemeenschap Gods. Daar zullen we iets van moeten weten, daver plaats in ons hart gekomen is voor een Zaligmaker. Ook voor die enige Zaligmaker. Dan zijn alle zaligmakers eraan gegaan buiten die Persoon des Middelaars. En waar hebben we de zaligheid al niet in gezocht buiten Hem, want die Persoon is zo verborgen voor de ziel. Maar deze mensen hebben toch uitgezien naar Zijn komst. En hoe kwam dat? Omdat de beloften van het Evangelie toch wel kracht hebben gedaan in hun ziel en ze daaruit verwachtende zijn geworden naar Zijn komst.

En daar zien we ook weer zoveel in. Want ach, mijn geliefden, er is nog een volk, dat er toch wel wat van weet dat de Goddelijke beloften toch wel eens kracht hebben gedaan en dat ze door de beloften van het Evangelie naar die Persoon zijn heengewezen, toen ze aan het einde waren met al hun eigen doen en laten en geen weg meer konden vinden. En als het de Heere dan behaagd heeft om hen dat uit Zijn Woord te doen weten, dat er toch hulp besteld is bij een Held. Maar daarmee kennen ze die Persoon nog niet. En al zou er kennis van die Persoon mogen zijn gekomen, dan is het nog iets anders om te mogen weten hoedat al de Evangelische beloften in Hem volkomen vervulling hebben gevonden. In Hem ja en amen zijn; Gode tot eer en tot heerlijkheid.

Zulk een verwachtend volk zal er altijd nog zijn tot aan het einde toe. Een volk, dat er naar uitziet, dat het zo eens Kerstfeest zal mogen worden. Dat men ook als een Simeon het Kind eens in de armen zal mogen nemen en het Kind gelovig zal mogen omhelzen. En dat men dan zal kunnen zeggen: "Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw Woord." Ach, de gelovigen van de Oude Dag hebben allen uitgezien naar de vervulling van de Goddelijke beloften. Maar wat zien we? Dat het door de onmogelijkheid heenging. God werkt altijd maar door de onmogelijkheid heen. Het gaat altijd door het afgesnedene heen van 's mensenzijde. En zo is het zeker en gewis ook bij deze herders geweest.

Ach, die mensen hebben daar in stilte de nachtwacht gehouden over hun kudde. Ze hebben met elkaar gesproken over dezelfde zaak. Daar zagen ze samen naar uit. Maar ze zullen ook wel dikwijls de uren stilzwijgende hebben doorgebracht. En dat ze dan hebben gedacht: "Och, we praten altijd maar over hetzelfde, maar we komen met alles nog geen stap verder".

Kijk, zulke mensen zijn die wachtende herders nu geweest.

2. Een predikende engel.

Maar nu wil ik u ook gaan bepalen bij een predikende engel. Want dan lezen we: "En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen."

Het woordje 'ziet' maakt ons opmerkzaam op het bijzondere, dat hier plaatsvond. Eén van de heilige engelen, die in een ontelbaar getal Gods Troon omringen, verscheen hier aan deze herders. Maar dit dient ook onze opmerking te hebben, omdat we er hier een bewijs van vinden, als die engel verscheen aan die herders, hoedat de Heere toch hun zuchten had gehoord en hen in hun uitzien en in hun verlangen had gadegeslagen. Hier kregen deze mensen regelrecht vanuit de hemel de boodschap van de geboorte van de Zaligmaker. Een meerdere bevestiging van het feit van Christus' geboorte kan er niet gegeven worden, dan hier in Efratha's velden. En daar worden we op gewezen.

En steeds weer zien we het in de Schrift, dat de engelen te vinden waren waar Christus te vinden was. Hier bij Zijn geboorte deden ze hun werk. Straks, als Hij verzocht zou zijn geweest in de woestijn, zouden de engelen toekomen om Hem te dienen. In de hof van Gethsémané werd van Hem een engel gezien om Hem te versterken. Bij Zijn opstanding zaten er engelen in het graf. Bij Zijn hemelvaart waren er ook weer engelen. Daar hebben we van gezongen bij de aanvang van ons samenzijn. Die engelen hebben Hem naar het binnenste Heiligdom van de hemel zien heenvaren. Was er dan niet meer de minste heerlijkheid te zien aan dat Kind, dat daar geboren was? Was er niets van de hemelse luister uitwendig aan dat Kind te aanschouwen? Er zou dan toch een gezant des hemels zijn, die uit de hemel nederdalen zou om het deze herders te doen weten dat de Christus was geboren; de Zaligmaker; de Zoon van God Zelf.

En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen ze, en zij vreesden met grote vreze. Ach, we lezen het iedere keer in de Schrift, dat als er een engel verscheen aan de Bijbelheiligen, ze met vreze zijn vervuld geworden. Hoe kwam dat dan? Wel, omdat die mensen ontdekking hadden. En omdat die mensen wisten, dat ze voor de Goddelijke en hemelse heerlijkheid, die afstraalde op die heilige engelen, geen ogenblik konden bestaan. Zo is dat hier ook bij die herders geweest. Maar dit is nu het wonder geweest, dat de engel het deze herders heeft doen weten, dat ze niet behoefden te vrezen, want zijn verschijning aan hen was niet tot hun eeuwig verderf, maar was tot hun eeuwige zaligheid.

Want een Persoon was in de wereld gekomen, Die de weg geopend heeft, waardoor een schuldig en een gans verdorven zondaar weer in de gemeenschap met een vlekkeloos heilig God kan worden gesteld, om in de gunst en in de gemeenschap van zijn Schepper de hoogste gelukzaligheid te mogen vinden. Welke heerlijke boodschap heeft de engel hier aan de herders gebracht.

Want u moet er over denken, wat het inhoudt, als er staat: "Vreest niet, want, ziet, ik verkondig u (eigenlijk staat er: ik evangeliseer u) grote blijdschap, die al den volke wezen zal." Zeker, de opmerking wordt nog wel eens gemaakt, dat hier niet gezegd wordt: *Alle volkeren*, maar *al den volke*. En dat is een oudhollandse uitdrukking. En die oudhollandse uitdrukking wil niet anders zeggen dan: het volk, het volk van Israël. Maar dan moet u de Kanttekening eens nalezen bij deze tekst. En weet ge, wat de Kanttekening zegt? De Kanttekening zegt: "Dat is het volk van God" En dan wijst de Kanttekening op Matthéüs 1: 25, waar we lezen dat de engel tot Jozef in de droom gezegd heeft: "Gij zult Zijn Naam heten Jezus; want Hij zal Zijn volk zaligmaken van hunne zonden."

En verder: Als we Calvijn nagaan over deze tekst, dan zullen we zien hoedat hij dan toch die tekst ook gelijk overbrengt op alle volkeren, omdat de Heere toch uit alle volkeren de Zijnen bijeen verzamelen zal.

Maar ach, mijn geliefden, het voornaamste voor deze herders is toch maar geweest wat de engel heeft gezegd: "Vreest niet, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal; namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. En dit zal u het teken zijn: Gij zult het Kindeken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe."

Dat werd persoonlijk. En het zal voor ons ook nodig zijn, dat het eens persoonlijk wordt. Anders kan het niet recht Kerstfeest voor onze ziel worden. Aan algemene verzoening ontbreekt het niet; vooral in deze tijd. En zeker ook op de Kerstdagen wordt het algemene verzoeningsliedje wel goed gehoord van: "Jezus is voor ons in de wereld gekomen. En wij hebben maar in Hem te geloven en dan zullen we de

zaligheid in Hem vinden." Dat is zeker waar! Maar het zal er toch op aankomen om dat geloof deelachtig te mogen worden. En dan bestaat dat geloof nog wel in iets anders dan wat men voor het ware geloof houdt. En dat hebben deze herders wel geweten. En ze hebben het met de boodschap van de engel op zichzelf ook nog niet kunnen doen, al zijn ze vol verwondering geweest en al is het hier een zalige plaats voor hen op aarde geweest. En al is het, dat ze in een zalige zielsgesteldheid zijn gebracht door de boodschap van die engel.

Maar de engel heeft gezegd: "En dit zal u het teken zijn: Gij zult het Kindeken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe."

Wat? Zal dan de Zoon van God zo op aarde komen? Ja, dat hebben deze herders mogen geloven. Dat is een wonderlijk geloof! Kijk, daar weet men over het algemeen nu net niet van met die algemene verzoeningsleer. Want het is wel waar dat men weet dat Jezus in een beeststal geboren is. En ja, het is nu niet alleen meer in de Roomse kerk, maar ook buiten de Roomse kerk, dat men een kindje wiegt. En zo moet dan het feit van Christus' geboorte worden herdacht. Maar wat voor betekenis heeft het ooit voor de ziel gekregen, dat Hij in een beeststal geboren is en in een kribbe gelegd en in doeken gewonden, zoals hier door de engel tot de herders is gezegd? En we weten verder de geschiedenis, want ik ga nu niet verder op de geschiedenis in. Maar als de engelen hun boodschap ook hebben gedaan in de engelenzang, dan zijn die herders het er met elkaar over eens geweest om maar dadelijk naar Bethlehem te gaan. Want dan lezen we, dat de herders tot elkander zeiden: "Laat ons dan heengaan tot Bethlehem en laat ons zien het woord, dat daar geschied is, hetwelk ons de Heere heeft kond gedaan" En zij kwamen met haast en vonden Maria en Jozef, en het Kindeken liggende in de kribbe.

En wat hebben dan die herders gedaan? Die hebben daar niet gezongen. Ze hebben de engelenzang gehoord. Daar wil ik nog even iets van zeggen. Zij hebben daar dat Kindeken aanbeden en ze zijn in stille verwondering weggezonden. Ze hebben daar in die kribbe meer gezien dan een gewoon mensenkind. Ze hebben daar de Zoon van God zien liggen. En dat in de menselijke natuur. En dat in zulk een diepe vernedering; in doeken gewonden. En dat als hun Zaligmaker, want zo moest Hij hen zaligmaken. Er was geen andere weg om tot de zaligheid te komen. En dat hebben ze mogen geloven. Maar daar hebben ze de zaligheid in gevonden ook. En zo hebben ze Hem als de Zaligmaker aanschouwd en zo hebben ze Hem als de Zaligmaker aanbeden. O, dat is toch wel een bijzondere plaats voor hen geworden. En we zullen zo toch ook eens in die stal en bij die kribbe moeten komen om waarlijk Kerstfeest te mogen vieren.

3. Een hemels gezang.

Maar we worden ook bepaald bij de engelenzang. "En van stonde aan was daar met den engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen."

Ik stip het nu maar even aan, want de engelenzang is van een rijke, diepe, dierbare en geestelijke inhoud. Het is wat geweest als eerst die ene engel zijn boodschap heeft gedaan en als er dan ineens vanaf dat ogenblik een menigte was van hemelse heerlegers, prijzende God. De engelen vormen geen ongevormde hoop.

Er wordt gesproken over heirscharen en legermachten der engelen. Zo heeft vader Jakob te Mähanaïm ook heirscharen van engelen mogen zien. We hebben ook van die heirscharen der engelen gezongen uit de 68^e Psalm. En er zijn ook nog verschillende ordeningen en rangen onder die engelen. Dat doet ons ook weer aan iets denken. We

weten dat Michaël een aartsengel is. En Gabriël heeft een hoge plaats, want die zegt: "Ik ben Gabriël, die voor God sta" Dan zijn er de cherubijnen en de serafijnen. En als de mens uit de hof van Eden was verdreven, dan heeft de Heere cherubs geplaatst aan de ingang van de hof van Eden om te bewaren de weg van de boom des levens. Waar waken die cherubijnen voor? Voor de handhaving van het Goddelijke recht. En de serafijnen roepen de heiligheid des Heeren uit, zeggende: "Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen."

Maar de cherubijnen waken in het bijzonder voor de handhaving van het recht. Daarom waren ze zo voorgesteld op het verzoendeksel, turende naar beneden. Begerig om in te blikken in die grote verborgenheid, dat een vloekende wet kon zwijgen onder het verzoendeksel. Begerig om in te blikken in die verborgenheid, dat God in de handhaving van Zijn gerechtigheid een schuldige en een verdoemelijke zondaar zaligt. Maar dan moet ge er eens over denken, wat het voor de cherubijnen ook is geweest, als die verborgenheid hen ontdekt geworden is.

"Van stonde aan was daar met de engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God." Hier kwam de ene bevestiging op de andere. Dat gaat nog zo in het leven van Gods volk. Als de Heere de waarheid van het evangelie gaat bevestigen in de ziel, dan mag de ene bevestiging nog wel eens op de andere volgen. En dan wordt de waarheid zo ontsloten voor de ziel. Maar ach, mijn geliefden, het is toch een bijzonderheid geweest, als daar een menigte van hemelse heirlegers was, prijzende God. En als daar een gezang gehoord is in Efratha's velden, zoals nooit op aarde is gehoord. De herders hebben vol verwondering toegeluisterd naar dat hemelse gezang. Die engelen, die daar gezongen hebben, waren geen gevallen engelen. De gevallen engelen hebben ook gezongen. Toen ze nog niet gevallen waren zongen ze ook. Als de aarde neerzank op hare grondvesten, zongen al de morgensterren tezamen vrolijk en al de kinderen Gods juichten. Dat waren al de heilige engelen.

Maar de gevallen engelen, die duivelen zijn geworden, zingen in der eeuwigheid niet meer. Maar deze engelen hebben hier gezongen. Ze hebben een heerlijk lied gezongen. En zo daalde eigenlijk de hemel hier op aarde neer. En het is dan ook voor de herders een hemel op aarde geworden, als ze zo die engelenzang beluisterd hebben. Maar ze hebben de inhoud ervan ook mogen leren verstaan. En het zal voor ons allen nodig zijn, dat we de inhoud daarvan leren verstaan. Ik stip het maar aan. Ere zij God in de hoogste hemelen. Het woordje 'zij' staat er eigenlijk niet. Het staat er tussen twee haakjes of schuingedrukt. Maar er staat eigenlijk: *Ere God*. Het is geen wens en het is geen opwekking om God te eren. Nee, hier wordt gezegd: "God wordt verheerlijkt. God komt aan Zijn eer." En dat door de diepe zondeval des mensen heen.

Laat ik het zo maar zeggen: Men kan er zich aan stoten, maar het is de waarheid: Hier is een zuiver Supralapsarisch lied gezongen door de engelen in Efratha's velden. Ze hebben ervan mogen getuigen hoedat God door de zondeval heen Zichzelf verheerlijkt in al Zijn aanbiddelijke en luisterrijke deugden. Zij zijn niet gevallen. Zij behoeven niet uit genade zalig te worden. Maar ze verblijden zich wel in het werk der zaligheid, waarin God op het allerhoogst verheerlijkt wordt. Dat is ook de zaligheid voor die engelen.

Trouwens: Zij zijn uitverkoren engelen. En in hun verkiezing vinden zij ook oorzaak en stof ten over om God te verheerlijken. Maar nu mogen ze ook stof vinden om God te verheerlijken in het zaligen van gevallen en verdoemelijke Adamskinderen.

Zo heeft God nu een weg geopend waardoor Hij op het allerhoogst verheerlijkt wordt. En dat in de vernedering van Zijn geliefde Zoon. Die was Zijn Zoon en werd Zijn Knecht. En Die kwam hier (dat was het doel van Zijn komst) om Zijn werk te doen en om aan het recht des Vaders te voldoen en om de wet volmaakt te gehoorzamen, opdat

er ook vrede zou kunnen zijn.

En vrede op aarde. Och ja, naar die enkele woorden uit de engelenzang wordt er veel gegrepen, vooral op de Kerstdagen. In al die Evangelisatieblaadjes, die er zijn en in wat je te lezen krijgt op het ogenblik. Vrede op aarde. Dat moet ons dan nog tot blijdschap zijn in een tijd van zoveel onvrede, vijandschap en beroering. Een tijd van beroering in de wereld; van beroering op godsdienstig terrein; van beroering in het kerkelijke leven. De engelen hebben toch gezongen: "Vrede op aarde"? Ja, ja, maar ze hebben niet van een uitwendige vrede gezongen, maar van een ware, geestelijke vrede. Er is geen vrede meer tussen God en de mens door de zonde. We hebben de wet overtreden. En nu kan een mens door een overtreden wet proberen tot de vrede te komen, maar zo zal hij niet tot de vrede kunnen komen. Die wet blijft hem vervloeken. Weet ge er ook iets van? Het zal zo nodig zijn, dat we dat bevindelijk aan de weet komen. En zo zal die wet ons doen weten, dat er hier van binnen niet anders dan vijandschap is te vinden. Want het bedenken des vleses is enkel vijandschap tegen God. Het onderwerpt zich de wet van God niet. Het kan ook niet. Maar de vijandschap wordt verbroken. En dat was de evangelische boodschap, die er lag in de engelenzang voor die herders: "Vrede op aarde" En dat, omdat God vijanden met Zich verzoent door de dood Zijns Zoons. En men zal eerlijk zalig worden door een rechte weg. Want:

*De bergen zullen vrede dragen,
De heuvels heilig recht;
Hij zal hun vrolijk op doen dagen
Het heil, hun toegezegd.*

Vrede op aarde. Vrede ook met de dieren des velds. Vrede zelfs ook met de heilige engelen. Vrede met een heilig God, Die vertoornd moet zijn op ons vanwege de zonde. Een vrede, die de ziel mag smaken door de afsnijding van alle eigen werk, als men gerechtvaardigd wordt uit het geloof en vrede bij God mag vinden door onze Heere Jezus Christus. En als God van boven het verzoendeksel van vrede gaat spreken tot de ziel. Het is nooit te zeggen in welk een zoete en zalige vrede de ziel dan mag delen. Dan heeft het recht niet meer te eisen en de wet niet meer te vloeken. "Wie zal er nog beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is; ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt."

Vrede op aarde. O, welk een onuitsprekelijke vrede is dat voor de ziel. Dan wordt men eerlijk zalig. Zeker zalig. En dat, omdat men naar het welbehagen Gods tot de zaligheid komt.

In de mensen een welbehagen. "Ge moogt niet uit het welbehagen opkomen", zeggen ze. Ach, ge weet niet wat ge tegenwoordig te horen krijgt. Men weet erover te filosoferen en te redeneren. En zelf zegt men dan: "Ja, ge moet achter de zaak staan, ook als predikant, om uit het welbehagen op te kunnen komen."

Ach, mijne geliefden, als ge niet uit het welbehagen opkomt in de prediking, waar komt ge dan uit op? Dan komt ge op uit een grond van 's mensen eigen werk. En dan wordt een mens in een weg van wettische vroomheid opgebouwd. Maar zo wordt ge toch niet zalig! Nee, in de mensen een welbehagen. O, God heeft geen oorzaak gevonden in de mens, waarom Hij hem tot de zaligheid verloor. Het is niet desgenen,

die wil, noch desgenen, die loopt, maar alleen des ontfermenden Gods.

Het eerste Evangelie is door God Zelf gepredikt. En toen heeft God al gesproken over verkiezing en verwerping in Genesis 3: 15: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar Zaad." Daar sprak God over verkiezing en verwerping, in de eerste evangelische belofte. En wij zouden moeten zwijgen over verkiezing en verwerping. Want dan zegt men: "Dan is er geen evangelie, als ge verkiezing en verwerping predikt. Ge moet de verkiezing maar verzwijgen" Dat doet Gods Woord niet. Dat hebben de engelen ook niet gedaan. In de mensen een welbehagen.

De Kerk wordt zalig omdat God het wil naar dat eeuwig, vrije welbehagen. Hij, Die in de wereld kwam, kwam om het welbehagen des Vaders te volvoeren. Dat welbehagen zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan. Hij heeft het gezegd tot Zijn discipelen: "Vreest niet, gij klein kuddeken, want het is Uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven."

En ik heb u zoeven gezegd: Als die herders bij de kribbe zijn gekomen, hebben zij niet gezongen, maar dan hebben zij aangebeden in heilige bewondering. En dan zijn ze in het eeuwig welbehagen weggezonden. O, hoe heeft toen die engelenzang weerklink gevonden in hun ziel.

In de mensen een welbehagen. Nu kunnen gevallen mensen nog tot de zaligheid komen door een rechte weg. En dat naar Gods wil en naar Gods welbehagen. Dat is het heilgeheim, dat aan Zijn vrinden naar Zijn vreêverbond wordt getoond. We zullen het zingen: Psalm 25: 7.

*Gods verborgen omgang vinden
Zielen, daar Zijn vrees in woont;
't Heilgeheim wordt aan Zijn vrinden,
Naar Zijn vreêverbond getoond.
d' Ogen houdt mijn stil gemoed
Opwaarts, om op God te letten;
Hij, Die trouw is, zal mijn voet
Voeren uit der bozen netten.*

TOEPASSING

"Hij zal den nooddriftige redden, die daar roept, mitsgaders den ellendige, en die geen helper heeft." Dat is gezegd in de 72e Psalm. Het moet onze opmerking wel hebben, dat in die 72e Psalm nu juist zo wordt gesproken over de ellendigen en over de nooddriftigen en over de ingezetenen van dorre plaatsen. Er wordt niet alleen over koningen gesproken, die zich voor Salomo zouden neerbuigen en hem geschenken zouden brengen, maar er wordt ook juist zo gesproken over ellendigen en over nooddriftigen en over behoeftigen.

*'t Behoeftig volk, in hunne noden,
In hun ellend' en pijn,
Gans hulpeloos tot Hem gevloeden,
Zal Hij ten Redder zijn.*

Dat hebben we nu weer even mogen horen. Zo moeten we die herders daar zien in Efratha's velden. Och, dan moet het voor ons een klare zaak zijn, dat deze herders behoorden tot de mensen, die werkelijk nog uitzagen naar de komst van Christus in het vlees. En dat ter onderscheiding van zovelen onder dat vrome Joodse volk, dat

echt geen rechte Messiasverwachting meer had. Men verwachtte alleen maar een Messias, Die kwam om een aards koninkrijk op te richten, en om te verlossen van het overheersend juk van de Romeinen. Anders niet. Die mensen zagen alleen maar op het uitwendige. En ja, dat is nu nog zo. Want dat kunt ge beluisteren uit alles, wat er klaargemaakt wordt over het Kerstfeit. Dat kunt ge lezen in de kranten. Zoiets zal de koningin in haar kersttoespraak ook wel weer gezegd hebben. Dat kunnen we zo wel weten van tevoren. Ja, het moet op een betere maatschappij aan natuurlijk. Vanzelf. De maatschappij moet beter worden. Dan moeten wij wat liever voor elkaar gaan worden. Ja, en dan moeten we niet zo egoïstisch zijn. En dan moeten we meer elkaars belangen behartigen en zoeken. We kennen al die praatjes wel. Dat zijn al die sociale praatjes. En zo zoekt men vrede op aarde. Ja, wat voor vrede! Een vrede, die men echt nooit vinden zal.

En dan laat ik de Middelaar, Die in Bethlehems stal geboren is, aan het woord. Hij heeft gezegd: "Ik ben niet gekomen om vrede te brengen op de aarde, maar het zwaard en om mensen tweedrachtig te maken tegen elkaar." Heeft Hij dat gezegd? Ja, dat heeft Hij gezegd. En dat konden ze nu juist niet verdragen. Maar dat is dan toch de waarheid. Want zo ligt het dan toch. Hij is niet gekomen om uitwendige vrede te brengen. Dat is gebleken toen Hij op aarde was. Ach, wat kwam er een beroering onder Zijn Eigen volk. En dat is doorgegaan, net zo lang totdat Hij aan het kruishout hing. Maar daar is geen vrede op gevolgd, maar wel het oordeel.

Wat is er gebeurd? Jeruzalem is verwoest. Dat weten we. Men heeft geweten, wat men gedaan heeft. Men heeft de Vrededorst aan het kruis gehangen. Uitwendige vrede gezocht en geen geestelijke vrede begeerd. En daartoe die Persoon des Middelaars niet nodig gekregen.

En och, dat oordeel, dat men over zichzelf heeft ingeroepen, zal doorgaan. Dat zien we ook doorgaan. Wat gaat er gebeuren met Israël? Zullen er nog niet zijn uit Abrahams zaad door God verkoren, gekend en bemind? Ja, Openbaring 20 geeft het ons wel te denken, dat de heilige stad zal worden omringd en benauwd. En dan zullen er misschien nog zijn, die uit de benauwdheid komen tot de erkenning van de ware Messias. En dan zal de Heere Zich er nog over ontfermen. Maar het kan allemaal in een kort bestek van tijd zijn. Geloof het maar. We leven in die tijd, die we in Openbaring 20 beschreven vinden. Dat heb ik altijd gezegd en geschreven en daar houd ik me bij: De duivel is uit de put des afgronds losgelaten.

En in plaats van vrede op aarde zien we niet anders dan beroering en ellende. In welk een vreselijke tijd moeten de Kerstdagen door ons worden doorgebracht. Dat moet iedereen wel erkennen. Dat ziet men wel.

Het is een bijzondere tijd. We denken aan alles wat er op de wereld plaatsvindt. Nu weer in Israël. Waar is er nog vrede? En dan behoeven we ook nog niet verder te gaan dan ons eigen land. Wat zien we dan veel onvrede. En dan zien we, hoedat de mens zich uitleeft. En dan zien we, dat er niet anders dan moord en doodslag wordt gepleegd. En dan zien we wie de mens door zijn zondeval geworden is en hoedat hij zijn gevallen staat openbaart. O, dan leven we wel in een zeer bange tijd. Maar als de engelen hebben gezongen over vrede op aarde, dan blijft dat toch van kracht. Want dat is toch een vrede, die er te vinden zal zijn in de ziel. En dat onder alle onvrede en onder alle onrust, die er is, als het werkelijk eens Kerstfeest voor de ziel mag worden.

Hebt ge nu nooit iets van de ware vrede in uw ziel gesmaakt? O, dan zie ik toch met diep medelijden op u neer. Niet vanuit de hoogte. Heus niet. Maar ik geloof toch, dat ik iets van die vrede mag kennen. Daarom heb ik er ook iets van mogen zeggen. Maar daarom gun ik het u zo van harte, dat ge toch ook eens in die vrede zult mogen delen. Ach, wat is uw Kerstfeestviering een arme Kerstfeestviering, als ge met een schone,

rechtzinnige belijdenis zo op de eeuwigheid aangaat. Elk jaar brengt de Kerstfeestviering u dichterbij de dood en bij de eeuwigheid. En misschien zijt ge er nu zeer kort bij en is het de laatste keer, dat ge die Kerstdagen beleeft. Straks geeft ge de geest om dan onbekeerd neer te zinken in die duistere nacht, waar eeuwige onvrede heerst. Waar ge in het gezelschap van duivelen en verdoemden moet verkeren. Waar men eeuwig elkaar benauwen zal. Waar geen vrede te vinden is voor de ziel. Ach, wat heb ik u nu toe te wensen? Dat ge de ware vrede eens zult mogen vinden. En hoe zult ge die nu vinden? Ik heb gezegd: De vrede ligt verbroken door onze diepe val en bondsbreuk. We staan vijandig tegenover onze Maker. We kunnen niet meer aan de zijde Gods komen. Maar daar brengt God nu een mens in een weg van ware schuldontdekking. En daar moet het komen om vrede te vinden. Dan kan God geen onrecht doen en dan kan Hij u geen kwaad meer doen. En dan zult ge Hem toevallen in Zijn recht, als Hij u voor eeuwig verdoemt. Dan komt daar vrede in mee, want daar houdt de Heere Zich niet verborgen. En dan zal de boodschap ook u gaan gelden, die we beluisterd hebben: "Vreest niet." O, wat een wonder, dat u nu niet hoeft te vrezen. Nee, zulke mensen hoeven niet te vrezen. Die de hel waardig worden, behoeven echt niet te vrezen. Die gaan niet naar de hel. Daar is de hemel voor geopend en daar is de Zoon van God voor neergedaald uit de hemel, opdat Hij hen tot de eeuwige gelukzaligheid zou brengen. Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. En Die is u geboren. O, dat is dat grote wonder. Zwijgen over het welbehagen? Nee.

*Waarom was het op mij gemunt,
daar zovelen gaan verloren,
die Gij geen ontferming gunt?*

In de mensen een welbehagen. Als dat niet waar was, kwam er niet één tot de zaligheid. En daarom: Als ik u dat predik, dan predik ik u het ruimste evangelie. God is niet bewogen geworden door het aanschouwen van de ellende van de mens, maar Hij is bewogen geweest in Zichzelf. Dat is Zijn welbehagen geweest, om Zichzelf zo te verheerlijken in Zijn aanbiddelijke deugden. En dan wordt Zijn eer de zaligheid der ziel. Ere zij God. God de eer in de hoogste hemelen. O, die God kan niet groot genoeg verheerlijkt worden en Die kan niet genoeg groot gemaakt worden. Zulk een God, Wiens eer de zaligheid voor de Kerk wordt.

O mijn geliefden, dat we zo de inhoud van de engelenzang mochten leren verstaan. Dan wordt het Kerstfeest voor de ziel. Hebben we nog een missende ziel? Is er bij ons nog een uitzien om nog eens te mogen delen in het volle heil, waarvan we gezongen hebben:

*Het heilgeheim wordt aan Zijn vrinden,
Naar Zijn vreêverbond getoond.*

De engelenzang zegt ons hoe God aan Zijn eer komt en de ziel aan de zaligheid. En hoedat God Zich in al Zijn deugden verheerlijkt. En dat dát de zaligheid der ziel wordt in het wegvallen van alles, wat van de mens is. Dat we zo de inhoud van de engelenzang zouden mogen verstaan. O, dan wordt het werkelijk Kerstfeest voor de ziel.

Ere zij God. Dan wordt Gods eer de zaligheid. Niet uw behoudenis. Maar de eer van God wordt de zaligheid der ziel. En daar moet het naartoe. Dan valt de mens er helemaal tussenuit. Dan gaat het niet meer om ons, maar dan gaat het om Gods eer. Op dat plekje weet God de mens te brengen, dat Zijn eer boven alles gaat.

Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde. O, dat brengt de vrede in uw ziel en de zaligheid in uw ziel. In de mensen een welbehagen. En dat zal dan de grond

zijn van uw roem. En dat tot in een eindeloze eeuwigheid. Amen.

6. Des Hogepriesters getuigenis aangaande Jezus' dood

Lijdensweken

En gij overlegt niet, dat het ons nut is, dat één mens sterve voor het volk en het gehele volk niet verloren ga. Johannes 11:50

Deze woorden verplaatsen ons in de gedachten in de vergadering van het Joodse Sanhedrin, die samengeroepen werd met het doel om Christus te doden.

Het wonderwerk dat Hij verheerlijkt had in het opwekken van Lazarus uit de dood, gaf daar aanleiding toe. We lezen dat er velen van de Joden door het aanschouwen van dit wonderwerk in Jezus geloofden. Maar sommigen van hen gingen tot de Farizeeën, en zeiden tot hen hetgeen Jezus gedaan had. Hierin wordt ons de tweërlei uitwerking weer voorgesteld die het woord der prediking heeft op hen die het horen. Het is een reuk des levens ten leven, of een reuk des doods ten dode. *Christus was gezet naar Simeons profetie tot een val en een opstanding veler in Israël, en tot een teken dat wedersproken zou worden.* De scheidslijn die door God van eeuwigheid getrokken is in verkiezing en verwerping, openbaart zich in de tijd in geloof en ongeloof. Waar Johannes ons mededeelt, dat velen door het wonder van Christus in Hem geloofden, daar geeft hij ons anderzijds een bewijs van de kracht des ongeloofs in degenen die verloren gaan. U moet het u eens indenken, zulk een wonderwerk van Jezus te hebben gezien in het opwekken van een dode Lazarus en dan tot de Farizeeën te gaan met het opzettelijk doel om Christus ten dood te laten brengen. U kunt er dus wel uit zien, hoe ver dat het in de moedwillige verwerping van de waarheid kan gaan. Bij zulke mensen is de consciëntie als met een brandijzer toegeschroeid. Kon Jezus wel meerder bewijs van Zijn waarachtige Godheid geven, dan dat Hij doden opwekte? O welk een verschrikkelijke verharding des harten openbaarde zich dan toch bij dat Hem verwerpende Jodendom!

We dienen er wel op te letten dat Gods Woord ons deze voorbeelden niet voor niets voor ogen stelt. Zeker, er zijn er geweest, die in hun onwetendheid de Heere der heerlijkheid gekruisigd hebben. Maar daar tegenover zijn er ook velen geweest die niettegenstaande de meest overredendste bewijzen van Zijn waarachtige Godheid, Hem overgegeven hebben in de dood. Toen tijdens Zijn kruislijden de zon werd verduisterd op het midden van de dag, waardoor duisternis kwam over de gehele aarde, zijn er nog geweest die toen het licht werd met hun gruwelijke spot zijn doorgedaan, zeggende: *Laat ons zien, of Elias komt, om Hem te verlossen.* Het voorhangsel des tempels is bij Zijn dood gescheurd van boven naar beneden, ja de aarde beefde en de steenrotsen scheurden en de graven zijn geopend en de heiligen zijn opgestaan, maar dat alles heeft de Joden in plaats van hen tot inkeer te brengen, nog in hun verwerping van Christus te erger doen doorgaan. Daar hebt u de mens in zijn totale doodstast en in zijn diepingekankerde vijandschap tegen God en Christus duidelijk ten toongesteld.

Zo is het met ons allen van nature. Al leven we ook onder de meest aangrijpendste openbaringen van de grootheid en de almacht Gods in de werken Zijner handen, zo in natuur als in genade, we blijven er dezelfde onder. Zij krachtigste prediking en de ernstigste roepstemmen kunnen er niet toe dienen om ons uit onze geestelijke

doodslaat te doen ontwaken. En hier openbaart zich niet alleen onze onmacht waar achter we zo gaarne wegschuilen, maar hierin openbaart zich onze bittere vijandschap tegen God en onze eigen zaligheid. En nu is het nog de algemene genade, waardoor we er, voor bewaard blijven om ons daarin uit te leven en waardoor we nog uitwendig onderworpen aan de waarheid kunnen zijn. Maar waar God in het bijzonder ook in deze tijden Zijn algemene genade zo gaat intrekken, daar zien we net zulk een schrikkelijke verwerping van de waarheid openbaar komen als bij het Jodendom. De ernstigste prediking en de krachtigste vermaningen en de meest overtuigendste bewijzen die God nog van de waarheid geeft, mogen er niet toe dienen, om die zuivere leer te aanvaarden, maar doen ons nog te meer in onze verwerping daarvan uit bittere vijandschap doorgaan. Voorzeker mijn geliefden, al zouden we ook thans nog de leer die wij prediken met wondertekenen bevestigen, ze zouden ons niet geloven. En al zou er ook iemand van de doden opstaan, ze zouden zich niet laten gezeggen.

De Farizeeërs hebben zo gauw als het kon, de Joodse raad bijeen geroepen. Kájafas was waarschijnlijk de voorzitter van deze vergadering. Op een buitengewone tijd werd deze raad samen geroepen, want er was nu toch wel een bijzondere aangelegenheid te bespreken, die het bijeenroepen van deze vergadering noodzakelijk maakte. Deze raad der zeventig stond in hoge achting bij het volk, als zijnde in Mozes' tijd door God Zelf al ingesteld. Het waren de zeventig oudsten van Israëel, wier uitspraak men als een Godspraak achtte. En wie zou nu ook niet verwachten dat zulk een hoge kerkelijke vergadering besluiten zal nemen die tot het welzijn en de geestelijke opbouw van de kerk zullen dienen. De grote massa van het volk is met eerbied voor deze raad vervuld en verwacht niet anders dan dat de besluiten die door die raad genomen worden overeenkomstig Gods Woord en tot welzijn van de kerk zullen zijn. Maar toch zal deze raad er zich nu juist mee bezig houden om zo gauw mogelijk Israëls Rechter en Wetgever en Koning aan het kruis te nagelen. Dat moet van deze Raad uitgaan want dan is het niet zo gauw te verwachten dat het volk in opstand komt.

Dat is in onze tijd nog zo. Wat de Synode beslist, daar legt het volk zich over het algemeen wel bij neer, al zou die Synode misschien wel besluiten om Rooms te worden. Men verwacht toch van de leraars als leiders des volks niet, dat zij het met de kerk een verkeerde weg in zullen sturen. Die leraars zijn allemaal Godzalige mensen, die het goede wel met de kerk zullen voor hebben. Maar hier in Johannes 11 zien we toch de leraars vergaderen om de Heere der heerlijkheid aan het kruis te nagelen. Dat de eeuwige Zoon van God, de grote Leraar der gerechtigheid en de getrouwe Hogepriester over het huis Gods straks zal hangen aan het vloekhout, dat zal van deze hoge Joodse kerkelijke vergadering zijn uitgegaan. Het staat er ons alles niet voor niets beschreven. Gods woord kan in deze tot waarschuwing zijn voor degenen die in blindheid zich aan hun kerkelijke leidlieden overgeven, als ook tot vertroosting voor degenen die de voetstappen van hun grote Meester zullen moeten drukken en door de kerkelijke raad zullen worden uitgeworpen.

Christus Zelf had eigenlijk de Voorzitter moeten zijn van deze vergadering, want Hij was toch de grote Hogepriester naar Wie de hogepriester onder Israëel slechts schaduwachtig heenwees. Waar nu de grote Hogepriester Zelf in de wereld was gekomen, ware het toch betamelijk geweest als ze Hem met de uitbundigste blijdschap en vreugde op hun hoge kerkelijke vergadering hadden ingehaald en Hem de vergadering hadden laten presideren, om dan zelf als heilbegerige leerjongens aan Zijn voeten te zitten.

Maar nee, op deze hoge Joodse vergadering zal de voorbeeldige hogepriester het heft

in handen hebben en over de tegenbeeldige Hogepriester, van Wie hij slechts een schaduwbeeld was, het vonnis vellen. Een schaduwbeeld was die hogepriester van Christus over Wiens lot nu op deze vergadering moest worden beslist. Al wat er ook aan de buitenkant aan die hogepriester te zien was, gaf hem een indrukwekkend en eerwaardig voorkomen want immers die heilige en hoogwaardige priesterkleding die hij aanhad, was een schaduwachtige voorstelling van de hogepriesterlijke bediening van Christus. Een gedaante van Godzaligheid had die hogepriester dus wel. Het was alleen zo erg dat er onder die kleding een hart zat dat net als de witgepleisterde graven vol was van roof en doodsbenederen. Zo kan men dus in de schijn heel wat vertonen en zo kan men onder vele mooie woorden wel de indruk maken van een mens die de gangen van het geestelijke leven grondig kent en verstaat, terwijl onder dat omhulsel niet anders dan de dood te vinden is. Dat is het ergste, als het volk door leraars geleid wordt, die onder een schijn van onderwerpelijke rechtzinnigheid slechts dood-voorwerpelijk zijn en niet eerder rusten dan dat ze het ware leven zullen hebben uitgeroeid.

We wonen nu in onze gedachten deze raadsvergadering verder bij. Er stond een belangrijk punt op de agenda, of misschien stond het nog niet eens op de agenda. We lezen echter dat men een grote ophef maakte, want de zaak die nu de aandacht moest bezig houden was van het grootste gewicht. De overpriesters dan en de Farizeeën vergaderden de raad, en zeiden: *Wat zullen wij doen? Want deze Mens doet vele tekenen.* “Wat zullen wij doen?” zo vragen ze. Hier moest wat gedaan worden. Aan wat heen en weer praten met elkander had men nu niets. Er moest gehandeld worden, want als dat zo door moest blijven gaan met die Jezus van Nazareth, dan zou daardoor het volk in het grootste gevaar gebracht worden. Tot nog toe hadden ze zeker nog niet genoeg gedaan. Het was zeker nog niet genoeg, dat ze Hem gedurig hadden tegengesproken, Hem lagen gelegd en zoeken te doden? Nee, ze hadden steeds nog niets gedaan. Ze beschuldigden nu zichzelf van traagheid, door nog steeds geen vast besluit te nemen tegen Jezus om Hem te doden. E. moest nu eens wat gedaan worden. Maar dan moesten er ook gronden en dus feiten zijn, waarop ze tot zulk een besluit konden komen om Jezus om te brengen door de dood. Welnu, de feiten worden nu genoemd. *Want deze Mens doet vele tekenen.*

Ja juist, deze Mens doet vele tekenen. Noem de tekenen maar op die Hij doet. Krankten heeft Hij genezen, kreupelen heeft Hij springende gemaakt, blinden ziende, doven horende, doden opgewekt. Noem nu eens een voorbeeld dat Hij een gezond mens ziek gemaakt heeft en een levend mens gedood. Neen, zulke tekenen zijn er niet. Hij zal dus om Zijn goetdoen moeten worden gedood en niet om Zijn kwaaddoen. Ja maar voor deze handel hebben zij een schijn van recht. *Indien wij Hem só laten geworden, zij zullen allen in Hem geloven, en de Romeinen zullen komen, en wegnemen beide onze plaats en volk.* Als dat dus zo door moest blijven gaan, dan zou straks heel het volk nog gaan geloven dat Hij waarlijk de Messias was en men zou Hem tot Koning uitroepen en revolutionair gaan handelen tegenover de Romeinse overheersing, met dat gevolg dat de Romeinen zouden komen en stad en tempel zouden verwoesten en het volk misschien in gevangenschap wegvoeren. Dit moesten ze door Zijn dood zien te voorkomen. Maar, ... dit zou hen juist door Zijn dood overkomen. Zijn dood zou die gruwel der verwoesting niet verhinderen, maar juist bevorderen. En door Zijn dood zouden juist de Romeinen nog in Hem gaan geloven, daar straks door de prediking van de gekruiste Christus in het bijzonder de heidenen tot de kennis der zaligheid zouden worden gebracht. Ja Zijn dood zou de ondergang juist worden van het Joodse volk dat aan de wraak van Zijn vergoten bloed die het

over zichzelf ingeroepen heeft, niet ontkomen zou. Maar Zijn dood zou ook tot het leven en de behoudenis dienen van Zijn uitverkoren volk waarvoor Hij Zich in de dood zou overgeven.

Daarvan nu heeft Kájafas in onwetendheid moeten profeteren. *En een uit hen, namelijk Kájafas, die deszelve jaars hogepriester was, zeide tot hen: gij verstaat niets; en gij overlegt niet, dat het nut is, dat één mens sterve voor het volk, en het gehele volk niet verloren ga.*

Op een hooggevoelende toon heeft hij met deze woorden de leden van de Joodse raad hun onwetendheid voor ogen gesteld. Het schijnt, dat ze het in die Joodse raad nog niet zo erg met elkander eens waren en dat ze nog niet zo durfden door te tasten. Jozef van Arimathéa en Nicodémus zullen al vast een spaak in het wiel geweest zijn. Zij hebben niet mede bewilligd in deze raad. Vandaar dat er nog al over en weer geredeneerd schijnt te zijn geworden. Maar Kájafas heeft daar een einde aan gemaakt. Het zou er nu waarlijk nog op gaan lijken, dat de raad tot het besluit zal komen om Jezus vrij te laten gaan. Dat moet Kájafas voorkomen. Hij zal met krachtige redenen Hun wel aan het verstand zien te brengen dat het noodzakelijk is, dat deze Jezus van de aarde wordt opgeruimd.

Gij verstaat niets, zo zegt hij. Hij was de man die het verstond. Maar hij verstond er ook niets van, al heeft hij ook onwetend de waarheid gesproken. Ja niet alleen heeft hij onwetend de waarheid gesproken, maar als hogepriester heeft hij dit moeten zeggen. Want er staat zo uitdrukkelijk bij: *En dit zeide hij niet uit zichzelf; maar, zijnde hogepriester deszelve jaars, profeteerde hij, dat Jezus sterven zou voor het volk; en niet alleen voor dat volk, maar opdat Hij ook de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot één vergaderen zou.*

Kájafas heeft het echter niet zo bedoeld, alsdat hij nu in onwetendheid naar waarheid van Christus profeteerde. Hij heeft het zo bedoeld dat het nodig was dat Christus gedood zou worden omdat hij een gevaar was voor het volk. De woorden echter die Kájafas heeft gesproken zijn voor tweeërlei uitleg vatbaar. En het was God Zelf dan ook die zijn tong in deze zo bestierde, dat hij al heeft hij het zo niet bedoeld, toch naar waarheid heeft geprofeteerd aangaande de noodzakelijkheid van Christus' dood. Als hogepriester, staat er, profeteerde hij, dat Jezus sterven zou voor het volk. Het was dus niet alleen zo, dat hij door Goddelijke besturing dit woord sprak dat voor tweeërlei uitleg vatbaar was, maar in zijn ambt als hogepriester werd hij er door God toe gebruikt om alzo naar waarheid van Christus te profeteren. We hebben er hier dus in hem evenals in Bileam een treffend bewijs van, hoe dat men er onder de algemene verlichting van Gods Geest nog toe gebruikt kan worden om in onwetendheid der waarheid getuigenis te geven. O welk een verschrikkelijke zaak, om evenals Kájafas zulk een hoogwaardig ambt te bekleden en wellicht in dat ambt nog door God als middel in Zijn hand gebruikt te worden tot bekering van anderen, maar zelf vreemdeling te zijn van het werk der zaligheid en als een bittere vijand zich daartegen te openbaren!

Er wordt maar al te weinig rekening mee gehouden hoe ver het onder de algemene verlichting van Gods Geest wel gaan kan. De gaven worden veelal voor genade aangezien, maar alle gaven zijn nog geen genadegaven. Een ouderling kan in zijn ambt soms kostelijke gaven hebben en daar de gemeente zelfs mee stichten en toch vreemdeling van de genade zijn en soms een uitgesproken vijand van Gods ware volk. Ook Saul strekt ons tot een bewijs er van, dat men naar waarheid profeteren kan, zonder deel te hebben aan de zaligheid. „Is Saul ook onder de profeten?” Zo heeft men gevraagd. En ongetwijfeld is ook Judas in het openbaar in de Naam van Jezus

opgetreden. En Gods woord zegt het ons zelf, dat men te dien dage zeggen zal: *Heere, Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam duivelen uitgeworpen, en in Uw Naam vele krachten gedaan? Maar Hij zal hun openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt!*

Laat ons echter nu de rijke inhoud van Kájafas' profetie op zichzelf wat nader trachten na te gaan. We vinden daarin een getuigenis aangaande de noodzakelijkheid van Christus' dood. Ja als Borg wordt daarin van Christus gesproken. Het was nut dat één mens stierf voor het volk.

Hij moest sterven in de plaats van dat volk. In de plaats van Zijn uitverkorenen. Voor hen immers is Jezus Borg geworden en gestorven. Kájafas had het oog op het Joodse volk dat hij van een gewisse ondergang door Jezus' dood wilde bewaren. Maar de Heilige Geest spreekt hier door de mond van Kájafas over het uitverkoren volk van God. Daar worden we immers met nadruk nog eens bij bepaald, als er zo bij staat: *En niet alleen voor dat volk, maar opdat Hij ook de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot één zou vergaderen.* De kanttekeningen zeggen daarvan: „Dat is, de uitverkorenen, uit alle volken door de ganse wereld.” Jezus' dood geldt dus Zijn uitverkorenen. Daar behoeven we niet om heen te draaien. Onze kanttekening heeft daarom zoveel waarde, omdat daarin in de bloeitijd van Nederlands kerk steeds met duidelijke en klare woorden over de uitverkiezing is gesproken door onze vaders. Men zou tegenwoordig dat woord niet meer mogen gebruiken. Maar Gods woord spreekt daar duidelijk van en daarom zwijgen wij daar niet over.

Voor de uitverkorenen is Jezus Borg geworden. Zij zijn in Hem als het Hoofd van het verbond der genade begrepen. Door één mens is de zonde in de wereld gekomen en door de zonde de dood. En nu moest ook één Mens sterven voor het volk, dat is, voor degenen die in Hem begrepen zijn en dat zijn de uitverkorenen. Omdat wij allen in een verbondshoofd gevallen zijn, kunnen we nog zalig worden. De duivelen kunnen niet zalig worden, omdat zij zonder een verbondshoofd allen voor zichzelf vielen. Maar bij de mens kan nu een overdracht van schuld plaatsvinden van het ene verbondshoofd op het andere Verbondshoofd.

Maar dit tweede Verbondshoofd moest daarom ook sterven. De dood is Gods rechtvaardige straf op de zonde. Die dood zijn wij allen in Adam onderworpen. En geen verlossing is er uit onze diepe ellende mogelijk, dan door volkomen voldoening aan Gods recht in het ondergaan van de geëiste straf. Daarom moest de Borg Jezus de dood in. Het kon met niet minder. Als u ooit de gerechtigheid Gods klaar gepredikt wilt zien, dan kunt u dat zien in Christus' dood. Geen verlossing dan door recht! Geen verzoening dan door voldoening!

Daarom is die leer zo dierbaar waarin Gods recht verhoogd wordt, want zo kan de dierbare waarde van Christus' borgtochtelijke dood pas recht naar voren komen. Dat zal in de weg der waarachtige bevinding door Gods volk ook niet anders gekend worden. Kennen we niets van Gods recht, we kennen ook niets van de noodzakelijkheid van Christus' dood. We kennen dan ook niets van de dierbare waarde daarvan. We hebben dan nooit ons eigen werk als waardeloos gezien en het werk van Christus heeft nooit alle waarde voor ons gekregen. Dan verstaan we óók niet, dat het nut was, dat één Mens stierf, voor het volk, opdat niet het gehele volk zou verloren gaan. Dan is onze verwachting van ons eigen werk nimmer afgesneden. Dan heeft een gekruiste Christus voor ons nooit de minste waarde gekregen.

Maar die gekruiste Christus zal voor Gods volk waarde krijgen. Ze zullen er wat van gaan zien, dat het nu met niet minder kon dan dat de Zone Gods de dood inging. Zo

ontdekt zich daarin de grootheid van onze schuld en de gruwelijkheid van onze val. Zonder die ontdekking aan de zonden en dat in het licht van Gods volmaakte Wet en heilige vlekkeloze deugden, kennen we de gruwelijkheid van de zonden niet. Dan hebben we ook nooit ons zelf recht leren verfoeien vanwege onze zonden voor het heilig oog van God. Dan zijn we dus nooit waarachtig verootmoedigd en vernederd geworden. Dan zijn we nog nooit in de diepste afschuw van onszelf voor Gods voeten neergezonken. Dan hebben we ook nog nooit een plaats leren kennen, waar we het met ons ganse hart billijken konden dat we rechtvaardig verloren gingen. En dat is het juist wat God Zijn volk leert. Zo brengt Hij hen in de totale onmogelijkheid van hun kant om nog ooit zalig te worden. Niemand van hen zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen.

David heeft eens uitgeroepen bij de dood van zijn zoon Absalom: *Och dat ik voor u gestorven ware! Absalom, mijn zoon!* Maar David kon voor Absalom niet sterven. Gewis, hier heeft David het gevoeld, wat of het zeggen wilde dat Absalom buiten de toerekening lag van de dood van de meerdere David en daarom onherroepelijk verloren was. Niemand anders kon voor de zonden betalen, dan Die meerdere David. Hij kon alleen door het ondergaan, niet alleen van de tijdelijke, maar ook van de eeuwige dood, aan de gerechtigheid Gods tot de verlossing van zijn uitverkorenen voldoen.

Zo is Hij de enige Middelaar en Zaligmaker en is de zaligheid in geen andere. Maar dan wordt Hij ook voor Zijn volk Die enige Held Die verlossen kan en Die de banier draagt boven tienduizend. Niemand is er zo dierbaar als Hij. Alle middelaars buiten Die enige Middelaar vallen weg. Och dat Hij toch meer onze Liefste was. Dat alle mensenverheerlijking toch eens weg mocht vallen bij het aanschouwen van de heerlijkheid van Die Persoon. Alle mensen liggen toch in Adam verdoemelijk voor God. Wie we ook zijn, maar we moeten toch door Deze enige het hart ontdekt, daar wordt Hij de Zijnen ook Middelaar gezaligd worden. Waar Hij Zich aan dierbaar boven alles wat op de wereld is. Zo'n Middelaar is er maar één en waar al die uitverkorenen door Deze enige Middelaar zullen zalig worden, daar komen ze in hun getuigenis aangaande de heerlijkheid en dierbaarheid van Die Persoon ook met elkander overeen. Maar Jezus' borgstelling voor de Zijnen wijst ons ook op de nauwe gemeenschap die er tussen Hem en de Zijnen is.

Daarop worden we ook gewezen als er staat *dat Hij sterven zou, opdat Hij ook de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot één zou vergaderen.* Het zal worden één Herder en één kudde. Eén zijn ze met Christus uit kracht van eeuwige verkiezing, daar ze in Hem verkoren zijn. En zo zijn ze ook één met Hem uit kracht van Zijn borgstelling voor hen in het verbond, daar Hij voor hen allen zou voldoen aan de eisende gerechtigheid Zijns Vaders. Zo leed en stierf Hij voor hen alen, maar zo ook leden en stierven zij in Hem, omdat ze in Hem begrepen waren. Zijn lijden en sterven wordt hun dan ook toegerekend. Jezus eist op grond van Zijn verdiensten hun vrijpraak van de Vader op. O die kracht van Zijn verdiensten, zoals die gekend zal worden, als ze Hem als Die voor hen tussentredende Middelaar bij de Vader zullen aanschouwen om te eisen dat zij op grond van Zijn betaling vrij uit zullen gaan. Hoe noodzakelijk is het om zo de waardij van Zijn zoen en kruisdood te leren kennen!

Het woord van Kájafas heeft ook tot ons zoveel te zeggen: *Gij verstaat niets; en gij overlegt niet, dat het ons nut is, dat één mens sterve voor het volk, en het gehele volk niet verloren ga.* Mocht dat toch eens meer de overlegging van onze ziel uitmaken. We houden ons nog aan zoveel vast dat daar buiten is. In dit woord van Kájafas ligt zo'n totale afsnijding verklaard van alles wat buiten dat verzoenend werk des

Middelaars omgaat. Het is toch zo, dat Kájafas zeggen wil: ge houdt u nu wel met veel beredeningen bezig om mogelijk nog een andere weg te zoeken tot het behoud des volks, maar er is maar één weg. Als Deze niet sterft is het volk verloren. En zeker Kájafas heeft het zo niet bedoeld, maar daar het er zo opzettelijk bij geschreven staat, dat hij dit als hogepriester sprak, mochten wij toch zien wat of de Heilige Geest ons met dit getuigenis te zeggen heeft. We zullen het met niet minder kunnen doen, dan met de toepassing van dat kruisrantsoen van Immanuël aan onze ziel. Onbevredigd blijft de ziel met alles wat daar buiten is. Hoe menigmaal is ze toch gans verkeerd werkzaam. Hoe zoekt ze altijd nog maar vrede buiten dat bloed! Maar de ziel komt niet tot de rust, met al waar dat ze zich mee bezig houdt, omdat de wet niet zwijgt als alleen in dat bloed. Dat is het enigste waar dat het met de ziel naar toe moet. Hoe houdt ze zich dan toch op in duizend zijwegen, zoekende rust waar die niet te vinden is. Nee ziel, ge overlegt maar niet bij u zelf dat het nut is dat één mens sterve voor het volk, opdat niet het gehele volk verloren ga. En ge zijt ook nog maar al te zeer gerust buiten dat enige Slachtoffer voor de zonden. En de Vader heeft toch met niet minder kunnen doen. O, als daar buiten eens alles weg mocht vallen, hoe zou in één ogenblik uw oog verlicht worden om die verborgenheid van het werk der zaligheid voor u opgelost te zien. Hoe zou in één ogenblik de zoetste vrede en de zaligste rust uw deel worden. Daar zal het gebruis der zee bedaren en de ziel stil worden van alle beroeringen, waar de wet niet meer vloekt en het recht niet meer eist en de verklager der broederen wijken moet. Maar daar zal ook de rijke waarde van dat borgtochtelijke sterven van de Middelaar zich ontdekken. O, die ziel zal het weten dat in dat recht des Heeren, waar ze zich weggezonden zag in de diepste ellende, niets anders haar tot haar verlossing heeft kunnen dienen.

Maar dan ook opent zich de diepte van het lijden van Die Middelaar, waar de ziel het zien zal dat niet minder dan dat eeuwige helse lijden over Die Middelaar gekomen is en hoe dat Hij borgtochtelijk in die eeuwige verlatenheid voor de Zijnen is weggezonden. Zo wordt toch dat lijden en sterven van Die Borg onuitsprekelijk dierbaar. Maar nu mag ook die ziel zich één met Hem weten in Zijn verhoging. Eén wordt ze met Hem, daar ze van de Vader aan de Zoon gegeven wordt en door de Zoon wordt overgenomen en tot Zijn eigendom gemaakt. Zo mag de ziel zich ook de Zijne weten en met Hem door het geloof verenigd zijn. Zo worden die verstrooiden tot één vergaderd. Het ziet hier in onze tekst vanzelf op de toebrengring der heidenen. Maar de ziel gaat in haar bekommring van dat verstrooid zijn ook iets inleven. Zij die verre waren, worden nabij gebracht. O hoe ver kan toch de ziel er zich van af zien. Ver van God, ver van Christus en ver van Zijn volk. Als zo'n verstrooide ziet ze zich van het heil van Gods volk verstoken. Maar die verstrooiden worden bijeen vergaderd.

En dit wijst ons dan ook ten laatste op die gemeenschap der heiligen.

Voortvloeiende uit de gemeenschap die ze tezamen hebben aan Christus als het Hoofd. Ze geloven toch één heilige, algemene Christelijke kerk. En ze ervaren dat ook, als de gemeenschap met het Hoofd maar eens levendig mag zijn in hun ziel. En straks zullen ze voor goed tot één vergaderd zijn, als ze in de eeuwige gemeenschap met hun Hoofd gesteld zullen worden.

Tot aan de laatste dag zal Christus echter zo doorgaan om de verstrooiden tot één te vergaderen. Dat zijn de zovelen die nog onder dat zegel der verkiezing liggen. Hoe noodzakelijk is het toch om tot die verstrooiden te behoren. We zullen hier tot één vergaderd moeten worden. Neem aan de leer der verkiezing geen aanstoot, maar kruip er ook niet achter weg. U zult het met niet minder kunnen doen, dan als zulk een verstrooide vergaderd te worden. Nu kan dat nog en dat predikt onze tekst, ja dat

predikt ons Christus' dood. Maar straks kan het niet meer. En wat zal het dan zijn om buiten die toerekening van Christus' dood voor God te moeten verschijnen. Dan predikt ons Jezus' lijden wat of ons in de hel te wachten staat. Dat mocht ons eens aangrijpen, want we zullen toch die toekomende toorn geenszins ontvlieden, als alleen in dat bloed. Op grond daarvan ontvangt Christus Zijn kerk als het arbeidsloon van Zijn Vader. Christus is haastende om de verstrooiden te vergaderen. Hij rust niet eerder dan dat Hij Zijn ganse kerk bij Hem heeft. En mocht ook die kerk niet eerder rust dan totdat ze eens eeuwig in volmaaktheid tot haar Hoofd vergaderd zal zijn. Amen.

7. CHRISTUS' VERENIGING MET DE WIL VAN ZIJN VADER ONDER BANGE ZIELSONTROERING.

Nu Mijn ziel ontroerd; en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit deze ure. Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen. Vader, verheerlijk Uw Naam. Er kwam dan een stem uit de hemel zeggende: En Ik heb Hem verheerlijkt, en Ik zal Hem wederom verheerlijken. Johannes 12:27 en 28.

Het zou niet lang meer duren, of het zwaarste van Christus' lijden was gekomen. Hij had Zijn koninklijke intocht reeds in Jeruzalem gedaan. Het scheen er op te gaan lijken dat Hij een aards koninkrijk zou oprichten. Een grote schare had Hem met gejuich ingehaald. Ook waren enige Grieken die tot het feest opgekomen waren, die hun begeerte te kennen geven om Jezus te zien. Maar als Hem dit door Andréas en Filippus te kennen gegeven werd, heeft Hij geantwoord: *De ure is gekomen, dat de Zoon des mensen zal verheerlijkt worden. Voorwaar; voorwaar zeg Ik u: Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft zo blijft hetzelfde alleen; maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort.*

De gedachte echter aan dat bittere lijden en sterven deed Christus nu zeer ontroeren in de ziel. Nu is Mijn ziel ontroerd, zo horen we Hem hier zeggen. In de hof van Gethsémané heeft Christus moeten klagen dat *Zijn* ziel bedroefd was tot de dood toe. Maar nu reeds is Zijn ziel ontroerd geworden. Deze tekst spreekt dus over Zijn lijden naar de ziel. Het zwaarste lijden is het lijden Zijner ziel geweest. Waar de mens in ziel en lichaam gezondigd heeft, heeft de Borg ook in ziel en lichaam de straf op de zonde moeten dra gen. Hij had daarbij een gewone menselijke ziel, waarin Hij behalve de zondige, alle andere aandoeningen onderworpen is geweest. En dan is Hij doorgaans vele benauwdheden en beroeringen naar de ziel onderworpen geweest. Er is ook wel eens vreugde n Zijn hart geweest, want in Lucas 10 lezen we: *Te dier ure verheugde Zich Jezus in de geest.* Maar verder waren Zijn dagen hier op aarde dagen der wolken en der donkerheid.

Zo moest Hij nu klagen dat Zijn ziel ontroerd was. Waren er geen redenen tot die ontroering? Ja, daar waren vele redenen toe. Een vreselijk lijden stond Hem thans te wachten. Een onbeschrijfelijk lijden naar het lichaam. Hem wachtte de smadelijkste en de smartelijkste dood. Daarbij waren er zovele omstandigheden die Zijn lijden zeer verzwaarden. Hoe verraderlijk zou Zijn eigen discipel judas met Hem handelen. Petrus zou Hem verloochenen. Zijn eigen volk zou Hem verwerpen. Ja, de hoofden en leidslieden des volks, die Hem in de allereerste plaats voor de ware Messias hadden moeten erkennen en het volk dienaangaande uit de Schriften hadden moeten onderwijzen, zouden het volk aanhitsen om Zijn kruisdood. van Pilatus te begeren. En zo zou Hij straks In heidense handen vallen, om mishandeld en gedood te worden.

Dit alles was echter het ergste nog niet. Een veel zwaarder lijden stond Hem naar de ziel te wachten. Duivel en dood zouden Hem met al hun verschrikkingen bestormen, de last der zonden zou Hem drukken, de vloek der Wet zou Hem prangen en benauwen, ja, wat nog het zwaarste van alles was, de hittige pijlen van de toorn des Almachtigen zouden in Zijn boezem dalen. Hij zou gesteld worden in de eeuwige verlaten van Zijn Vader, onder de volle, ondeelbare, eeuwige toorn Zijns Vaders.

Was het wonder dat de Borg bij de gedachte hieraan ontroerd werd in Zijn ziel? O, welk een vreselijke benauwdheid kwelde hier de Vorst des Levens, ja Hem, *Wiens Naam*

sterke God, Vader der eeuwigheid is.

Van deze ontroering der ziel leren zij allen wat kennen die van die helse verschrikkingen geen vreemdelingen blijven. Die zullen weten onder welk oordeel ze zich door de zonden gebracht hebben.

Die zullen eens gaan gevoelen dat ze een ziel omdragen; een onsterfelijke ziel die voor een nimmer eindigende eeuwigheid bestemd is. Het zal hun niet onbekend blijven wat het helse lijden naar de ziel zal zijn. Dit zal immers toch het zwaarste van dat helse lijden zijn, dat men eeuwig van God verlaten zal zijn en onder Zijn volle, ondragelijke toorn zal moeten verkeren. Van dat helse lijden krijgen ze in de weg der overtuiging reeds een voorproefje, hoe smartelijk valt 't hen om zich van God gescheiden en verlaten te moeten zien. Hoe brandt Zijn toorn op hun ziel als een vuur. De zonden drukken op hen als een ondragelijke last. Welke helse verschrikkingen maken zich van hen meester onder satans benauwingen, terwijl een vloekende Wet en een veroordelende consciëntie hun steeds meer alle hoop op behoudenis ontnemen. Tevens is er een eisende gerechtigheid die voldoening vordert, betaling voor de schuld tot de laatste penning toe. Alle goedertierenheden Gods liggen verzondigd, zodat God die nu rechtvaardig onthouden kan. Zo zal de ziel het weten wat het zijn zal om in die eeuwige, buitenste duisternis weg te zinken, waar niet de minste lichtstraal van Gods gunst of goedertierenheid meer binnendringen kan. Daarbij leert men in die weg wat kennen van die eeuwige wanhoop, als geen uitzicht op verlossing meer zal overblijven.

In veel meerdere mate nu heeft Christus met dat helse lijden kennis gemaakt. Ja, het volle helse lijden heeft Hij moeten dragen. Zijn volk leert er maar iets van kennen, maar zal toch door zo'n weg er wat van weten wat de Borg om de zonden is onderworpen geweest. Zijn ziel is ontroerd geworden. Neen, dit was geen bewijs van zwakheid, maar wel van het schrikkelijke van het lijden dat Hem te wachten stond. Was Hij zonder aandoening gebleven, Zijn lijden zou geen lijden geweest zijn. Maar hier zien we de Leeuw uit Juda's stam sidderen en beven bij het naderende lijden. Hier moest Hij uitschreeuwen als een die baart. Het was alsof Hij nauwelijks wist wat Hij zeggen zou. En wat zal Ik zeggen? Hier keerde Hij Zich dus tot Zijn worstelende en benauwde ziel. Wat zou de Middelaar nu zeggen? O, hier was heel wat te zeggen! En toch, het was niet te zeggen. Wie zou hier met mensentong kunnen uitspreken de diepte van Adams zondeval, die de bron van zoveel ellende is in tijd en eeuwigheid? Hier moest Christus als de tweede Adam boeten wat de eerste had misdreven. Wat zou Hij zeggen? De gruwelijkheid van 's mensen val is onuitsprekelijk. Wat zou de Middelaar zeggen van zoveel zonden en ongerechtigheden Zijner keurlingen die Hij dragen moest?

Die zonden waren het immers die Hem plaatsten voor dat bloedige strijd en wostelperk Zijns lijdens? O, welk een oneindig gewicht van schuld werd hier op Zijn heilige ziel gelegd. De mens heeft niet goedkoop gezondigd. Dat zal hij weten als hij voor eeuwig vetoren gaat, maar dat zal hij ook weten als hem met een diepe gevoelige indruk een gezicht op het lijden van de Borg wordt vergund. Maar wat zou hier nu ook de Middelaar zeggen van Zijn eigen vrijwillige Borgstelling voor zulke hellewichten en goddelozen? Hoe zou die oneindige liefde die Hem van eeuwigheid Zich al gewillig voor hen als Borg deed intreden bij de Vader, uit te spreken zijn? O, wat was hier veel te zeggen van wat in eeuwigheid niet gezegd kan worden. Het zal in eeuwigheid slechts bewonderd kunnen worden.

Wat zou de Middelaar zeggen van Zijn Vader, Die Zich nu als een doorn en een distel met Hem in oorlog stelde? Wat zou Hij zeggen van die eeuwige liefde des Vaders tot de uitverkorenen die zich daarin openbaarde? Wat zou Hij zeggen van dat eeuwige Goddelijke welbehagen om Zich door zo'n weg in Zijn aanbiddelijke deugden tot de zaligheid der Zijnen te verheerlijken?

Jezus richtte thans ook Zijn aanspraak tot Zijn Vader. *Vader, verlos Mij uit deze ure?* Zou Hij dat zeggen? Nee, we vinden hier geen gebed om uit deze ure verlost te worden. Integendeel, we horen hier Christus Zelf zulk een afdoend en beslissend antwoord geven op deze vraag. *Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen.* Jezus had een ander gebed. *Vader, verheerlijk Uw Naam.* Hij bad hier niet om van Zijn lijden ontslagen te mogen worden. Dat heeft Hij in de hof van Gethsémané ook niet gedaan, als Hij daar bad: *Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan!*

Wel lezen we in Hebréeën 5 *dat Christus in de dagen Zijns vleses gebeden en smekingen tot Degene die Hein uit de dood verlossen kon, met sterke roeping en tranen geofferd heeft.* Zo heeft Hij wel gebeden om verlossing uit de dood, maar niet om verlossing van de dood. En dat Hij zó om verlossing heeft gebeden, blijkt uit de Oud-Testamentische gebeden die we van Zijn lijden in de Psalmen kunnen vinden. Immers horen we de Borg smeken in de 22^e Psalm: *Maar Gij, Heere, wees niet verre; Mijn Sterkte, haast U tot Mijn hulp. Red Mijn ziel van het zwaard, Mijn eenzame van het geweld des honds. Verlos Mij uit des leeuwen muil; en verhoor Mij van de hoornen des eenhoornen.*

Zo heeft Christus wel gebeden om uit die ure verlost te worden, maar niet om voor het verloop van die ure verlost te worden. Nee, die bange ure moest doorworsteld worden. Het was de ure waarin Hij wijnpersbak van de toorn Gods alleen moest treden. Was het wonder dat Jezus' ziel ontroerd werd? Hij moest doen waar engelen en mensen samen niet toe in staat waren. De ure der duisternis was voor Hem aangebroken. De verscheurende en brullende leeuw zag Hij de muil tegen Hem zich opensperren om Hem te verslinden. Zijn vijanden waren, al bezig te beraadslagen hoe zij Hem vangen en doden zouden.

De drinkbeker des lijdens werd thans op de hand gezet, om die te ledigen tot de bodem toe. Zo was de ure van Gods hittige toorn nu voor Hem gekomen, waarin Zijn eigen Vader als een strengeisend. Rechter een dadelijke voldoening vorderde van die grote schuld die Hij als Borg op Zich had genomen. Dit moest Hem doen zeggen: *Ik moet met een doop gedoopt worden; en hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij!*

En zo keerde Hij Zich nu tot Zijn worstelende ziel, onder de uitroep: *En wat zal Ik zeggen?* Wat woorden kon Hij vinden om Zijn benauwdheid uit te drukken? Waarheen zou Hij Zich wenden of keren? Wat zou Hij doen? Wat zou Hij zeggen? De Middelaar kwam, in de uiterste engte Hij moest voor voldoening zorgen. Hij werd als gedrukt tussen de schuld Zijns volks en het recht Zijns Vaders. Hij kon er niet tussenuit. *Als dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt.* Hij moest naar het welbehagen des Vaders verbrijzeld worden. Verbrijzeld moest Hij worden als dat hemelse Broodkoren. Maar Hij gaf Zich gewillig aan die verbrijzeling over. Onder deze bange zielsontroering, wendde Hij Zich in het gebed tot Zijn Vader. En wat zou Hij nu zeggen? *Vader, verlos Mij uit deze ure?* Nee, Hij onderwierp Zich in deze zielsbenauwdheid geheel en al aan de wil van Zijn Vader. Dat deed Hij ook in Gethsémané, als Hij daar uitriep: *Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede!* Hij wist wat die wil was. Hij wist waartoe de Vader Hem in deze wereld had gezonden. Maar Hij wist ook hoe Hij eigener beweging tot dat einde in de wereld was gekomen. Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen, zo sprak Hij. Dit was 't grote oogmerk van Zijn menswording. Hij kon niet meer terug en Hij wilde niet terug. En onder zulk een onderwerping aan de wil van Zijn Vader, wendde Hij Zich in deze zielsbenauwdheid in het gebed tot Zijn Vader.

We lezen van Hem, *dat Hij in zware strijd zijnde te ernstiger bad.* Hij is daarin Zijn volk ook tot voorbeeld geweest. Christus zocht het in Zijn benauwdheid toch in Zijn

gebeden bij Zijn Vader, al was het dat de Vader thans als een strengeisend Rechter van Hem voldoening vorderde. Hij heeft gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden. O, het is toch een zalig buigen onder de slaande hand Gods, als de ziel onder haar grootste benauwdheden en zwaarste aanvechtingen in onderwerping aan de Goddelijke wil zich toch tot Gods troon mag blijven wenden. Het kan zo menigmaal anders zijn. De vijandschap kan zo oprijzen uit de ziel dat men niet meer bidden wil. Dan aanvaardt men het kruis niet dat door God wordt opgelegd. En als er dan nog gebeden wordt, is het wel een bidden om van het kruis verlost te worden, maar niet om in het dragen van 't kruis gesterkt te worden. Waarlijk, het is een grote genade en wel een bewijs van zeer tedere Godsvrucht, om een slaand God in de handen te vallen en het onder de bitterste beproevingen te ernstiger in de gebeden tot Zijn troon te wenden. Dan wordt er wat van in de praktijk van Asaf beleefd:

'k Zal dan gedurig bij U zijn,
In al mijn noden, angst en pijn;
U ai mijn liefde waardig schatten.

Maar dan is er ook wat van dat kinderlijk geloofsvertrouwen in de ziel aanwezig. Dat doet met Job zeggen: *Ziet, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?* God zal met de beproeving zeker de uitkomst geven en zal niet verzocht laten worden boven vermogen. Maar het kruis moet gedragen worden zolang God het te dragen geeft. Christus kwam van het kruis niet af voor Zijn dood. En wel verwisselt God het kruis van Zijn volk, maar neemt het niet weg. Kruisdragers moeten Gods kinderen blijven tot het einde toe. Maar toch schenkt de Heere hier gedurig weer uitkomst uit de grootste noden. Echter wacht het steeds op Zijn tijd. En dan is het genade als men de weg waarin men door God geleid wordt wil lopen tot het einde toe, onder een stil uitzien naar een zalige uitkomst die God op Zijn tijd schenken zal. God heeft met al de wegen waarin Hij Zijn kerk leidt Zijn doel op 't oog. Hij zoekt door alles heen Zichzelf op het hoogst te verheerlijken in de vernedering van het schepsel, maar dan ook tot zaligheid van het schepsel.

Christus wist dat, het in. Zijn lijden en sterven om de verheerlijking van Zijn Vader ging. *Vader verheerlijk Uw Naam!* Zo heeft Hij gebeden. Door die Naam Zijns Vaders hebben we te verstaan Zijns Vaders Deugden en volmaaktheden. God verheerlijkt Zijn Naam door Zijn deugden in Zijn werken te openbaren. Het grootste en voornaamste doel van Christus' lijden en sterven was de verheerlijking van Zijns Vaders deugden. Hoe waren die deugden door de zonde beledigd en ontluisterd. Zeker, God kan in de heerlijkheid Zijner deugden nooit iets verminderen. Als we spreken over een aanranding of ontluistering van Gods deugden, moeten we dat goed verstaan. De mens heeft door de zonde zich schuldig gesteld aan het Goddelijke recht. Dat recht moet zijn loop hebben en volkomen verheerlijkt worden, maar dan in het eeuwig verderf van de zondaar. Maar hoe zal God dan de heerlijkheid van Zijn andere deugden, als Zijn liefde en barmhartigheid kunnen openbaren? Hij kan buiten het recht om de schuldige zondaar niet genadig zijn. De deugd van Zijn barmhartigheid moet verduisterd blijven. God kan ten gevolge van de zondeval des mensen Zich niet meer in de heerlijkheid van al Zijn deugden aan de mens openbaren. De wereld ligt in duisternis weggezonden. Het licht van alle ware zaligmakende Godskennis wordt bij de gevallen mens ten enenmale gemist. Zo heeft de mens door zijn val Gods deugden ontluisterd en verduisterd.

Maar het werk der genade zien we die deugden weer in volle glans en luister hersteld. O welk een wonderlijke en zalige vereniging is daarin weer te vinden tussen die Goddelijke deugden! In het lijden en sterven van de Middelaar zou het blijken hoe oneindig groot de Goddelijke Wijsheid is, die Hem zulk een gepast middel heeft doen

vinden om zondaren genadig te zijn zonder krenking van Zijn gerechtigheid, ja in de volkomen verheerlijking van Zijn gerechtigheid. Die gerechtigheid heeft Hij volkomen gehandhaafd in de dood van Zijn eigen lieve Zoon. Hij heeft daarin doen zien hoe groot Zijn toorn tegen de zonde is. Maar tegelijk heeft Hij Zijn peilloze liefde in die dood op het alleruitnemendst geopenbaard. *Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft.* Maar ook Zijn onschendbare trouw en waarheid heeft Hij daarin doen blijken, bevestigende in de dood van de Middelaar wat reeds zoveel eeuwen te voren door de mond der profeten was voorspeld en door zoveel schaduwen was afgebeeld. Zo heeft Hij Zijn Naam in de kruisdood van Immanuël verheerlijkt.

Om die verheerlijking van de Naam van Zijn Vader heeft Christus nu gebeden, en dat onder die bange beroering van Zijn ziel. Zo bad Hij om die verheerlijking van de Naam van Zijn Vader, al moest dit geschieden ten koste van Zijn bloed en leven. Zo zeer ging Hem die eer Zijns Vaders ter harte, dat die Hem boven Zijn eigen leven dierbaar was. Maar hier zou ook blijken welke zalige overeenkomst er tussen de Goddelijke Personen was in dit werk der zaligheid.

Daar kwam dan een stem uit de hemel, zeggende: *En Ik heb Hem verheerlijkt, en Ik zal Hem wederom verheerlijken.* Bij de doop van Christus in de Jordaan en bij Zijn verheerlijking op de berg werd er ook zulk een stem gehoord. Wat een ontzaglijke stem is dit geweest, met zulk een sterk geluid, dat het een ieder wel van moest overtuigen dat dit de stem des Heeren was. De schare dan ook die daar stond en dit hoorde, zeide *dat er een donderslag geschied was.* Och ja, de vrome Joden hoorden altijd maar donderslagen. Bij Sinai's berg is er ook niet anders te horen. Maar al was deze stem wel even sterk en krachtig als het geluid van een donderslag, 't was nochtans een verstaanbare stem. Johannes heeft immers opgetekend wat deze stem sprak. *En Ik heb Hem verheerlijkt, en Ik zal Hem wederom verheerlijken.*

De Vader had Zijn Naam al vele malen en op velerlei wijze verheerlijkt vanaf 't ogenblik van de komst van Christus in de wereld. Hij had die Naam verheerlijkt door de engelenzang in Efrata's velden. Hij had die Naam verheerlijkt door Zijn eigen getuigenis bij de doop van Christus en op de berg der verheerlijking. Ook had Hij die Naam verheerlijkt door de prediking en de vele wonderwerken van Christus. Welk een getuigenis had Christus daarin gegeven van Zijn waarachtige Godheid.

Maar de Vader zou Zijn Naam wederom verheerlijken in de dood, opstanding en hemelvaart van de Middelaar. De zon zou verduisterd worden, de aarde zou beven, het voorhangsel des tempels zou scheuren van boven naar beneden, de graven zouden worden geopend, de doden zouden worden opgewekt. Een heidense hoofdman zou moeten uitroepen: *Waarlijk, deze was Gods Zoon!* De Vader zou ook Zijn Naam verheerlijken in de opwekking van Zijn Zoon, *want Hij is opgewekt tot heerlijkheid Gods des Vaders.* Rom. 6:4. En hoe zou de Vader ook Zijn Naam verheerlijken in Zijn hemelvaart, als Hij Hem de heerlijkheid zou geven die Hij bij Hem had, eer de wereld was. Die heerlijkheid die de Middelaar ontvangen zou, zou immers ook strekken tot de verheerlijking van Zijn Vader. Want zo lezen wij in Filip. 2: *Daarom heeft Hem ook God uitermate verhoogd, en heeft Hem een naam gegeven, welke boven alle Naam is; opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn. En alle tong zou belijden, dat Jezus Christus de Heere zij, tot heerlijkheid Gods des Vaders.*

Zo zou dus de Vader Zijn Naam verheerlijken in de toepassing van de door Christus verworven zaligheid. Als een volkomen Zaligmaker zou Christus niet alleen in de staat van Zijn vernedering de zaligheid zo duur verdienen, maar zou Hij ook vanuit

Zijn verhoogde staat de zaligheid toepassen. *Als Zijn ziel zich tot een schuldoffer gesteld zou hebben, zou Hij zaad zien. Hij zou de dagen verlengen en het welbehagen des Heeren zou door Zijne hand gelukkiglijk voortgaan.* Zo zou er tot aan het eind der dagen een uitverkoren geslacht zijn, een koninklijk Priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, om te verkondigen de deugden Desgenen Die het geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Zo verheerlijkt de Vader nu Zijn Naam als de vrucht van het vernederende Middelaarswerk Zijns Zoons in de roeping, wederbaring, rechtvaardiging en heiliging Zijner uitverkorenen.

God brengt Zijn Kerk tot de eeuwige zaligheid, waartoe Hij ze van eeuwigheid verordineerd heeft En daarin doet Hij Zijn heilige deugden en volmaaktheden op het allerluisterrijkst uitblinken. Maar eeuwig wonder voor degenen in wier toebrenging en zaligheid God Zijn Naam zo verheerlijkt. Die worden in kennis met Gods volmaakte deugden gebracht. Die worden uit eeuwige liefde door God opgehaald uit die staat van diepe ellende waarin zij van nature niet alle Adamskinderen verkeren. Zij leefden ook vervreemd van God en van de ware zaligheid, terwijl hun treden de hel vasthielden. Ze zouden nooit naar God gevraagd of gezocht hebben. Maar er is een ogenblik gekomen dat God hen op hun weg staande hield. Toen hebben ze gezien dat er een God was en dat er een eeuwigheid was. Ja, toen hebben ze gezien hoe ze tegen God gezondigd hadden en nu onder zulk een ontzaglijk oordeel lagen. En die hebben ook een tijd leren kennen waarin zij niet anders denken konden dan dat zij nooit meer bekeerd konden worden. God moest de zonden straffen en kon van Zijn recht geen afstand doen. Toen was er geen liefde voor hen bij. Hen wachtte niet anders dan Gods eeuwige toorn. Maar ze weten ook hoe er een ogenblik is gekomen dat God Zijn liefde uitliet in hun ziel, waar Hij ze een weg tot hun verlossing ontsloot. Dat wonder is zo onuitsprekelijk groot geworden, dat ze getuigd hebben *dat ze eeuwig zouden zingen van Gods goedertierenhéen.* Toen mochten de verheffingen Gods in hun keel zijn. Ze zagen dat de eeuwigheid er niet te lang voor zou zijn, ja er toe nodig was om God groot te maken en te verheerlijken.

Om die verheerlijking van Zijns Vaders Naam in en voor die uitverkoren kerk heeft Jezus in het hachelijkste van Zijn lijde gebeden. Hij gaf Zich gewillig ter verbrijzeling over opdat die Naam van Zijn Vader in het zaligen van die uitverkorenen zou verheerlijkt worden. Zo heeft Hij als Borg voor hen aan dat heilig recht voldaan.

Mocht zo dat Borgwerk toch eens rechte waarde voor ons krijgen. De discipelen waren er nog zo onwetend van. En de ziel kan er lange tijd ook nog zo onwetend van zijn. Maar we overdenken het nu weer wat het de Borg gekost heeft om voor de zonden te betalen en de Kerk vrij te kopen. Zo moest Sion door recht verlost kunnen worden en hare wederkerenden door gerechtigheid. Het moet op de verheerlijking van Gods deugden aan in ons leven. Dit moet de zaligheid onzer ziel worden. God wil Zich in al Zijn deugden doen kennen tot de zaligheid van de Zijnen. Dat is Zijn eeuwig welbehagen geweest. En de verheerlijking Gods moet het hoogste doel van de ziel worden. De kerk wordt zalig omdat God het wil. Hier verhoogt God Zich in Zijn loutere soevereiniteit. Dat snijdt al het werk van 't schepsel af. O hoe noodzakelijk is het om God zo recht in Zijn deugden te leren kennen. Om recht te verstaan dat we zonder enige onzer verdiensten. uit genade zalig worden. Dat had Jezus voor Zijn kerk op het oog, als Hij bad: *Vader, verheerlijk Uw Naam.* Alles moet als grond wegvallen buiten het volbrachte werk van de Middelaar. Er komt in het zaligworden niets van ons in aanmerking. Het zal alleen dat vrije Godswerk zijn dat daarin verheerlijkt wordt. Om dit goed te weten is het nodig dat we als een verdoemelijk zondaar alleen

op grond van de verdiensten des Middelaars gerechtvaardigd worden. Maar het ganse leven is er toe nodig om te weten dat, al wat van het schepsel is in het werk der zaligheid er buiten valt. Die gedurige, dadelijke en doorgaande ontdekkingen zijn. daartoe zo onmisbaar. Zo gaat het alleen op Gods eer aan.

Vader, verheerlijk Uw Naam. Hoe meer en hoe dieper we aan onszelf ontdekt worden, hoe meer we God de eer gaan gunnen. Maar hoe meer dan ook Gods eer verhoogd wordt, hoe meer zich daarin de zaligheid voor de ziel ontsluit. Het zal wat zijn voor die kerk om eeuwig die Naam te mogen groot maken en verheerlijken. Maar daar wordt hier wat van gekend. En daarin wordt ook die Middelaar dierbaar, Die in het bitterste van Zijn lijden die verheerlijking van de Naam Zijns Vaders op het oog had. Het is bij God Drie-enig er om gegaan om in dat werk der zaligheid Zich op het luisterrijkst te verheerlijken. Al wat van de mens is, valt schoon weg. Maar hoe dieper men aan zichzelf ontdekt wordt, hoe meer men zulk een Godverheerlijkende Waarheid gaat beminnen. En als het zo ook niet was, dan was er geen zaligheid. Als er iets van de mens aan toegedaan moest worden, was het eeuwig kwijt.

Van de waarheid van deze leer zullen we dan ook allen zielsbevindelijk wat moeten leren kennen. Al wat in de mens is, komt daar tegenop. We verkiezen liever een leer waarin aan de mens ook wat wordt toegekend. Zo denkt hij in een vrome weg tot de zaligheid te kunnen komen. Maar hij komt er voor eeuwig bedrogen mee uit. We zullen moeten leren wat het is om als een verdoemelijk zondaar uit genade zalig te worden. Een andere weg tot de zaligheid is er nooit geweest en zal er nooit te vinden zijn. Dit is de enige weg tot de zaligheid. Maar gelukkig dat er zo'n weg is. Een weg die dus leidt tot de eeuwige verheerlijking van God Drie-enig en tot lof, eer en aanbidding van het Lam Dat Zijn kerk Gode kocht met Zijn dierbaar bloed. Amen.

8. Een smartelijk afscheidswoord met een troostvolle belofte

Vóór Pasen

Nog een kleine tijd, en de wereld zal Mij niet meer zien; maar gij zult Mij zien; want Ik leef, en gij zult leven. Johannes 14 : 19

Hoe troostrijk heeft Christus Zijn jongeren nog toegesproken voor dat Hij door de dood van hen werd weggenomen. Toch hebben ze van die troost nog weinig verstaan, daar ze er alsnog geheel onwetend van betoonden te zijn dat Christus hen ging verlaten. We lezen in het 4e vers dat Christus gezegd heeft: *En waar Ik heenga, weet gij, en de weg weet gij. Maar toen was het Thomas die tot Hem zei: Heere, wij weten niet, waar Gij heengaat; en hoe kunnen wij de weg weten?* Dat Christus heen moest gaan tot de Vader, dat verstonden de discipelen nog maar niet. Hoe veelbetekenend was het dan ook voor hen als Jezus aan Thomas heeft geantwoord: *Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven. Niemand komt tot den Vader dan door Mij.* Dit antwoord van Jezus wijst ons op het grote doel van Zijn komst op aarde, om in de verheerlijking van Zijns Vaders deugden de kerk weer terug te brengen in de gemeenschap van de Vader. Daartoe is Hij de enige Weg, maar die enige Weg kon Hij alleen zijn door Zijn dood, opstanding en hemelvaart. Over Zijn dood, opstanding en hemelvaart, alsook over de troostvolle neerzending van de Heilige Geest heeft Hij tot Zijn discipelen in dit hoofdstuk gesproken.

Nog een kleine tijd, en de wereld zal Mij niet meer zien, zo sprak Hij in bovenstaande tekstwoorden tot Zijn jongeren. Ja het zou nog maar een heel kleine tijd zijn dat de wereld Hem nog zien zou. En dan zou de wereld Hem niet meer zien, als in de grote dag Zijner wederkomst als Hij verschijnen zal tot verschrikking en ontzetting van de goddelozen en allen die Hem versmaad en verworpen hebben. Maar tegenover dat ontzaglijke oordeel dat in Jezus' woorden opgesloten ligt voor de wereld die Hem niet gekend heeft, is het zeer troostelijk wat Hij Zijn discipelen beloofde, als Hij zei: *maar gij zult Mij zien.* Gaat het hele woord van God door en overal vindt u die scherpe scheidslijn die ons enerzijds de verkiezing en anderzijds de verwerping aanwijst. Die scheidslijn is reeds tijdens Jezus' omwandeling op aarde tussen Zijn discipelen en het Hem verwerpende Jodendom duidelijk openbaar gekomen. Al werd Hij ook door grote scharen gevolgd, er is een ogenblik gekomen, waarop Hij alleen met de twaalfen is overgeschoten en waarop Hij hen afgevraagd heeft: *Wilt gijlieden ook niet weggaan? Maar toen heeft Petrus Hem geantwoord: Heere, tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwige levens. En wij hebben geloofd en bekend, dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levende Gods.* En ook toen nog heeft Christus gewezen op de scheiding die er zelfs nog onder Zijn discipelen vallen zou, als Hij hun antwoordde: *Heb Ik niet u twaalf uitverkoren? En één uit u is een duivel.*

Maar hoe onverbrekelijk nu de band tussen Christus en die elf discipelen lag, daarvan geeft heel Johannes 14 zulk een duidelijk getuigenis. Die elf discipelen zouden Hem wederzien, al werd Hij nu ook door de dood van hen weggenomen en al zou de wereld Hem niet meer zien. Nee, Jezus heeft Zich na Zijn opstanding aan de wereld niet meer geopenbaard. Dat kon niet, want de wereld heelt geen deel aan Zijn dood en daarom ook niet aan Zijn leven. Aan het leven van Christus wordt immers het leven van Zijn kerk vastgemaakt, zoals Hij in het vervolg van onze tekst laat horen, als Hij zegt: *want*

Ik leef, en gij zult leven.

Vreemdeling is de wereld van dat leven dat alleen in de vereniging met de Persoon des Middelaars is te vinden. Wel hebben de Joden Hem in de staat van Zijn vernedering op aarde gezien, daar Hij onder hen Zijn omwandelingen heeft gehad. Heel deze weg van Zijn vernedering is echter een getuigenis tegen hen geweest, hen wijzende op de staat van hun diepe ellende, waar ze echter geen oog voor hadden, waarom ze zulk een vernederde Jezus ook niet begeerden. Verblijd waren ze dat ze van Hem af waren toen ze Hem gekruisigd hadden, maar ze zouden Hem dan ook niet wederzien totdat ze voor Zijn rechterstoel zullen gesteld worden.

Maar de discipelen die Hem in de staat Zijner vernedering toch als de waarachtige God hadden aanschouwd en door een geestelijke band van Goddelijke liefde aan Hem verbonden waren, die zouden Hem wederzien.

Och hoe spreekt toch heel die troostrede die we in Johannes 14 beschreven vinden van die innige verbinding die er tussen Christus en de gegevenen van Zijn Vader ligt. Voor hen ging Hij de dood in en voor hen stond Hij ook uit de dood op en voor hen zou Hij ten hemel varen en op hen zou Hij Zijn Geest uitstorten. Voor hen zou Hij ook plaats bereiden in het huis Zijns Vaders met de vele woningen, om hen dan ook tot Zich te nemen, opdat zij ook zijn zouden waar Hij is. Zo ziet ge daarin dus de band der vereniging tussen Christus en Zijn kerk uit de eeuwigheid vandaan, door de tijd heen, bestendig tot in alle eeuwigheid. Maar die liefde waarmee Hij Zijn discipelen van eeuwigheid al lief gehad had, zou zich gaan openbaren door een voor hen nog zo gans verborgen weg. Het zouden nog maar enkele ogenblikken zijn en dan zou Christus in de hof van Gethsémané gevangen genomen worden om overgeleverd te worden in de dood.

Nog een kleine tijd, zo sprak Christus tot Zijn jongeren. Steeds heeft Hij hen tijdens Zijn driejarig verblijf met hen op aarde, er op gewezen dat Hij sterven moest. Maar steeds hadden ze van de noodzakelijkheid daarvan nog niets verstaan. Dit verstonden ze ook nu nog niet, nu het nog maar een kleine tijd zou zijn en Hij zou Zijn ziel uitstorten tot in de dood. Och van de onwetendheid dienaangaande bij de discipelen, geeft Johannes 14 zulk een duidelijk getuigenis. Als Christus tot Thomas heeft gezegd dat Hij heen moest gaan tot de Vader, dan heeft Filippus gezegd: Heere, toon ons de Vader, en het is ons genoeg. Maar Jezus heeft hem geantwoord: Ben Ik zo lange tijd met ulieden, en hebt gij Mij niet gekend, Filippus? Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien.

Hebt gij Mij niet gekend, Filippus? Zo werd door Jezus gevraagd. Kende Filippus Jezus dan niet? Had hij niet drie jaren lang met Hem omgegaan? Toch vraagt Jezus aan hem: *en hebt gij Mij niet gekend, Filippus?* Hoe vreemd moet nog zulk een vraag velen in de oren klinken. Onder een Christendom dat de bevindelijke waarheid wil belijden, schijnt niets meer zoek geraakt te zijn dan de noodzakelijkheid van de kennis van een vernederde en verhoogde Middelaar. Waarlijk de meesten zien er nog net zo vreemd van op als hun zulk een waarheid voorgehouden wordt als de discipelen. Men weet dan hoogstens nog dat er bekeerde en onbekeerde mensen zijn, maar dat een mens met de kennis van een geopenbaarde Middelaar de dood in moet om een vernederde en verhoogde Middelaar te leren kennen, is voor de meesten toch een waarheid die ze niet volgen kunnen. Vandaar hoort men het onderscheid niet meer als door de één wordt opgebouwd wat door de ander afgebroken wordt. Ja men hoort wel dat de ene leraar wat dieper gaat dan de ander, maar daarom kan men hem ook niet begrijpen en als men dan nog een bevindelijke prediking wil horen, dan hoort men nog maar het liefste een prediking waarin men in de beginselen van het leven blijft

hangen. En zo raakt de kennis steeds meer zoek van die leer waarin Christus practikaal in de gangen van het bevindelijke leven als het enige fundament van de zaligheid gelegd wordt. Zo kan men ook bekeerd blijven met wat men beleefd en ondervonden heeft en men wordt er niet aan ontdekt dat er meer gebeuren moet.

En zeker er is een tijd in het leven van de zaligmakend geroepenen waarin ze het ook niet zien, dat al wat nu hun leven is, hun nog eens de dood zal moeten worden. In zulk een tijd hadden nu ook de discipelen geleefd en in dat leven hadden ze wel willen blijven delen. Maar o hoe scherp was dan toch eigenlijk de vraag die de Heere Jezus Filippus stelde: *Ben Ik zo lange tijd met ulieden, en hebt gij Mij niet gekend, Filippus?* Zo lange tijd, zegt Jezus. Hoewel de Heere Jezus Zelf het in die tijd voor die discipelen eens opgenomen heeft, als de Farizeeërs het hen kwalijk namen dat de discipelen van Johannes dikwijls vastten en dat zij aten en dronken, door er hen op te wijzen dat de bruiloftskinderen niet vasten konden zolang de Bruidegom met hen was, zo heeft Hij nu toch met deze vraag aan Filippus te stellen duidelijk doen horen dat er in heel dat genietend leven dat er nu achter hen lag, geen opwassen in de genade bij hen was gevonden. *Zo lange tijd, zegt Jezus, en hebt ge nu nog geen rechte kennis van Mij?* Gewis, de voorbeelden zijn er maar genoeg van dat men jaren lang in hetzelfde leven kan blijven hangen zonder ooit eens van die droesem gezuiverd te worden en er de noodzakelijkheid eens van te zien om eens tot een rechte kennis van Die Persoon des Middelaars gebracht te worden.

Het was nu echter nog maar een kleine tijd voor de discipelen en een ander leven zou voor hen gekomen zijn. Hier lezen we dat Christus gezegd heeft: *Nog een kleine tijd, en de wereld zal Mij niet meer zien*, maar in Johannes 16 lezen wij dat Hij tot hen gezegd heeft: *Een kleine tijd, en gij zult Mij niet zien*. Nee, de discipelen zouden Hem niet meer zien als Hij van hen zou weggenomen zijn. Hij ging heen tot de Vader om met het door Hem aangebrachte rantsoen voor het aangezicht des Vaders te verschijnen. Als de grote Hogepriester moest Hij door Zijn bloed de weg openen tot het binnenste heiligdom des hemels. Met niet minder zou voor de zonden betaald kunnen worden dan door de dood des Zoons Gods. De dood en het graf ging het met de Borg in. Het grote doel van Zijn komst op aarde stelde Hij hier Zijn discipelen voor ogen. Maar achter dat heilgeheim waren ze nog niet gebracht. Deze verborgenheid zou zich voor hen ontdekken, maar dan ook loer een weg waar ze niet op gerekend hadden. Een aards koninkrijk stelden ze zich nog maar steeds voor ogenblik een verlossing begeerden ze wel. Dan bleef Jezus bij hen en dan werden ze in een vleselijke weg behouden. Maar de weg lag anders en Jezus' koninkrijk was niet van deze wereld. De zaligheid bestond dus ook nog in wat anders, dan waar ze die nu in zochten.

Maar merk er dan eens uit op, dat als God het in ons leven op Zijn doel aan gaat werken, dat we dan als blinden geleid worden op wegen die we niet geweten en paden die we niet gekend hebben. Dan is er nog nooit één achter het geheim gebracht, die eerst niet een grote dwaas voor God geworden is. In deze weg die op het Goddelijke doel aanging, werden alle vleselijke overleggingen bij de discipelen te niet gedaan. Als ze Jezus niet meer zien zouden, zouden ze ook niets meer zien van al waar dat ze op gehoopt en geleefd hadden. O, die afgesneden zaak die God in het leven van Zijn volk doet!

Het is een smartelijke weg voor de discipelen geworden toen ze Jezus niet meer zagen. We lezen in het begin van dit hoofdstuk dat Hij tot hen heeft gezegd: *Uw hart worde niet ontroerd*. En enkele hoofdstukken verder: *En gij dan hebt nu wel droefheid*. En heeft Hij niet reeds lang van te voren gezegd dat de tijd zou komen dat

ze zouden vasten en klagelijk wenen? Heeft een Maria Magdalena niet wenende bij het graf gestaan? O het gemis van Die Persoon kan de ziel toch zo smartelijk worden. Het ontberen van haar vorige blijdschap en zaligheid kan haar wel eens een rede van zulk een bittere droefheid zijn.

Nee de weg die zich nu voor de discipelen opende, blijft Gods volk nog niet onbekend. Johannes 14 is een hoofdstuk dat in hun leven ook betekenis zal krijgen. De meesten zijn zo dom niet meer als de discipelen. Wat die discipelen niet begrijpen konden, dat weten zij allang, want het staat toch allemaal beschreven? Maar uit de geschriften van het Oude Verbond konden de discipelen het ook wel weten dat de Christus lijden en sterven moest en uit de doden opstaan moest. En ook had Christus het hun Zelf reeds meerdere malen gezegd. Maar wat Johannes 14 ons beschrijft, is de waarachtige praktijk van de kerk door alle eeuwen. Dat wordt nog de ervaring, dat de ziel Jezus niet meer ziet. Maar van wat er in Johannes 14 staat beschreven, geldt het ook wel in het bijzonder *dat ze het na deze zullen gaan verstaan*. O dan wordt het toch zo'n dierbaar hoofdstuk waar ze hun leven zo in terug vinden. Maar dan zijn ze er achter gebracht en dan is het licht opgegaan over die weg waarin ze met de discipelen zijn gebracht. O, dat wordt toch het uitzien van elke ware bekommerde ziel, dat ze er ook zo eens achter gebracht zal mogen worden. Want hoewel ze door onderwijs er wel een weinig licht over kan hebben gekregen, dat haar weg in die der discipelen getekend ligt, ze gevoelt met dat alles maar al te goed dat ze er niet uit is en vraagt daarom zichzelf wel eens af: zou dat nog eens ooit gebeuren? Zou ze Hem nog eens ooit wederzien? Ze ziet Hem immers niet meer en als het gevoel daarvan nog eens een weinig het hart aandoet, dan kan ze toch bij geen gevolgstrekkingen leven van dat dát de weg des Heeren met Zijn volk is, maar dan is er toch een uitzien dat wat de discipelen te beurt gevallen is, hun ook nog eens gebeuren mocht.

Maar gij zult Mij zien, zo heeft Christus tot Zijn jongeren gezegd. Als de wereld Hem niet meer zien zou, zouden zij Hem wel zien. O die scherpe scheidslijn die toch zo nauw uitgaat. Daar gaat men toch wel eens wat van aanvoelen, dat waar er zovelen zijn die Hem nimmer zien zullen, dat het dan toch het, wonder zo veel te groter zal maken als men bij diegenen zal behoren die Hem wederzien. Dan komt het er toch wel eens voor de ziel op aan en dan gevoelt ze het toch dat het ze net zo goed rechtvaardig onthouden als geschonken kan worden. Als het dan eens nooit gebeurt? Maar bij de gedachte daaraan moet de ziel van droefheid wegsmelten. Och die droefheid hebben die discipelen ook gekend. De wereld is er niet om bedroefd geweest, dat Jezus de dood inging. Maar de wereld zou Hem ook niet meer zien. Maar die discipelen die daar in droefheid neerzaten, die zouden Hem zekerlijk wederzien. Bij wie het waarlijk om Die Persoon te doen mag zijn, die zal Hem zien. Maar dat zal een wederzien zijn van Hem door de diepte van de totale afsnijding heen. Zo hebben de discipelen Hem weer gezien. Maar in die aanschouwing van Hem moest Hij Zich nader aan hen ontdekken en verklaren. Al zagen ze Hem immers na Zijn opstanding, ze kenden Hem niet. Maria Magdalena meende dat Hij de hovenier was. De discipelen dachten dat ze een geest zagen. Had Hij dan een ander lichaam als toen Hij met hen op aarde was voor Zijn sterven? Nee. Hij had hetzelfde lichaam, hoewel met andere hoedanigheden, daar het onsterfelijk en onverderfelijk geworden was. En toch kenden ze Hem niet. Die verhoogde Middelaar is de ziel toch zo verborgen. Die moet Zich nader ontdekken om Hem te aanschouwen in de glans van Zijn Goddelijke majesteit, als Die Overwinnaar over dood, hel en graf, Die van de Vader na al Zijn lijden en diepe vernedering eer en heerlijkheid ontvangen heeft en Die in Zijn verhoging Zich doet kennen als de Leeuw Die uit de stam van Juda is en Die waardig is geacht om het

boek van die Goddelijke raadsbesluiten te nemen en zijn zegelen te verbreken. Hoe schittert dan in die glans Zijner heerlijkheid de volkomenheid van die verlossing uit die Hij heeft aangebracht! Hoe zal er dan toch bij zulk een aanschouwing van Hem met Johannes iets van ervaren worden: *En toen ik Hem zag, viel ik als dood aan Zijn voeten*. In dat zien van Hem wordt de verborgenheid van Gods eeuwige raad ontzegeld. Daar vallen alle vleselijke gedachten aangaande die verlossing weg. Dat was het geheim waar de discipelen achter gebracht moesten worden. Het moet op een punt komen in ons leven waarin God en Zijn deugden alle waarde krijgen. Daar kan de verborgenheid van heel het werk der zaligheid ontsluit worden, waar het bij God om is gegaan, om Zich in de glans Zijner deugden door zulk een hoogverheven Goddelijke weg te openbaren en doen kennen tot Zijn eeuwige eer en de zaligheid der Zijnen.

O, wat is zulk een kennis van een verhoogde Middelaar dan toch anders dan de kennis van een vernederde Middelaar. Dan zien we Jezus, met eer en met heerlijkheid bekleed. Dat wordt een aanschouwing waarbij we vol verrukking aan Zijn voeten neerzinken. Dan zien we Hem als het middelpunt van Gods eeuwige raad, door Wiens hand het welbehagen des Heeren gelukkig voortgaat. Wat is zulk een zien van Jezus voor de discipelen toch anders geweest dan toen ze Hem zagen als Hij log voor Zijn sterven met hen op aarde was.

Opmerkelijk is dan ook, dat we na de opstanding van Christus lezen dat Hij iedere keer weer uit hun gezicht verdwenen was. Hoe werden die discipelen daardoor toch van die tastbare tegenwoordigheid van Christus afgebracht. Hoe wijst dat er op dat zulk een aanschouwing van Hem in Zijn verhoogde staat een geheel ander leven voor de kerk opent. Dat zulk een openbaring zo geheel anders is en de ziel juist afbrengt van al het tastelijke en beweeglijke om haar te doen zien dat de volkomen zaligheid in geheel iets anders bestaat dan in het gestaltelijk leven waarin de ziel het toch altijd nog gezocht heeft. Er is een tijd geweest in het leven van Gods volk dat ze ook zaligheid hebben gemaakt. Een zaligheid in het smaken van Gods liefde die zich uitliet tot de ziel, een zaligheid in de ontdekking van de Persoon des Middelaars en van de weg der verlossing in Hem, een zaligheid in de verwondering die er in de ziel was omdat ze het niet op kon dat dát voor haar was. En zeker het wordt in die tijd in de ziel waargenomen dat wat daar in gemaakt wordt een voorproef is in beginsel van die eeuwige zaligheid die de kerk voor na dit leven te wachten staat. En toch zal de kerk er achter komen dat de zaligheid nog in een andere verwondering bestaat dan omdat ik er één van ben. Waar de heilgeheimen van de Goddelijke raadslagen ontdekt worden, daar wordt God het Voorwerp der verwondering.

En dan lezen we ook zo opmerkelijk van de discipelen als Jezus Zich als opgestaan uit de dood aan hen openbaarde, *dat ze Hem aanbaden*. En ook als Hij opvoer naar de hemel lezen we: *en zij aanbaden Hem*. Zo wordt de zaligheid hen nader dan toen zij eerst geloofd hebben. Waar de hemelse gelukzaligheid in bestaat, namelijk om dat verheerlijkte Lam te aanbidden Dat in de troon zit. Er wordt in die aanschouwing van Die verhoogde Middelaar wat van ontdekt.

Zo zouden Zijn discipelen Hem dus weerzien. Wat is dat weerzien toch verrassend en verblijdend voor hun ziel geweest. Dat is toch een weerzien geweest van Hem Die toch hun ziel had liefgekregen. En hoewel ze Hem nu op zulk een geheel andere wijze zagen, was Hij toch Dezelfde als met Wie ze voor Zijn sterven op aarde hadden verkeerd. O, dat verblijdende weerzien van Hem als de kerk Hem aanschouwen mag als Die verhoogde Levensvorst Die door de kracht van Zijn alleen geldende bloedige

verdiensten de ziel vrijmaakt en als Die Goddelijke machtige Voorspraak intreedt bij de Vader. Dan is Hij Die grote Doorbreker Die voor het aangezicht Zijns volks uitgaat. Dan worden ze door Hem overgenomen en tot Zijn onverliesbaar eigendom gemaakt. Dan leidt Hij ze in Zijn binnenste kamers, ja dan worden ze door Hem geleid in het wijnhuis en Zijn liefde is de banier over hen. Dan kust Hij ze met de kussen Zijns monds en doet ze aan Zijn gezegende borsten vernachten. O, dat weerzien na zulk een nacht van bittere droefheid en van smartelijk zielsgemis. Na zulk en we waarin hun hoop met Hem was vergaan. Op zulk een zien van Hem komt het voor de ziel maar aan. De Emmaüsgangers wisten het Hem onderweg wel mee te delen dat vrouwen 's morgens vroeg bij het graf geweest waren en een gezicht van engelen gezien hadden, die zeiden dat Hij leefde, maar Hem zagen ze niet. En al de discipelen hebben het er niet mee kunnen doen, al werd het hun door anderen verteld dat ze Hem gezien hadden, zolang ze Hem zelf niet gezien hadden. Maar ze zouden Hem zien. Met niets minder kon hun droefheid en hun zielsgemis worden weggenomen. Daarom heeft Hij het hun ook beloofd: *maar gij zult Mij zien*. Jezus weet het dat door niets minder het zielsgemis Zijns volks te vervullen is. Hij zal dat gemis dan ook volkomen en geheel met Zichzelf vervullen. Meer kan Hij niet meer doen dan dat Hij Zich volkomen aan hen wegschenkt, maar meer is ook niet nodig. Hebben ze Jezus dan hebben ze alles. O, die aller-nauwste vereniging waarin Hij de ziel met Hem stelt!

En daaruit zal ook voortvloeien wat of Hij Zijn discipelen verder beloofd heeft. *Want Ik leef, en gij zult leven*. Het leven van de kerk is aan het leven van Jezus vastgemaakt. Als Jezus hier tot Zijn discipelen zegt: *want Ik leef*, dan voorzegt Hij hen daarin Zijn opstanding uit de dood. Uit de dood zou Hij het leven aanbrengen, Dat is het wonder van Zijn opstanding. Dat is het wonder der Goddelijke genade. Uit de totale dood waarin geen leven is, wordt het leven aangebracht. Christus' dood zou het voor de discipelen zo totaal afsnijden. En in welk een totale dood kan Gods volk zich ook later nog bevinden. Maar zoals Jezus levend geworden is uit de dood, zo worden ze ook levend gemaakt uit de dood. *Want Ik leef en gij zult leven*. Hier hebt ge weer de nauwe vereniging tussen Christus en Zijn kerk. Het is alsof Jezus zeggen wilt: 'Ik zou niet leven als gij niet leven zoudt. Maar zo zeker als Ik leef zult gij leven.' Dat is het onverderfelijke leven. Het leven dat over dood en gaf heengaat, want die in Hem gelooft, zal leven al ware hij ook gestorven. Dat is dat zaad dat nooit meer sterft, want Zijn zaad blijft in hem, 1 Joh. 3: 9.

O hoe bemoedigend is dan toch deze heilrijke toezegging des Heeren, al kan de ziel er lang niet altijd de kracht van gewaarworden. Ali moet men ook menigmaal met een Heman als doodbrakende over de wereld gaan. Dat Jezus' leven ons leven wordt daar willen we wel aan, maar dat Zijn leven onze dood moet werden, as menigmaal zo voor de ziel verborgen. En toch zegt Hij hier: *want Ik leef, en gij zult leven*. Maar dan leven ze ook alleen door Hem. Dat is het wat ze leren moeten, maar wat ook alleen door zulk een pijnlijk sterven heen geleerd kan worden. Paulus' brieven geven ons daar een rijk getuigenis van, daar hij het beoefenen moest om elke dag te sterven, maar dat ook opdat hij zeggen kon: *ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in Mij*. O wat hebben we daar nu toch van in de praktijk? We zouden er op door kunnen gaan hoe dat dát leven door Christus is een zonedodend leven, een vleeskruisigend leven, een zelfverloochenend leven, enz.

Christus ziet hier echter in het bijzonder op de vrucht die Zijn opstanding voor Zijn discipelen hebben zou, als ze Hem weder zouden zien. Hun leven was weg, toen Christus de dood was ingegaan. Er was voor hen geen leven meer. Maar ze zouden leven en daartoe zou Christus Zich als levend uit de dood aan hen openbaren. En zoals

Christus leeft tot in alle eeuwigheid zo zouden zij ook leven tot in alle eeuwigheid. Daar hebt u de nauwe vereniging tussen Christus en Zijn volk. Ze leven in en door Hem. Dat hun moede hoofd nog eens uit de gebreken op mocht heffen, waar het toch menigmaal kan schijnen alsof alle leven in hen verstorven is. In welke moedeloosheden kan dan de ziel verzinken, zodat er voor haar geen leven meer is. Maar hoe komt het daarin toch openbaar, dat het leven van Jezus nog zo weinig ons leven is

Toepassing

Och mocht er onze ziel toch meer naar staan om uit en door die levende Fontein te leven. Waarlijk we keren ons maar al te veel naar de gebroken bakken die geen water houden. Maar hoe moeten we het dan leren om meer en meer uit die Levensfontein te leven? Hier is toch hemellicht en onderwijs van node om al onze blindheden en dwaasheden in deze weg recht te zien? O ja, de ziel kan bij eigen licht nimmer onderscheiden waar het haar aan hapert en waarin haar verborgen dwalingen bestaan. Maar nu heeft Christus wel de weg aangewezen waardoor de ziel tot dat leven uit Hem zou kunnen komen. *Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levende waters zullen uit zijn buik vloeien. En dit zeide Hij van de Geest, Dewelke ontvangen zouden, die in Hem geloven; want de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was, Joh. 7: 39.* En het zou me te ver brengen, als ik aan de hand van wat Jezus in Johannes 14 van de Heilige Geest beschreven heeft, zou trachten aan te tonen, hoe dat Zijn discipelen zouden leven uit Hem. O dat hoofdstuk is zo rijk van inhoud, daar Christus daarin niet alleen van Zijn dood en opstanding, maar ook van Zijn hemelvaart en van de zending van de Trooster gesproken heeft. Het was alles nog zo verborgen voor de discipelen. Het is menigmaal nog zo verborgen voor Gods volk. In geen ene weg zijn ze zo dwaas en blind geweest als wel in deze weg. Och Mocht Die Geest des Vaders en des Zoons ons leren en leiden, opdat we iets van die diepe praktijk mochten gaan verstaan die in deze heilrijke toezegging des Heeren opgesloten ligt als Hij gezegd heeft: *want Ik leef, en gij zult leven.*

Het is hier geen leven in het aanschouwen, maar een leven door het geloof. Dat is een leven dat de mens steeds armer doet worden in zichzelf. En het kan niet anders zijn, of de ziel ziet er toch naar uit, dat ze het nog eens dadelijk ervaren mocht, wat Christus hier gezegd heeft: *want Ik leef, en gij zult leven.* Och zal dat leven dan nog eens aan de ziel geschonken worden, dat ze nu zo zeer ontberen moet? Gewis, het wonder zal al groter worden en de vrucht daarvan al meer vernederend en verbrijzelend voor de ziel; als dat nog eens gebeuren mocht. Dat er zo weinig van overschieten zou, dat hadden ze toch nimmer kunnen denken. En des niettegenstaande stemt Jezus heilrijke belofte hier als een onwankelbare waarheid: *want Ik leef, en gij zult leven.* Maar het komt toch voor de ziel altijd maar op de dadelijke ondervinding aan.

Eindelijk, het is het eeuwig leven dat Jezus hier Zijn kerk toezegt. Hoe dichter dat de kerk erbij komt, hoe minder dat ze ervan bekijken kan.

Maar hoe groter het mee vallen zal kunnen worden, al gelooft men dat meer voor een ander dan voor zichzelf. Maar Die levende Jezus heeft het Zijn jongeren aan het begin van dit hoofdstuk beloofd, dat Hij heenging om plaats te bereiden in het huis Zijns Vaders met de vele woningen. *En zo wanneer Ik zal heen gegaan zijn, en u plaats bereid hebben, zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben.* Och mochten we er toch nog eens dadelijk wat van aanschouwen dat Die middelaar bezig is om daar plaats te bereiden, opdat we eeuwig zullen leven met Hem. Dan zal de gemeenschap eeuwig met Hem zijn in volmaakte heerlijkheid. Dan zal het eeuwig ervaren worden: *want Ik leef, en gij zult leven.*

O arme mens, die van dat leven niets kent. Als ge niet levend gemaakt wordt, dan zijt ge dood en dan blijft ge dood. Maar hoe vreselijk zal die eeuwige dood zijn. O wat zijt ge te beklagen, duizenden malen te beklagen, als ge nog nooit, zelfs in de geringste mate iets van dat leven gesmaakt hebt dat door Christus in Zijn opstanding is aangebracht. Wat Jezus in de door ons overdachte woorden gesproken heeft, dat heeft Hij tot Zijn discipelen gesproken. De wereld zou Hem niet meer zien. O die scherpe scheidslijn! Mocht het uw ziel nog aangrijpen, om geen rust te vinden in die staat waarin ge leeft. Het komt er op aan om tot dat volk te behoren dat gemeenschap aan Christus krijgt en eeuwig met Hem leven zal. Die gelukzaligheid is niet uit te spreken er dat leven laat zich met geen mensenwoorden ooit verklaren. Maar als de ziel er in de dadelijkheid eens wat van hebben mag. hoe donker het ook menigmaal mag zijn, maar dan gevoelt ze het toch dat dát naar de eeuwigheid gaat en dat dát een eeuwig leven is.

Och het mocht de Koning der kerk in zulk een levenloze tijd nog eens behagen om Zijn kerk in zulk een levenloze tijd nog eens behagen om Zijn kerk iets van dat leven te doen ervaren. Het zou nog dubbel groot zijn, maar er zou ook nog weer eens wat van openbaar kunnen komen dat dát een volk is dat niet van deze wereld is. Als de discipelen aan de avond van de dag van Christus' opstanding bij elkander waren, zaten ze met gesloten deuren, maar Jezus verscheen in het midden van hen. Jezus en dat volk horen bij elkander. De wereld zal Hem niet zien, maar zij zullen Hem zien, hier door het geloof en straks eeuwig in aanschouwen. Amen.

8. DE KLACHT VAN EEN HOOGBEGENADIGDE APOSTEL

Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods? Ik dank God, door Jezus Christus, onzen Heere. (Romeinen 7: 24 en 25).

We lezen in Zefánja 3: 12: *Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des Heeren betrouwen.*

De bevestiging hiervan beluisteren wij in bovenstaande tekstwoorden uit de mond van de zo hoog begenadigde apostel Paulus. In Romeinen 7 wordt door hem gesproken over *de praktijk der waarachtige evangelische heiligmaking*. Het is noodzakelijk, dat we bij de overdenking van onze tekstwoorden in het oog houden, dat de apostel hier spreekt, zoals hij in het eerste vers gezegd heeft, tot *degenen die de wet verstaan*. En wat bedoelt de apostel dan met dit verstaan van de wet? Dit kan ons duidelijk worden als we zien wat of de apostel in dit hoofdstuk schrijft over de vrijmaking van de wet en over het leven naar de wet in de weg der heiligmaking. Zij die de wet verstaan, zijn degenen die de geestelijkheid van de wet hebben leren kennen. Over die geestelijkheid van de wet schrijft de apostel in het 14e vers, als hij daar zegt: *Want wij weten, dat de wet geestelijk is, maar ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde*. Die geestelijkheid van de wet had de apostel niet altijd gekend, want hij zegt in vers 9: *En zonder de wet, zo leefde ik eertijds*. Toen Paulus de geestelijkheid van de wet niet kende, toen kende hij ook zichzelf niet. Hoewel hij aan de voeten van Gamáliël onderwezen was en uitwendig naar de wet onberispelijk leefde, zo leefde hij toch zonder de wet. En hoe godsdienstig zijn leven ook was, zo droeg hij toch niet anders dan des doods vruchten. *Want toen wij in het vlees waren, zo zegt hij in het 5^e vers, wrochten de bewegingen der zonden, die door de wet zijn, in onze leden, om den dood vruchten te dragen*. Dit is misschien wel wat moeilijk te verstaan, als de apostel zegt dat *de bewegingen der zonden door de wet zijn*. Doet de wet ons dan zondigen? Nee, de wet doet ons niet zondigen op zulk een wijze dat de wet van ons zou eisen hetgeen zondig is. Maar hier blijkt het ook weer, hoe dat het ons nodig is om recht te verstaan wat of de apostel ons in Romeinen 7 leert, dat wij de geestelijkheid van de wet kennen. De apostel leert ons in het eerste gedeelte van Romeinen 7, dat degenen die onder de wet zijn, de zonden doen en dat degenen die vrijgemaakt zijn van de wet, de zonden niet meer kunnen doen, dat wil zeggen, niet meer in dezelve kunnen leven.

Maar de apostel verklaart zich nader in dit hoofdstuk. *Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Dat zij verre. Ja, ik kende de zonde niet dan door de wet; want ook had ik de begeerlijkheid niet geweten zonde te zijn, indien de wet niet zei: gij zult niet begeren. Maar de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewrocht; want zonder de wet is de zonde dood*. De apostel verklaart hier dus, dat de wet op zichzelf geen oorzaak tot de zonde geeft, maar de zonde (dat is de verdorvenheid die in ons is) heeft oorzaak genomen door het gebod. Het verdorven vlees doet juist naar de verboden vruchten hunkeren en alzo neemt het verdorven vlees oorzaak door het gebod om alle begeerlijkheid naar het verbodene in ons gaande te maken. Zie, de ellendige staat van de mens van nature staat is hij, zoals de apostel het uitdrukt, vlees. *En het bedenken des vleses is schap tegen God. Het vlees onderwerpt der wet Gods niet, want het kan ook niet*. Het verdorven vlees doet dus de mens uit kracht die bittere vijandschap tegen God juist uit het gebod Gods aanleiding

nemen tot de zonde, om zo bandeloos te leven als een ongetemd paard, en als een ongebreidelde muilezel.

Paulus kon echter, zeggen: Maar als het gebod gekomen is. Voordat het gebod gekomen heeft hij zonder de wet geleefd. Het wil zeggen, dat hij in die staat van dienstbaarheid onder zonde, waarin hij uit de wet aanleiding tot de zonde nam, de geestelijkheid van de wet niet kende en alzo nog meende dat hij rechtvaardig was.

Maar toen het gebod gekomen is, toen is de zonde weder levend geworden. Toen ging Paulus dus pas de zonde doen. Maar dat moet men goed begrijpen. Nee, toen kon hij zijn vermaak niet meer in de zonde vinden en toen is hij van stonde af aan ook de zonde gaan sterven. Maar toen zag hij pas de zonde die hij deed. Een mens die door God aan zijn schuld ontdekt wordt, doet meer zonden dan een mens die zijn schuld niet kent en dus nog in zijn natuurstaat leeft. De mens in zijn natuurstaat doet geen zonde, want hij kent de zonde niet. Hij behoort tot het geslacht dat rein in zijn ogen is, maar van zijn drek nog niet gewassen. Maar toen Paulus met Gods wet te doen kreeg, werd hem *alles* tot zonde. Toen werden al zijn gerechtigheden als een wegwerpelijk kleed. Toen zag hij zijn zogenaamde goede werken die hij gedaan had, als blinkende zonden voor God.

Toen is hij gestorven, dat wil zeggen, dat hij toen is gaan zien dat hij dood was door de misdaden en de zonden. Want Gods Geest is hem door middel van de wet steeds dieper aan zichzelf gaan ontdekken. *Want ook had ik de begeerlijkheid niet geweten zonde te zijn*, zegt hij, *indien de wet niet zei: Gij zult niet begeren.* Zo ver was het er vandaan dat de wet zonde was of op zichzelf aanleiding tot de zonde geven zou, dat ze zelfs de begeerlijkheid als zonde in Paulus ontdekt had. Ja, door die wet was hij er achter gekomen, *dat de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, in hem alle begeerlijkheid gewrocht had*, dat wil zeggen, dat hem door de wet de diepe vuile bron van alle wanbedrijven zodanig was belicht geworden, dat hij was gaan zien, dat hij zo verdorven was van nature, dat in al de binnenste schuilhoeken van zijn hart niet anders woonde dan ongerechtigheid en kwade begeerlijkheid en dat uit de ingewortelde vijandschap tegen God en Zijn heilige wet

Maar door die ontdekking was hij ook gaan verstaan, *dat het gebod dat ten leven was, hem ten dood was bevonden.* Want, zegt hij, *de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft mij verleid, en door hetzelfde gedood.* Waar de zonde juist door het gebod oorzaak genomen hebbende in hem alle begeerlijkheid gewrocht had en alzo die wet die ten leven was hem vanwege zijn inklevende verdorvenheid aanleiding gegeven had om in de zonde meer en meer door te gaan, daar was hij gaan verstaan dat die wet hem niet anders meer dan ten dood kon zijn. In die weg had hij reeds geleerd, wat of hij in het 18^e vers getuigt: *Want ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont.* Waar uit zijn hart niet anders voortkwam dan boosheid en ongerechtigheid, daar kon de wet hem niet anders meer dan ten dood zijn. Al wat uit zijn hart voortkwam, kante zich immers in vijandschap tegen Gods wet.

O hoe noodzakelijk is ons zulk een hartgrondige ontdekking aan de vijandschap tegen God en Zijn heilige wet die krachtens onze gans verdorven natuur in ons woont! Dit snijdt ons de weg af om door onze eigengerechtigheid het leven te zoeken. Dit werpt ons in onze totale verlorenheid voor God neer. De wet kan de verdoemelijke zondaar het leven niet meer schenken, maar vervloekt hem in alles wat hij doet en waaraan hij de hand slaat. Zo had Paulus de geestelijkheid van Gods wet leren kennen. Daardoor was de vrome Farizeeër in hem ontmaskerd geworden en had hij leren zien dat hij in zijn blinde eigengerechtigde ijver niet anders geweest was dan een gruwelijke overtreder van Gods wet.

Want de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, zo zegt hij in het 11^e vers, heeft mij verleid, en door hetzelfde gedood. De zonde had hem dus verleid. En hoe had de zonde hem verleid? De zonde, namelijk zijn inklevende verdorvenheid had hem verleid door het gebod Gods dat een volmaakte in en uitwendige gehoorzaamheid eiste, te verkleinen. Want, waar hij de geestelijkheid van de wet niet kende, daar zag hij niet anders dan de uitwendige schors der wet en zocht hij door de onderhouding van de letter der wet zijn eigengerechtigheid op te richten. Maar ook in deze weg was die wet die ten leven was, hem ten dood bevonden. Dit was hij gaan zien toen de geestelijke pit en kern van Gods heilige wet zich aan hem ontdekte, waardoor hij zag dat die wet van hem eiste een liefhebben van God uit zijn gehele hart en dus een volmaakte heiligheid en gerechtigheid der natuur, gelijk als God de mens alzo met Zijn beeld begiftigd heeft geschapen. Zie, zo eist die wet niet minder dan dat we zullen vertonen die oorspronkelijke gerechtigheid waarmede God ons uit kracht van een volmaakte schepping had begiftigd. Daar werkt Gods Geest het met de zondaar naar toe die Hij door Zijn heilige wet inwendig gaat belichten. Om dat aan te wijzen is het dat de apostel in dit hoofdstuk ons zo opzettelijk laat horen, *hoe dat God hem door het tiende gebod ontdekt had dat begeren zonde was.* Dat tiende gebod eist dat de minste lust of gedachte tegen enig gebod Gods in ons meer kome. O, dat tiende gebod, dat ons als in een ogenblik de geestelijkheid van Gods ontdekt en de zondaar in zijn totale verdorvenheid en onreinheid als gans verdoemelijk werpt voor Gods heilig aangezicht! Hier komt hij bij de bron van al zijn vuile wanbedrijven. *Het gedichtsel van des mensen harten is ten enenmale boos, van der jeugd af aan.* En van binnen uit het komen voort, kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen, dieverijen, gierigheden, boos heden, bedrog, ontuchtigheid, een hoos oog, lastering, hovaardij, onverstand. Al deze dingen komen voort van binnen, en verontreinigen de mens (Marc. 7 : 23). Zo kan die wet die heilig, rechtvaardig en goed is, hem niet anders meer dan ten dood zijn.

Door geen mindere ontdekking, lezer, zal ooit Christus aan het einde der wet geopenbaard kunnen worden een iegelijk die gelooft. De strijd die de apostel in zijn dagen te voeren had was dezelfde als die de rechte dienaar van het Evangelie nog te voeren heeft tegen die grote stroom van dat lieve, vrome, gemoedelijke Christendom, dat met wat gevoelstoestanden bekeerd is en over Jezus praat, maar nog nooit op zulk een wijze aan het einde der wet gekomen is. Men weet er niets van om onder de geselingen van een vloekende wet en de bange worstelingen der ziel vanwege het opbruisend verderf uit de vuile bron des harten, gans veroordeeld in zichzelf als het gruwelijkste monster van goddeloosheid dat er te vinden is, over de wereld te gaan. Maar daarom is men ook nog nooit slecht genoeg voor de hel geworden en is men ook altijd nog te goed voor de Heere Jezus gebleven. En dat zijn nu net de mensen die zo gemakkelijk maar doorvloeien van het een in het ander en zelfs over de verzekering van hun staat en over het bewustzijn van hun kindschap gaan praten. Maar van Paulus' afsnijdende leer verstaan ze niets en moeten ze in de grond van hun hart ook niets hebben, al denken ze ook de klacht zelfs van de apostel zich eigen te kunnen maken van: *Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods.*

Zo zijn er zelfs al heel wat predikers gekomen, die zonder enige schuchterheid naar zulk een tekst grijpen om daar over te spreken, maar ze weten die klacht van de apostel niet op haar plaats te brengen en gaan die dan gerust in de eerste stand van het leven verklaren, niet ziende, dat de apostel hier spreekt uit de diepe praktijk van de weg der heiligmaking nadat hij de vrijmaking van de wet door de gerechtigheid van Christus had leren kennen. Het is daarom dat we opzettelijk enige uitvoerige

toelichting geven aan het verband van dit hoofdstuk, waarin we deze oproep van de apostel geplaatst moeten zien.

Al wat door de apostel in het 6^e en 7^e hoofdstuk van zijn brief aan de Romeinen over de heiligmaking is geschreven, is door hem geschreven als een verdediging tegen degenen die hem belasterden vanwege de leer van de vrije rechtvaardigmaking des zondaars voor God door het geloof, zonder de werken der wet. Die leer van de rechtvaardigmaking zonder de werken is in het eerste gedeelte van de brief aan de Romeinen door de apostel helder en klaar beschreven. Maar aan het eind daarvan gekomen zijnde, is hij in het 6e hoofdstuk begonnen met te zeggen: *Wat zullen wij dan zeggen? Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde? Dat zij verre. Wij, die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven?* En dan toont hij in heel dat hoofdstuk aan dat hij door de vereniging met Christus der zonde gestorven en tot een nieuw leven opgewekt was. Dus hoewel dat hij door Christus vrijgemaakt was van de wet, leefde hij nu niet zonder de wet, maar naar de wet.

En met welk een treffend beeld wordt nu in het begin van dit 7^e hoofdstuk door de apostel over die vrijmaking van de wet door Christus en over dat leven naar de wet door de gemeenschap aan Christus gesproken. *Weet gij niet, broeders (want ik spreek tot degenen, die de wet verstaan), dat de wet heerst over de mens, zo langen tijd als hij leeft? Want een vrouw, die onder de man staat, is aan de levende man verbonden door de wet; maar indien de man gestorven is, zo is zij vrijgemaakt van de wet des mans. Daarom dan, indien zij eens anderen mans wordt, terwijl de man leeft, zo zal zij een overspeelster genaamd worden; maar indien de man gestorven is, zo is zij vrij van de wet, alzo dat zij geen overspeelster is, als zij eens anderen mans wordt. Zo dan, mijn broeders, gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens Anderen, namelijk Desgenen, Die van de doden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden* (vers 14) .

Zie, dit beeld door de apostel gebruikt, opent de weg tot het recht verstaan van de evangelische heiligmaking, waarover door hem in dit hoofdstuk wordt gesproken. De wet had haar verdoemde en veroordelende kracht over hem verloren. Hij was door de gemeenschap aan Christus der wet gestorven, maar alzo was ook de wet als zijn eerste man voor hem nu dood, dat wil zeggen dat de heersende macht der zonde door de wet, nu verbroken was en de wet niet meer over hem heerste door haar dreigementen tegen de zonde en haar aanritselingen tot de zonde vanwege de verdorvenheid van het vlees. Onder die heersende macht van de wet had de apostel eerst verkeerd, zoals we vernomen hebben. In de overtuiging des Geestes door de wet, was hij er achter gekomen dat de wet nooit meer het leven aan hem schenken kon en dat omdat de wet een liefde tot God eiste met het gehele hart zoals we vernomen hebben en omdat de apostel er aan ontdekt was dat zijn verdorven vlees uit kracht van de vijandschap tegen God en Zijn wet juist oorzaak nam uit de wet om zich te stellen tegen de wet. En zo hield de wet hem onder haar sterke greep gevangen tot de dood en heerste alzo over hem vanwege het verdorven vlees als een macht die hem tot de dood moest brengen en waarvan hij niet kon loskomen.

Maar van deze macht die de wet over hem had vanwege het verdorven vlees was de apostel vrijgemaakt en dat door het lichaam van Christus, dat is door Zijn offerande, waardoor Hij de vloek der wet en de macht der zonde onder de wet heeft teniet gedaan. O, die volkomen afsnijding die daarin verklaard ligt! Paulus spreekt hier tot degenen die de wet verstaan. Tot hen die het weten mogen dat hun eerste man gestorven is. Die hebben het geleerd dat Christus hen niet trouwen kan, of de eerste man moest gestorven zijn. Want indien de vrouw die aan de levende man verbonden is

door de wet, eens anderen mans wordt, terwijl de man nog leeft, dan zal zij een overspeelster genaamd worden. Dan kan zij wel over Christus praten zoals Hij tot heiligmaking geschonken is, maar ze heeft er geen erg in, dat ze toch een wettische heiligmaking zoekt en de evangelische heiligmaking niet recht kan verstaan want ze is niet vrij van de wet. Ze is nooit recht aan het einde der wet gebracht om daar de dood te vinden. De apostel mocht het weten dat hij nu leefde Desgenen Die voor hem gestorven en opgewekt was.

En was hij nu een Antinomiaan die zegt dat hij met de wet niets meer uit te staan heeft? Nee, dan was hij tot de klacht van: „*Ik, ellendig mens!*” niet gekomen. Maar hij had alleen in zover met de wet meer te maken, zoals ze hem eerst gevangen hield tot de dood. Van onder die macht der wet was hij vrijgemaakt, daar hij weten mocht van Adam in Christus te zijn overgegaan en nu in Hem gevonden te hebben wat of de wet van hem eiste en wat of hij in Adam de wet niet meer geven kon.

Nu had hij het geheim leren verstaan, dat hij uit die vereniging met Christus ten opzichte van de wet deze twee vruchten trok: ten eerste, dat Christus door de gehoorzaamheid aan de wet en het dragen van de vloek der wet plaatsbekledend voor hem, de vloek der wet nu van hem weggenomen had, zodat wat de wet van hem eiste, nu door Christus voor hem gegeven was. Maar ook ten tweede, dat Christus door Zijn opstanding uit de dood een nieuw leven voor hem had aangebracht, zodat hij nu in Christus zijnde, een nieuw schepsel was en nu in Christus waarlijk geven kon wat of de wet van hem eiste, namelijk een liefhebben van God met zijn gehele hart. Dus nu leefde hij naar de nieuwe mens waarlijk naar Gods wet en alzo kon de wet hem niet meer veroordelen tot de dood.

O hoe noodzakelijk is het, dat we zo de wet leren verstaan! Zolang we zo de wet niet verstaan, verstaan we ook de geestelijke vrijheid niet recht waar de apostel uit spreekt. En verstaan we ook niet recht het onderscheid dat hij maakt tussen de oude en de nieuwe mens. Maar dan ook verstaan we niet recht waaruit de klacht van de apostel opkomt, als hij zegt: *Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?* En zullen we nog minder zijn danktaal tot de onze kunnen maken, als hij uitroept: *Ik dank God, door Jezus Christus, onzen Heere.*

Waar komt de klacht van de apostel dan in de diepste grond uit op? Wel, hij heeft aangetoond, hoe hij nu door Christus vrijgemaakt zijnde van dat leven onder de wet zoals hij dat uit zijn eertijds heeft beschreven, nu in die vereniging met Christus een nieuw leven had gevonden, waarin al zijn lust was in des Heeren wet. Wat hij nu deed, deed hij niet uit slaafse vreze omdat de wet hem daartoe dwong, maar omdat hij uit kracht van dat nieuwe levensbeginsel niet anders meer wilde.

Want ik heb een vermaak in de wet Gods, zo zegt hij in het 22e vers, *naar den inwendige mens*. Maar, zo vervolgt hij in het 23e vers, *ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is*. In de door God vernieuwde mens zijn de overblijfselen der zonde, door de apostel hier genoemd de wet der zonde die in zijn leden was. En die wet der zonde die in zijn leden was, veroorzaakte hem in dit laatste gedeelte van het hoofdstuk vele droeve klachten. *Want hetgeen ik doe, dat ken ik niet; want hetgeen ik wil, dat doe ik niet, maar hetgeen ik haat, dat doe ik*, zo zegt hij in het 15e vers En in vers 21: *Zo vind ik dan deze wet in mij: als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt*. Ja, zelfs komt de apostel zover dat hij zegt, dat die andere wet die in zijn leden was, hem gevangen nam onder de wet der zonde die in zijn leden was.

Hier spreekt de apostel uit de geestelijke strijd, waarin hij in zichzelf steeds onderliggen moest. Die andere wet in zijn leden voerde strijd tegen de wet zijns

gemoeds, dat wil zeggen tegen de wil van de nieuwe mens. En die andere wet nam hem gevangen. Let wel, dat de apostel hier niet spreekt over de overwinning die de nieuwe mens behaalt op de oude mens. Wel onderscheidt hij scherp tussen de oude en de nieuwe mens, als hij zegt: *Ik dan doe datzelve nu niet meer, maar de zonde die in mij woont.* Maar hij spreekt hier toch in het bijzonder over de nederlaag die hij leed tegenover die andere wet die in zijn leden was en dat omdat het zijn oogmerk is om die bange strijd en worsteling ons voor te stellen die er in de wedergeborenen is tussen vlees en geest. Ja, het is zijn oogmerk om ons recht te doen zien uit welk bijna peilloze diepten bij die kerk die het weten mag door Christus vrijgemaakt te zijn, de klacht geboren wordt: *Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?*

Hier is waarlijk enige kennis van die peilloze diepten nodig om de klacht van de apostel een weinig te mogen verstaan. Hier vinden wij een gulhartige erkenning van die hoogbegenadigde apostel van de inklevende bron der verdorvenheid die hij na al de genade hem geschonken, bij zich zelf waarnam. Paulus doet zich dus niet voor als zulk een hemelsgezind en godzalig mens als dat we er nu onder de godsdienst genoeg kunnen vinden, die zich zulk een gedaante weten te geven, dat men er waarlijk van denken zou dat ze zo rijp voor de hemel zijn, dat ze hier eigenlijk geen ogenblik meer leven kunnen. Maar Paulus kende de ware godzaligheid en heeft de kracht daarvan op een uitnemende wijze in zijn leven geopenbaard. Maar daarom dient het ook temeer tot vertroosting voor Gods in waarheid in zichzelf ellendig en arm volk als deze apostel zulk een klacht uit het diepste van zijn ziel doet horen. Deze apostel moet getuigen dat de wet der zonde in zijn leden was hem gevangen nam. Maar deze erkenning doet hij ook in diepe verootmoediging en verfoeiing van zichzelf voor het aangezicht des Heeren. Hij erkent het wat of hij bij zichzelf als een rede tot zijn verootmoediging en vernedering zien moest.

Maar, ik zie een andere wet in mijn leden. Ik zal u niet verzwijgen, zo wil hij zeggen, wat of ik in mijn leden aanschouwen moet. Naar de nieuwe mens heb ik een vermaak in de wet Gods, maar er is een andere wet in mijn leden, die zich hiertegen verzet en mij misgunt dat genoeg en vermaak te hebben in Gods wet. Die wet der zonde in mijn leden poogt mij door haar zinstrelende bekoorlijkheden te verstrikken en door de aandoeningen van mijn verdorven vlees mij af te trekken van dat leven en dat vermaak dat in Gods wet te vinden is. Zij tracht de wet des gemoeds geheel te overheersen en voor goed ten onder te brengen. En hoewel dat haar dat niet gelukken zal, zo neemt ze me toch gevangen. Maar gaat dit getuigenis van de apostel niet wat te ver? Mag de nieuwe mens zich door die wet der zonde geheel gevangen laten nemen? Och, in deze vraag die hier tegengeworpen zou kunnen worden, blijkt wel, dat de zuivere gangen der waarachtige zielsontdekking niet verstaan worden door degenen die in deze geen kennis aan zichzelf gekregen hebben. Men denkt dan als er zo gesproken wordt als hier door de apostel, dat men daarmee te kennen geeft zich in de zonde uit te leven of anders dat er een voeden zou zijn van de in hem wonende lusten. Maar dat men dat denkt, dat bewijst wel dat men nog nimmer enige rechte kennis gekregen heeft van de kracht van het verdorven vlees. Die daar kennis aan krijgen, weten het wel, dat men die verdorvenheden niet behoeft te strelen. noch inwendig, noch uitwendig in de zondedaden, om zich gevangen te zien onder de wet der zonde die in de leden is. Zolang immers de zonden in de wedergeborene overblijven, is hij een gevangen man, maar hij voelt zich een gevangen man door de kennis die hij krijgt van die wet der zonde die in zijn leden is.

Hier hebt u de diepe ontdekking die God Zijn volk geeft na de wetenschap van de

vrijmaking door Christus, aan de gruwelijkheid en de dodende kracht van het verdorven vlees. Hieruit werd bij de apostel die diepgaande klacht geboren vanwege het hem bijliggende zondekwaad en het inwonend verderf.

Ik, ellendig mens, zo roept hij uit. Wat? Paulus nog een ellendig mens? Een man met zoveel genade, die weten mag door Christus vrijgemaakt te zijn van de vloek en de dienstbaarheid der wet? Een man die zo rijk beweldadigd is, dat hij tot een van de uitnemendste apostelen is gesteld?

Die getuigen kan dat Christus door hem als van een ontijdig geborene is gezien? Een man uit zulk een sterke geloofzekerheid spreken kan, dat hij weet Wie hij geloofd heeft en dat, zo zijn aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, hij een gebouw bij God heeft? Moet zulk een man van zichzelf zeggen: *Ik, ellendig mens*? Het woord ellendig heeft de betekenis van: *uitlandig*. Het geeft te kennen als een balling rond te zwerven. Ja dat juist geeft de apostel in zijn klacht te kennen, als hij uitroept: *Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods*? Dat is hetzelfde als wat hij in 2 Cor. 5 noemt: *het inwonen in het lichaam en het uitwonen van de Heere*. Zo geeft zijn ellendigheid hier te kennen het gemis van een volmaakte en gelukzalige staat. Daarin heeft de mens eens gestaan, versierd met Gods beeld, toen er nog geen wet der zonde in zijn leden was. Daar deelde hij zonder onderbreking in de zalige gemeenschap Gods. Maar alhoewel nu door genade naar dat Goddelijke beeld herschapen en vernieuwd, zo zijn in de wedergeborene mens de overblijfselen der zonde en heeft hij te zuchten onder de macht van dat verdorven vlees. En als hij de zoete troost der Goddelijke genade mist en niet anders waarneemt dan die wet der zonde die in zijn leden is, moet hij zich dan niet waarnemen als een ellendig mens?

Hier hebt u in deze uitroep van de apostel, het leven van Gods kerk precies getekend zoals het in de weg der heiligmaking is. Een ellendig mens schiet er over. Een mens waaraan het in die stand van het leven meer dan ooit te voren bevestigd wordt: *Ik zal maken dat ze een walg aan zichzelf zullen hebben*. Een mens die zich recht gevangen gaat gevoelen, omdat hij zichzelf tot de grootste ballast wordt. Die heeft een tijd gekend, waarin hij waar mocht nemen tot een nieuw leven te zijn geroepen en had gedacht dat hij daarin van kracht tot kracht steeds voort zou gaan. Ja, de ogenblikken zijn er geweest waarin het scheen dat hij de zonden al voor goed te boven was. En zulk een mens nu, schiet na al de genade hem geschonken, als een onbekeerd mens over. Die krijgt zichzelf weer helemaal terug. En die moet het leven van vroeger missen in zijn ziel. En die begeert het wel anders, maar die kan niet onder zichzelf uitkomen. Zou hij zich dan niet als een gevangene gevoelen? Die verkeert in het lichaam dezes doods als in een kerker. Hij ontwaart in zich niet anders dan de dood.

*Een bange kerker doet hem zuchten;
hij kan de banden niet ontvluchten.*

Zulk een mens kan bij het bezittend Christendom niet terecht. Maar die vindt toch zijn zielstoestand in de klacht van die hoogbegenadigde apostel verklaard. Waar velen hun leven nog in kunnen vinden, daar kan die mens zijn leven, zijn genoeg niet meer in vinden. Het is omdat men de praktijk van de ware heiligmaking niet kent, dat men zich zo vergenoegen kan met eens geschonken weldaden en zich veelal nog zo warmen kan bij de sprankels van het vuur dat men zelf ontsteekt. Maar in de praktijk van de ware heiligmaking waar de apostel uit spreekt, leert de ziel zich uitstrekken naar de gelijkvormigheid aan Gods Beeld en moet zich vandaar beklagen vanwege de ongelijkvormigheid die ze bij zich bevindt. Dat houdt de mens in de laagte en doet hem met ontvangen weldaden niet groot worden. Tegenover al wat hem door genade geschonken is krijgt hij een tegenwicht in de smartelijke en pijnlijke ontdekking van

zijn inklevende verdorvenheid. Hij leert er wat van kennen dat het tegen Gods wet vijandige vlees van verdoemelijke eigenliefde is doortrokken en dat houdt hem er voor terug om in vele dingen op te gaan, waarmede de mens nog zoveel genoeg in zichzelf vindt.

Paulus zuchtte in het lichaam dezes doods. *Wie zal mij verlossen, zegt hij, uit het lichaam dezes doods?* Met dat lichaam dezes doods bedoelt hij ook weer het verdorven vlees, ook wel het lichaam der zonde genoemd, zoals in Rom. 6 : 6. Als hij spreekt over een *lichaam*, dan bedoelt hij daarmede ook het lichaam waarin de ziel des mensen hier woont, want immers de verlossing van het inwonend verderf zal pas plaats vinden, als dit sterfelijke lichaam bij de dood zal worden afgelegd. Zolang we hier in dit lichaam zijn, dragen we dat inklevend verderf met ons om. Het is daarom een lichaam des doods, daar Gods volk daarin de overblijfselen omdraagt van hun vorige staat, toen ze dood waren door de misdaden en de zonden. Het is een lichaam des doods, omdat die inklevende verdorvenheid de dood werkt, beide van de ziel en van het lichaam des mensen. De ziel is door de zondeval geestelijk dood geworden en het lichaam daardoor de tijdelijke dood onderworpen. En nu is het de inwonende zonde, die Gods volk de prikkels des doods in zich doet gevoelen. En met de gewaarwording van die gevangenschap onder de wet der zonde die in hun leden is, gaat dan ook gepaard die dood die ze in zich bevinden. Ja zo bevinden ze veeltijds niet anders in zich dan de dood en is al wat ze van binnen bij zich waarnemen niet anders dan een dood aas waarvan de walgelijke stank opgaat in de neusgaten Gods. Maar nu juist die dood die men bij zichzelf bevindt, plaatst de mens er in zijn kracht en machteloosheid tegenover.

Ze kennen hun geestelijke onmacht niet recht, die hun geestelijke dood niet kennen. En die hun geestelijke onmacht niet recht kennen, kennen ook de diepte niet waaruit de klacht van de apostel opkomt, als hij uitroept: *Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?* De zovelen die onder die dood niet behoeven te zuchten, maar altijd nog al wat leven in zich hebben, kennen niets van die geestelijke armoede en van die diepe ellende waaruit de apostel hier die klacht doet horen.

De apostel kon zichzelf niet verlossen. En toch begeerde hij verlost te worden uit het lichaam dezes doods. *Wie zal mij verlossen, zo roept hij uit.* Deze spreekwijze van de apostel kan voor ons begrijpelijk zijn, als hij zegt: *wie zal mij verlossen?* Hij geeft er mee te kennen de totale onmogelijkheid van 's mensen kant om die verlossing te kunnen bewerken. Maar dan geeft hij daar tevens mee te kennen zijn sterke begeerte en uitzien om van het lichaam dezes doods verlost te worden.

O, hoe is die uitroep van de apostel toch geheel uit het hart gegrepen van dat volk dat met hem leert zuchten in dat lichaam dezes doods. Waarlijk, het is voor hen ondenkbaar wat dat zal moeten zijn, als ze van dat lichaam dezes doods eens verlost zullen wezen waarin ze hier gekerkerd zijn.

Daarom is het ook dat de apostel Johannes zegt, *dat het nog niet geopenbaard is wat we zijn zullen.* Nee, dat kan men zich hier niet indenken wat dat zijn moet, om dat lichaam dezes doods voor goed te hebben afgelegd en nooit meer één zondige gedachte of genegenheid in zich te voelen opkomen. En dat kan de ziel zich te meer niet indenken, omdat ze hier hoe langer hoe meer zich vastgekerkerd moet bevinden in dat lichaam dezes doods. Het wordt er toch niet beter op zolang als dat ze hier op aarde is. O die diepte van dat inklevend verderf is toch nooit te peilen. Het is toch een bodemloze afgrond van zonde en ongerechtigheid. Men had het toch vroeger nooit

kunnen denken, dat zich deze diepten van grondeloos verderf nog openbaren zouden. Maar men moet er wat van leren wat de apostel in het 18^e vers gezegd heeft: *Want ik weet, dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont.* Dat breekt de hoogten van alle zelfverheffing hoe langer hoe meer af. Dat doet ons aan de weet komen wie of de mens is en dat aan hem in het zaligworden de minste eer niet toekomt. Zo wordt in de heiligmaking de kroon bij vernieuwing nog eens omgekeerd. De kroon gaat er af en een verdoemelijke, walgelijke, stinkende zondaar blijft er over, die uit kracht van de ontdekking aan hetgeen de mens in zichzelf is, hoe langer hoe meer zich krijgt af te keren van alle verheerlijking van het schepsel. Zo had de apostel zichzelf leren kennen en zo spreekt hij van zichzelf als een ellendig mens. Onverbeterlijk en onveranderlijk bevond hij zich in zijn verdorven natuur. Daarom roept hij uit: *wie zal mij verlossen?* Dan gaat de vrome eigengemaakte godsdienst bij de mens er wel aan, hoewel hij door ontdekking er nog maar al te veel van bij zichzelf vinden kan. Maar hier schiet toch een krachteloos mens over die met alle vleselijke kracht van het schepsel zich niet helpen kan. Die krijgt het toch nergens benauwder onder dan onder een godsdienst, waarin men zelf nog wat maken kan.

Maar de apostel laat ten besluit toch zien, dat hij verstaat wat of hij in dit hoofdstuk aangaande de evangelische heiligmaking en de verlossing door Christus beschreven heeft. *Ik dank God,* zo roept hij uit, *door Jezus Christus, onze Heere.* Allereerst geeft hij met deze dankzegging te kennen, dat hij hier de reeds aanvankelijke verlossing erkent, die hem is geschonken. Waar hij nu in de weg der heiligmaking kennis maakte met de macht van dat verdorven vlees, daar kreeg hij nu te zien welk een verlossing hem reeds was geschonken, daar de zonde toch over hem niet heersen kon, daar hij niet onder de wet, maar onder de genade was. Hoe dat ook de wet der zonde hem gevangen nam en hij in dat lichaam dezes doods moest zuchten, de zonde had toch haar heersende macht over hem verloren, zodat hij geen dienstknecht der zonde was. Maar hierin erkent de apostel de genade Gods. ja, hierin zal dat volk de genade Gods leren erkennen, want waar ze hun krachteloosheid leren kennen tegenover de macht van het verdorven vlees, daar wordt het genadewonder zoveel te groter, dat die wet der zonde hen toch niet meer tot haar dienstknecht maken kan. O die kracht Gods waardoor ze bewaard worden en die onbezweken trouw, die nooit hun val gedogen zal! Dat is die kracht der Goddelijke genade, die veel sterker is dan de macht van het verdorven vlees. Hoe menigmaal moeten ze vanwege de waarneming van de macht van dat verdorven vlees wel niet met bange vrees zijn vervuld van in die macht geheel en voor goed verstrikt te raken. Daarom zijn ze ook gelukzalig die gedurig vrezen. Als Goddelijke genade er niet boven stond, ze zouden ook nog door de macht van dat verdorven vlees verslonden worden.

Maar ik dank God, zegt de apostel, *door Jezus Christus, onzen Heere.* Nu komt te heerlijker uit, zo wil hij zeggen, wat of ik in dit hoofdstuk geschreven heb. Namelijk, dat ik door Christus vrijgemaakt ben van die wet die mij eertijds vanwege de macht van het verdorven vlees tot de dood gevangen hield. Want toen wij in het vlees waren, wrochten de bewegingen der zonden, die door wet zijn, in onze leden, om de dood vruchten te dragen. *Maar nu zijn wij vrijgemaakt van de wet overmits wij dien gestorven zijn, onder welke wij gehouden waren; also dat wij dienen in nieuwigheid des geestes en niet in de oudheid der letter.* Nu kan de zonde toch geen oorzaak meer nemen door het gebod, zo wil hij zeggen, om des doods vruchten te dragen. En zo kan de wet mij ook niet meer in dienstbaarheid der zonde gevangen houden. Bij de mens van nature is het zo, dat de vloek der wet waaronder hij ligt, de zonde machtigt om de

mens onder haar heersende kracht gevangen te houden. Maar o, nu die verlossing waarin de apostel zich beroemen mag! En hoe hij ook moet zuchten in het lichaam der zonde en des doods, hij mocht weten dat die vrijmaking door Christus hem ook eens tot een volkomen verlossing zou zijn. Hij zou eens verlost worden van het lichaam dezes doods.

Ik dank God, zo roept hij uit. Hij dankt God Die hij als een verzoend God en Vader in Christus had leren kennen en Die naar Zijn grote barmhartigheid hem had wedergeboren tot een levende hoop door de opstanding van Jezus Christus uit de doden. Hij dankt God die in de verlossing door Christus hem aanvankelijk geschonken, Zijn eeuwig welbehagen had geopenbaard waarnaar Hij hem verordineerd had tot de eeuwige heerlijkheid en tot de onverderfelijke, onverwelkelijke en onbevlekkelijke erfenis. Hier ligt de eeuwige ruimte en de ademtocht voor de benauwde ziel die onder de macht van het verdorven vlees in het lichaam dezes doods hier op aarde nog moet zuchten. Dankende de Vader, Die ons bekwaam gemaakt heeft, om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht; Die ons getrokken heeft uit de macht der duisternis, en overgezet heeft in het Koninkrijk van de Zoon Zijner liefde; in Dewelke wij de verlossing hebben door Zijn bloed, namelijk de vergeving der zonden.

Zo dankt de apostel God, *door Jezus Christus, onze Heere*. Door Hem in Wie Hij naar Zijn onnaspeurlijke wijsheid die Weg der verlossing bepaald heeft. Door Hem Die door de Vader Zijn kerk niet alleen tot rechtvaardigmaking, maar ook tot heiligmaking en een volkomen verlossing geschonken is. Door Hem, Die de Leeuw uit de stam van Juda is, Die overwonnen heeft. Door Hem Die met Zijn voorbede steeds voortreedt bij de Vader en Die Zijn kerk gereinigt en geheiligd door Zijn dierbaar bloed, Zijn Vader voor zal stellen als een reine maagd tonder vlek of rimpel.

Door Hem is het dat Paulus niet met die vraag behoeft te blijven zitten van: *Ik, ellendig mergs, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?* Nooit was er die verlossing geweest, als er Die Middelaar niet was. Daarom zal uit die smartelijke ontdekking die we u aan de hand van die uitroep van de apostel beschreven hebben, die verlossing door Hem toch te meer waarde krijgen voor de kerk.

Door Hem verkrijgt die kerk toch eens die volkomen verlossing van het lichaam dezes doods. Hoe vast ook gekluisterd ze zich hier bevinden kan door die banden van dat lichaam dezes doods, maar die gevangenis is toch door Christus gevangen genomen. Eens zullen die banden toch voor goed verbroken worden. Zulk een verlossing staat de kerk door Christus te wachten. *Hetgeen het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft gehoord en in het hart des mensen niet is opgeklommen*, namelijk om God zonder zonde eeuwiglijk te dienen en te prijzen. Om eeuwiglijk God te danken door Jezus Christus, onze Heere. O nee, dan is het toch nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen en dan blikken we hier toch nog maar door een spiegel in een duistere rede. Wat zal toch die verlossing zijn!

Mocht de danktaal van de apostel ons dan nog eens opwekken om vanuit dit lichaam dezes doods ons reikhalzend uit te strekken naar die onuitsprekelijke zaligheid, waarin wij eeuwig verlost van onszelf, ons in God verliezen zullen. Amen.

10 DE OPWEKKING UIT DE DOOD VAN DE GROTE HERDER DER SCHAPEN

De God nu des vredes, Die de grote Herder der schapen door het bloed des eeuwigen testaments uit de doden heeft wedergebracht, namelijk onze Heere Jezus Christus; Die volwake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen; werkende in u hetgeen voor Hem welbehagelijk is door Jezus Christus; Dewelke zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen. Hebreëen 13:20 en 21.

Deze zegenwens, waarmede de apostel zijn zendbrief aan de Hebreëen heeft besloten, is van een rijke Evangelische inhoud. We worden daarin gewezen op de rijke betekenis van Christus' opstanding uit de dood, daar daardoor alleen alle geestelijke zegeningen de kerk rijkelijk kunnen toevloeien. Als Christus niet gestorven en opgewekt was, er was geen sprake van zulk een zegenwens geweest. Maar in de opstanding van Christus heeft God de Vader betoond, dat Hij als de Oorsprong aller zegeningen nu als een God des Vredes tegenover Zijn volk staat, Die de door Christus verworven vrede de Zijnen nu ook zeker doet smaken.

Het is de rijke betekenis van Christus' opstanding uit de dood, dat de Vader daarin betoond heeft volkomen bevredigd te zijn door Zijn verzoenend en voldoende werk. De eerste Persoon in het Goddelijke Wezen, Die in de huishouding van de Goddelijke Personen de gekwetste en beledigde Majesteit vertoont, is bevredigd door de Borgtocht van Zijn Zoon en is alzo bevredigd met Zijn volk.

Door de zonde was alle vrede weggenomen. De mens leeft tengevolge van de val in vijandschap tegenover Zijn Maker en God is tegen hem veranderd in een loerende beer die van zijn jongen beroofd is. Geen vrede is er meer door de zonde tussen God en de mens, geen vrede tussen engelen en mensen, geen vrede meer tussen de mensen onder elkaar.

Maar nu wordt hier in de tekst over *de God des vredes* gesproken. Meerdere malen wordt door de apostel in zijn zendbrieven over God als *de God des vredes* gesproken. Zo lezen wij in Rom. 15:33: *En de God des vredes zij met u allen.* En in Rom. 16:20 lezen we: *En de God des vredes zal de satan haast onder uw voeten verpletteren.* In 2 Cor. 13:11 lezen we weer: *En de God der liefde en des vredes zal met u zijn.* En in 1 Thess. 5:23 kunnen we lezen: *En de God des vredes Zelf heilige u geheel en al; en uw geheel oprechte geest, en ziel, en lichaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst van onze Heere Jezus Christus.* Deze benaming wijst ons God aan als de Auteur van alle ware vrede en laat ons dus horen hoe die vrede alleen van Hem uitgaat. Er was door de val dus geen vrede de mens meer gelaten. Ook was de vrede van 's mensen zijde niet meer tot stand te brengen.

Maar als nu van God als de God des vredes wordt gesproken, dan wil ons dat zeggen, dat de oorzaak van die vrede alleen gelegen is in Zijn vrije en soevereine wil. Zo zegt ons de apostel in Eféze 1, *dat Hij ons bekend gemaakt heeft de verborgenheid van Zijne wil, naar Zijn welbehagen, hetwelk Hij voorgenomen had in Zichzelve. Om in de bedeling van de volheid der tijden, wederom alles tot één te vergaderen in Christus, beide dat in de hemel en dat op de aarde is.*

O dat wonder, dat alzo de vrede van God uitgaat, en dat de vijandschap die door de val tussen God en de mens gerezen is, alleen door de God des vredes Zelf naar het soevereine van Zijn wil en welbehagen te niet gedaan wordt. Maar die vrede heeft Hij

dan ook Zelf tot stand gebracht in de Borgtocht van Zijn Zoon, want de straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem. Zo heeft God de wereld met Zichzelf verzoend, hun zonden hun niet toerekenende; en heeft het woord der verzoening in ons gelegd. Die vrede heeft God Zelf in het paradijs ook al verkondigd, als Hij in de moederbelofte gesproken heeft van de vijandschap tussen het zaad der vrouw en het zaad der slang, maar alzo ook de weg heeft aangewezen waardoor in de vermorzeling van satans kop de vrede door Christus zou worden aangebracht. En door geheel de tijd van het Oude Testament heen heeft God die vrede laten prediken en de gelovigen ook doen smaken. Al was het dat Christus nog komen moest en het enig geldende offer voor de zonden nog brengen moest, zo zijn toch de gelovigen van het Oude Verbond door de kracht Zijner verdiensten reeds gerechtvaardigd, en hebben alzo vrede bij God door het geloof in Christus gevonden. Maar onder het Nieuwe Verbond is die vrede veel rijker en heerlijker geopenbaard. Door de gedurige herhaling immers van al de offeranden die voor Christus' komst in het vlees gebracht werden, geschiedde er steeds weer gedachtenis der zonden, zoals de apostel in de Hebreënbrief laat horen.

Maar het oogmerk van de apostel in deze zendbrief is dan ook juist om de rijke en volkomen waarde van Christus offerande tegenover de in zichzelf waardeloze offeranden van het Oude Verbond ons voor te stellen. Door de offerande van Christus is de volkomen en ware vrede tussen God en de zondaar weer verkregen, zodat er nu geen offeranden meer behoeven gebracht te worden, want de eniggeldende offerande van Christus was genoegzaam om de verzoening aan te brengen. En dat heeft de Vader ook laten blijken in de opwekking van Hem uit de dood. Daarin heeft Hij het duidelijkste bewijs er van gegeven, dat Hij door die offerande bevredigd was en dat alzo de weg des vredes Die Hij in de Middelaar Zelf had uitgedacht, nu ook volkomen in Hem was ontsloten. Daarom zegt de apostel hier ook zo: *De God nu des vredes, Die de grote Herder der schapen door het bloed des eeuwigen testaments uit de doden heeft wedergebracht.* “Christus is overgeleverd om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking. En wij dan gerechtvaardigd zijnde uit 't geloof, hebben vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus.”

De God des vredes Zelf heeft de grote Herder der schapen uit de doden wedergebracht. Hij heeft Hem eerst in de dood overgegeven. Het geeft ons beide te kennen dat de vrede van de Vader Zelf uitgaat. God staat tengevolge van de val niet tegenover de mens als een God des vredes, maar als een God der wrake. En toch, zonder dat de mens ook maar iets heeft kunnen doen om God weer met zich te bevredigen, is God weer voor hem een God des vredes, wat Hij echter niet kan zijn zonder dat aan Zijn gerechtigheid door betaling voor de zonden een volkomen voldoening is gegeven. Maar zo ontdekt zich hier ook weer dat onbevattelijke wonder, dat die beledigde en gekwetste Majesteit zelf de vrede heeft tot stand gebracht door Zijn Zoon als de grote Herder der schapen in de dood over te geven.

Er wordt hier dus over Christus als *de grote Herder der schapen* gesproken.

Die schapen zijn de van eeuwigheid verkorenen, die reeds schapen worden genoemd, ook al is het dat zij nog toegebracht moeten worden. Christus heeft gezegd, dat Hij nog andere schapen had, die van deze stal nog niet waren, maar die Hij nog toe zou brengen. Maar die uitverkiezing is ook weer in het bijzonder het werk des Vaders. De God des vredes heeft ze dus soeverein tot de zaligheid verkoren. Hij heeft ze liefgehad met een eeuwige liefde. Maar Hij heeft ook die grote en enige Herder der schapen over hen verwekt. Vele malen wordt in de Heilige Schrift over Christus als een herder gesproken. Ja, Hij heeft Zichzelf zo genoemd in Joh. 10, zeggende: *Ik ben de goede Herder; de goede Herder stelt zijn leven voor de schapen.* Hier wordt Hij genoemd *de*

grote Herder der schapen.

Zo wordt Hij genoemd, omdat zij die de Heilige Geest tot opziemers gesteld heeft om de gemeente Gods te weiden slechts onderherders zijn. Hij wordt echter in 't bijzonder zo genoemd, omdat Hij de enige Middelaar is en de grote Hogepriester over het huis Gods. Hij is groot in Zijn Persoon boven alle engelen en mensen, omdat Hij is de eeuwige en natuurlijke Zoon van God. Onder de verzorging van die grote Herder zijn de schapen gesteld. En als die grote Herder der schapen heeft Hij Zijn leven gegeven voor Zijn schapen. Zo heeft de Vader als de God des vredes de uitvoering van Zijn eeuwige raad tot zaligheid van Zijn uitverkorenen in de handen van de grote Herder der schapen gesteld. En zo heeft Hij Hem als de grote Herder der schapen in de dood overgegeven. Het zwaard van de Goddelijke rechtvaardigheid moest tegen Hem als de grote Herder der schapen ontwaken. Dat zwaard moest ontwaken *tegen de Man Die Zijn Metgezel was.*

O, hoe ondoorgrondelijk is toch dat werk der zaligheid! De eeuwig gegeneerde Zoon des Vaders moest de dood in voor de schapen. De Vader Zelf heeft Hem gelegd in het stof des doods. Hij heeft wraak geoefend over de zonden aan Zijn eigen lieve Zoon. En de Zoon onderwierp Zich dat vrijwillig. Hier ontsluit zich altijd zulk een ruime stof van aanbidding en verwondering, als we inblikken in het werk van de Goddelijke Personen tot de zaligheid van zondaren. Zien we Christus niet als een Goddelijk Persoon, wat voor waarde heeft dan geheel Zijn Borgwerk? Maar die zalig worden, zullen weten dat geheel dat werk der zaligheid een Goddelijk werk is. Het is daarom, dat die God des vredes Zich eerst als een God der wraak door hen doet kennen. De mens van nature heeft het minste rechte besef niet meer van de hoogheid en de majesteit van het Goddelijke Wezen. Hij denkt dat God ten enenmale is gelijk als hij.

Maar God wil Zich als God doen kennen. Daar is Zijn eer aan verbonden. Maar zo ook zal Hij alleen recht aan Zijn eer kunnen komen in het werk der zaligheid. Dat wordt het eeuwige wonder voor een mens die met God als zijn Rechter te doen gekregen heeft, als het hem ontdekt wordt dat Diezelfde God nu hulp besteld heeft bij die grote Held Die eenswezens met Hem is. Zo zal die Middelaar Zich ook als een Goddelijk Persoon doen kennen door de ziel.

En laat ons daarom nu ook zien wat het te betekenen heeft als er gezegd wordt *dat de God des vredes de grote Herder der schapen door het bloed des eeuwigen testaments uit de doden heeft wedergebracht.* Testament wil hetzelfde zeggen als verbond. Het betekent hier niet anders dan Gods vrijmachtige erfbestelling, door Hem in de nooit begonnen eeuwigheid gemaakt, waarin Hij degenen die Hij tot aanneming tot kinderen verordineerd heeft, ook tot de eeuwige zaligheid bestemd heeft als de onbevlekkelijke, onverwelkelijke en onverderfelijke erfenis die in de hemelen voor hen bewaard wordt. En dat verbond of testament kon alleen door het bloed des Middelaars onherroepelijk bevestigd worden. Dat is van eeuwigheid ook in het testament bepaald. De Goddelijke Personen zijn daarin van eeuwigheid met elkander overeen gekomen. Zouden de erfgenamen tot de zaligheid komen, dan moest de Vader 't bloed van Zijn eigen Zoon zien. Hij rustte in niets minder dan in Zijn bloedstorting. Maar waar dat bloed gestort was, kon Hij van de dood niet langer gehouden worden.

Zo heeft de Vader Hem door dat bloed uit de doden wedergebracht. Dat bloed was van 'n genoegzame kracht en waarde ter voldoening aan Zijn gerechtigheid. Zo heeft de Vader Hem op grond van die bloedstorting uit de dood opgewekt. Is dan de zegenwens die de apostel hier laat horen, niet van een rijke Evangelische inhoud? Ligt er niet veel in opgesloten, als hij hier van de Vader spreekt als de God des vredes, Die

Zijn eigen Zoon om en vanwege het bloed door Hem gestort uit de doden heeft wedergebracht? Zo brengt dit getuigenis van de apostel ons de woorden van de profeet Jesaja in de gedachten, als we de Heere horen zeggen in het 27^e hoofdstuk zijner profetie: Grimmigheid is bij Mij niet; wie zou Mij als een doorn en distel in oorlog stellen, dat Ik tegen hem zou aanvallen, en hem tegelijk verbranden zou? Of hij moest Mijne sterkte aangrijpen, hij zal vrede met Mij maken. God is volkomen bevredigd in het zoen en offerwerk van Zijn lieve Zoon.

O dat wonder voor degenen die met de prijs van dat bloed zo duur gekocht zijn. Die krijgen op Gods tijd een oog des geloofs om op dat bloed te zien dat van alle zonden reinigt. *Wanneer Ik dat bloed zie, zegt de Heere, zal Ik ulieden voorbijgaan. U ook aangaande, o Sion, door het bloed uws verbonds, heb Ik uwe gebondenen uit de kuil, daar geen water in is, uitgelaten, Zach. 9:11.* God heeft de weg tot verlossing voor doodschuldigen in dat bloed geopend. Christus' opstanding predikt het ons, daar de God des vredes Hem *als de grote Herder der schapen door het bloed des eeuwigen testaments uit de doden heeft wedergebracht.*

Ja, die opstanding van Christus predikt ons een volkomen verlossing door Hem van degenen die Hij met Zijn bloed gekocht heeft. Christus werd gerechtvaardigd in Zijn opstanding. De Vader heeft als de Handhaver van het recht Hem uit de doden opgewekt, Maar zij die in Hem begrepen waren, werden in Hem opgewekt. Zij werden in Hem gerechtvaardigd. Maar ze worden dan ook om die prijs des bloeds door God in de tijd dadelijk gerechtvaardigd. Dan zullen ze de schuldverzoenende kracht van het bloed mogen leren kennen. En alzo zullen zij vrede met hun Maker mogen vinden.

Vrede door het bloed des kruises! Aan die prijs des bloeds behoeft niets meer toegegaan te worden. Dat zullen ze dan volkomen mogen verstaan. Het bloed van stieren of bokken heeft de zonden nimmer weg kunnen nemen. De bloedprijs door de Borg betaald, zal alleen alle waarde voor ons moeten krijgen. Daar moet het heen in ons leven. Wat geven we toch een geld uit voor hetgeen geen brood is, en onze arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan. Wat zijn we in de praktijk dan toch loochenaars van die eniggeldende en volkomen offerande van Christus. Hoe versmaden we dan toch 't bloed des Nieuwen Testaments. Er moet altijd van ons nog een goede gestalte als een beweegoffer bijkomen. Maar niets zal ons kunnen redden dan dat bloed. En met al wat we er van onszelf nog aan toe willen doen, verminderen we de waarde van die prijs des bloeds. En zo wordt God ook niet als een God des vredes door ons gekend. Buiten het bloed blijft God op ons toornen. Hij is alleen in het bloed bevredigd. In het bloed van Zijn eigen Zoon. Maar dat is dan ook juist Zijn eeuwige liefde. Hij wil Zich in vrije genade verheerlijken God toorn tegen al wat uit de mens is. God toorn tegen al onze gerechtigheden. Alleen in de Middelaar en Zijn verzoenend werk heeft Hij Zijn welgevallen. Als de zondaar niet anders meer heeft dan schuld en al zijn gerechtigheden voor God verliest, is hij net op de plaats waar hij wezen moet. Voor een schuldige is er bij God genade. En dat door een rechte weg. God wil op grond van het volbrachte werk des Middelaars weer vrede met de zondaar sluiten. Maar Hij wil hem ook alzo die ware vrede doen vinden die gesmaakt wordt in 't beminnen en betrachten van Zijn Wet. Het oogmerk van de apostel met deze zegenwens is juist om ons daarop te wijzen.

Hij zegt in het 21^e vers: *Die volmake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen; werkende in u hetgeen voor Hem welbehagelijk is door Jezus Christus; Dewelke zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid.* De betrachtning van een ware Evangelische heiligmaking wordt hier dus door de apostel de Hebreëen toegewenst. *Want dit is de*

wil van God, uw heiligmaking; dat gij u onthoudt van de hoererij. Dat een iegelijk van u wete zijn vat te bezitten in heiligmaking en eer. 1 Thess. 4:3 en 4. En hier in de tekst wordt gesproken over alle goed werk.

De apostel wenste de Hebreëen toe, dat zij daarin vrucht zouden dragen, opdat daarin de natuur der genade zich zou openbaren, de natuur van die genade waarvan de God des vredes Zelf de grondoorzaak is en die door die enige weg der verzoening, die we hebben aangewezen, in de mens gewrocht wordt, maar die ook de wil vernieuwt om Gode welbehagelijk te kunnen wandelen.

En nu wenst de apostel *dat God hen daarin wilde volmaken*. Het wil zeggen, dat de apostel wenste dat de Heere dat werk dat Hij in hen begonnen had, meer en meer mocht versterken en bevestigen. Het geeft hier dus te kennen, door de genade Gods zó bewerkt te worden, dat zij daardoor steeds meer bekwaam mochten zijn om naar Zijn wil in alle goede werken te leven en te wandelen. Dit alles wordt hier dus voorgesteld als het werk van de God des vredes Zelf.

Daarom staat er ook zo bij: *werkende in u, hetgeen voor Hem welbehagelijk is door Jezus Christus*. En dat wijst ons dus gelijk weer op de weg waardoor God die genade schenken kan. Geen genade, hetzij wederbarende, rechtvaardigende of heiligende genade wordt ooit ons deel dan door Jezus Christus. Christus' opstanding uit de dood is tot de levendmaking, de rechtvaardigmaking en de heiligmaking der Zijnen. In deze tekst laat de apostel in het bijzonder horen van welk een betekenis de opstanding van Christus is voor de heiligmaking.

Gods volk wordt tot heiligmaking geroepen; tot de betrachtting van de goede werken. Christus Zelf heeft gezegd: *Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader Die in de hemelen is, verheerlijken*. Die goede werken zijn de vruchten des geloofs. Jacobus zegt ons dat wij ons geloof moeten tonen uit de werken. Het ware zaligmakende geloof kan niet zonder zulke goede werken zijn. Het geloof zonder de werken is een dood geloof. Men kan van zijn geloof net zo hoog opgeven als men wil, maar het geloof zonder de werken is dood. Het is onmogelijk, dat die Christus door een waarachtig geloof is ingelijfd, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid.

In onze tekst spreekt de apostel over *alle goed werk*. Hij wil zeggen, dat Gods kinderen er naar moeten staan om in het doen van de goede werken steeds meer toe te nemen, opdat zo maar niet dit of dat, maar alle goed werk hun betrachtting zal zijn. Het is de vrucht van het nieuwe leven, dat men niet maar sommige, maar naar alle geboden Gods begeert te leven. God schrijft Zijn ganse wet in het hart in. En Hij zal ook maken dat men in Zijn inzettingen zal wandelen. God heiligt de Zijnen in de levendmaking. Die heiligmaking is geheel een werk Gods. Daarom noemen we dit de lijdelijke heiligmaking, daar de mens daarin niet meedoet, dus daarin geheel lijdelijk is. Maar de gelovigen worden ook geroepen tot een dadelijke heiligmaking, dat is de heiligmaking die ze afhingende van de bediening des Geestes in de kracht van Christus dadelijk betrachten.

Tot zulk een betrachtting van de heiligmaking worden ze op tal van plaatsen in de Schrift met ernst vermaand en aangespoord. En de apostelen waaronder ook Paulus, hebben in hun zendbrieven op de praktijk der Godzaligheid steeds krachtig aangedrongen. Nee, dat was geen aansporen tot *werkheiligheid*. Als ooit iemand een grondige kennis had van 's mensen totale onvermogen tot enig geestelijk goed, dan was het de apostel Paulus wel. Hij ondervond dagelijks hoe groot de kracht en hoe fel de strijd was van het begerende vlees tegen de geest. Lees maar na wat hij daarover schrijft in Romeinen 7. Maar hij wist dan ook goed, dat al wat hij was en al wat hij

vermocht, dat hij dat alleen was en vermocht, door de genade Gods. Dit zal men in de weg der heiligmaking in de ontkrachting van zichzelf steeds meer moeten leren verstaan.

Daarom was het de wens van de apostel dat God de Hebreëen steeds meer mocht volmaken in alle goed werk. En zulke wensen laat hij in zijn zendbrieven zo dikwijls horen. Zo begeerde hij voor de Efeziërs, *dat God hun wilde geven versterkt te worden met kracht door Zijn Geest in de inwendige mens.* Ef. 3:16. En zo wenste hij de Filippenzen toe, *dat God hen mocht vervullen met de vruchten der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn tot heerlijkheid en prijs van God.* Fil. 1:11. En zo lezen we ook in Coll. 1:10 en 11: *Opdat gij moogt wandelen waardiglijk de Heere, tot alle behaaglijkheid, in alle goede werken vrucht dragende, en wassende in de kennis van God.* Met alle kracht bekrachtigd zijnde, naar de sterkte Zijner heerlijkheid, tot alle lijdzaamheid en lankmoedigheid, met blijdschap. En ook de Thessalonicenzen wenste hij toe: *En de Heere vermeerdere u, en make u overvloedig in de liefde jegens elkander en jegens allen, gelijk wij ook zijn jegens u. Opdat Hij uwe harten versterke, om onberispelijk te zijn in heiligmaking, voor onze God en Vader, in de toekomst van onze Heere Jezus Christus met al Zijn heiligen.* 1 Thess. 3:12 en 13. Steeds weer heeft du: de apostel de gelovigen hun roeping tot een betrachting van de ware heiligmaking voor ogen gehouden. Ook steeds weer heeft hij ze in die vermaningen tot ware heiligmaking doen horen dat die heiligmaking in eigen kracht niet was te volbrengen. *Werkt uws zelfs zaligheid,* zo zegt hij in Pil. 2:12 en 13, *met vreze en beven. Want het is God, Die in u werkt, beide, het willen en het werken, naar Zijn welbehagen.* Die heiligmaking zal dan ook alleen biddende kunnen worden betracht. God zal Zich doen overblijven een ellendig en arm volk. Zo werd het Davids bede in de 119e Psalm dat zijn wegen gericht mochten worden om Gods inzettingen te bewaren. Ja, geheel die Psalm die van de praktijk der ware heiligmaking zulk een rijk getuigenis geeft, is als het ware één gebed. Daaruit blijkt, hoe ellendig, hoe arm, hoe nooddruftig, hoe onvermogen tot enig geestelijk goed Gods volk zich in die weg leert kennen. Men weet uit zichzelf nog geen goede gedachte te vormen en geen zondige gedachte te doden.

En nu heeft Christus gezegd, *dat hierin de Vader verheerlijkt wordt, dat men veel vrucht draagt.* Maar nu is het de grote les die de kerk leren moet, dat die vrucht alleen uit Christus wordt gevonden. Als ooit de Middelaar onmisbaar voor de ziel wordt, dan zal het zijn tot het vrucht dragen in de heiligmaking. Daar zijn die ontdekkingen zo noodzakelijk toe aan de totale verdorvenheid van het vlees. Voor wie is daarom deze zegenwens van de apostel van zulk een dierbare Evangelische inhoud?

Voor hen, die vanwege de smartelijke waarneming van de kracht der inklevende verdorvenheid zich wel dagelijks voor Gods Aangezicht moeten veroordelen, aanklagen en beschuldigen. Die ervaren dat er in hen geen kracht is tegen zulk een grote menigte die tegen hen opkomt. Die moeten uitroepen met de apostel: *Want het goede, dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik.* Rom. 7:19. Die moeten met de apostel Jacobus erkennen, *dagelijks in vele te struikelen.* De begeerte lig wel in hun hart om Gode welbehagelijk te wandelen, maar zij kunnen het niet. Er is een tijd geweest dat de vreze Gods teerder lag in hun ziel en dat er een meerdere nauwgezetheid was in hun handel en wandel. Toen hadden de zonden niet zulk een vat op hen als nu. En hoe betaamde het nu te meer om in heiligheid en Godzaligheid voor Gods Aangezicht te leven naardat de weldaden meerder geworden zijn en de uitkomsten en verlossingen door God geschonken uit de voor 't vlees zo smartelijke en beproevende wegen zó vele zijn geweest. Waar is nu de dankbaarheid? Een dankbaarheid die niet alleen in woorden, maar ook in daden betracht wordt? Waar

is nu het Gode welbehagelijk wandelen en het leven naar Zijn wil? Er is een wet in hun leden, die strijd voert tegen de wet hups gemoeds en hen gevangen neemt onder de wet der zonde die in hun leden is. Het vlees onderwerpt zich de wet van God niet, want het kan ook niet.

Paulus spreekt hier in de tekst *over een doen van Gods wil*. De Wet is de regel van Gods wil. Tot de betrachting van die Wet wordt Gods volk geroepen in de ware dankbaarheid. Maar de wil van het verdorven vlees onderwerpt zich nooit aan de wil van God. Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God. De kerk wordt geroepen tot een verzaking van eigen wil, tot een kruisiging van eigen ik, zin en vleselijke begeerlijkheden. Maar de kerk moet ook leren in eigen kracht tot zulk een kruisiging niet te kunnen komen. Daarom laat God ook de zonden wel eens zulk een geweld doen op de ziel en laat Hij Zijn volk ook wel eens zulke struikelingen in hun dagelijks leven maken. Dat behoeven nog geen openbare ergerlijke zonden te zijn. De Heere zet Zijn volk wel eens stil bij die gedurige dagelijkse afmakingen en doet ook Zijn volk het zondige, het gebrek, het tekort in alle godsdienstige verrichtingen zien, opdat dat de ziel zal brengen in ware vernedering voor Zijn Aangezicht. De mens moet overal maar tussenuit vallen, overal schuldig onderuit komen. Zo zal men leren verstaan, dat wat men is en wat men vermag, dat men dat alleen is en vermag door de genade Gods. Daar heeft Paulus 't oog op, als hij zegt: *Die volmake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen; werkende in u hetgeen voor Hem welbehagelijk is door Jezus Christus*.

Maar daarom laat de apostel er ook nog wat op volgen. *Dewelke zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen*.

Christus is het Die Zijn volk niet alleen tot rechtvaardigmaking, maar ook tot heiligmaking van God geschonken is. Wat Zijn Kerk nodig heeft tot de zaligheid, ontvangt ze alleen uit Hem en door het kanaal van Zijn verdiensten.

Wat Hij in Zijn diepe vernedering voor de Zijnen heeft verdiend, past Hij ze toe in de staat Zijner verhoging. God de Vader heeft Hem door het bloed des eeuwigen testaments uit de doden wedergebracht. En uit Zijn opstanding vloeit ook de heiligmaking voor Zijn kerk voort. Zijn opstanding dient immers tot een opwekking tot een nieuw leven. Dat nieuwe leven is een leven tot ware heiligmaking. Hij deed de dood voor de Zijnen te niet. De drievoudige dood, dus ook die geestelijke dood waardoor ze uit zichzelf niet anders dan des doods vruchten dragen konden. Zo zal de vrucht van Christus' opstanding krachtig in hen werken tot een afsterven van de zonden en een opstanding ten leven. Dit werk der genade gaat onweerstandelijk door, trots de verzoeken van satan, de kracht van t verdorven vlees en de toelachende begeerlijkheden van een verleidende wereld die in het boze ligt. De kerk moet tot de zaligheid komen. Dat onweerstandelijk werk der genade Gods wordt hier door de apostel gepredikt.

De grondslag van de zaligheid der kerk ligt onwrikbaar vast. De weg tot de zaligheid is in het bloed van de Middelaar geopend. En de kerk wordt tot de zaligheid in de kracht Gods bewaard. De mens valt er met al 't zijne er schoon buiten. Een Drie-enig God zal in en door het werk der zaligheid eeuwig aan Zijn eer komen. Het Lam zal alle lof, eer, aanbedding en dankzegging eeuwig ontvangen. Naar de mate men zijn totale verdorvenheid als gevolg van Adams val zal leren kennen, zal men weten dat de verlossing uit zo'n grote nood en dood alleen door Christus is. De kerk heeft er het gehele leven voor nodig om er wat van aan de weet te komen hoe grondeloos die kuil is waaruit Christus de Zijnen heeft willen ophalen. Hoe groot is dan de verlossing

die in en door Hem de kerk is bereid!

Hem zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Het meevallen zal voor de kerk zoveel te groter worden. Die verlost worden, zullen weten dat zij uit een grote verdrukking komen. Maar zij hebben hun lange klederen wit gemaakt door het bloed des Lams. En daarom zijn zij voor de troon van God, en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel. Eeuwige bewondering en aanbidding zal bij hen gevonden worden. Hoe meer zij zichzelf hier hebben leren kennen, hoe onmogelijker dat van 's mensen kant het zaligworden werd. Moet het met zo'n mens nu op de hemel aan?

Velen weten een vertoning van Godzaligheid te geven. Zij schijnen zulk een zeldzaam, innig, aanklevend en Godzalig leven te leiden, dat een arme zichzelf veroordelende ziel niet meer weet waar zij blijven moet. Maar als ge dezulken goed beluistert, zien ze zichzelf al te rijp voor de hemel. Gods ware volk ziet zich echter steeds meer rijp worden voor de hel. Maar het zal dan ook het eeuwig wonder uitmaken als hellewichten en doemelingen er komen zullen. Voor de ellendigen heeft God het land bereid. Maar die zullen alleen door de poort van Christus' gerechtigheid naar binnen gaan.

En als dit nu de weg tot de zaligheid is, hoe velen zullen dan bedrogen uitkomen! Hoe velen zullen menen in te gaan, maar zullen niet kunnen. Het komt er dan ook op aan, dat we van de weg door de apostel in deze zegenwens ons voorgesteld, geen vreemdelingen zullen blijven. *Zonder deze ware heiligmaking zal niemand de Heere zien. Niet een iegelijk, die tot Mij zegt: Heere, Heere, zal ingaan in het koninkrijk der hemelen, maar die daar doet de wil Mijns Vaders, Die in de hemelen is.* Matth. 7:21. *Een iegelijk die de Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.* 2 Tim. 2:19. *Doorzoek dan uzelf nauw, ja, doorzoek nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt!* Zef. 2:1. Geen schijn van Godzaligheid zal ons kunnen baten, als we de kracht derzelve verloochenen. Velen betonen in hun gehele wandel, dat de zonden hun nooit waarlijk de dood geworden zijn.

Ze hebben een godsdienst waarbij zij alles kunnen doen wat het vlees begeert. Ze zien nergens zonden in. Maar zo is er ook geen te kort en houden ze zelfs over. Het is echter onmogelijk, dat zulke rijken zullen kunnen ingaan in het koninkrijk Gods.

Maar die in waarheid wat leren beoefenen van de praktijk der Godzaligheid, komen niet veel, maar alles te kort. Voor hen geldt het: *Wat klaagt dan een levend mens? Een ieder klage vanwege zijn zonden.* Klaagt. 3:39.

Maar de God des vredes, Die de grote Herder der schapen door het bloed des eeuwigen testaments uit de doden heeft wedergebracht, namelijk onze Heere Jezus Christus, Die zal hen volmaken in alle goed werk, opdat zij Zijn wil zullen mogen doen, werkende in hen hetgeen voor Hem welbehagelijk is door Jezus Christus. Dan zullen zij weten door welke weg zij er alleen gekomen zijn. Die zullen zich niet kunnen beroemen op hetgeen zij gedaan hebben. Die zullen moeten vragen: Waar hebben we dat gedaan?

Zo zullen de vruchten des geloofs geen stof van roemen geven aan het schepsel, maar alleen strekken tot verheerlijking Gods. Wat zij gedaan hebben in de ware dankbaarheid, hebben zij alleen door de kracht van Christus mogen doen. Zo worden zij in de geloofsgemeenschap aan Hem door een weg van heiligmaking geleid tot eeuwige heerlijkmaking. Hem zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.